

Översiktsplan 2010

Norsjö kommun – nyckelhålet till ett rikt liv

Ingress

Mitt i Västerbottens inland ligger Norsjö. Kommunen har cirka 4400 invånare på en yta av 1 753 kvadratkilometer, vilket ger en befolkningstäthet på knappt tre invånare per kvadratkilometer. Ungefär hälften av befolkningen bor i Norsjö samhälle medan övriga invånare bor i någon av kommunens vackra byar.

Norsjö har en mycket lång kulturhistoria, det visar de talrika fynden från såväl stenåldern, bronsåldern som järnåldern. Det finns lämningar efter stenåldersboplatser och fångstgropssystem som är omkring 7 000 år gamla. Den första fasta bosättningen etablerades troligen först under 1400-talet, men dessförinnan hade den samiska kulturen sedan länge funnits inom kommunen.

De centrala delarna av det så kallade Skellefteåfältet ligger inom kommunen, vilket medfört en omfattande gruvdrift sedan mitten av 1920-talet. Men basen, i den väl differentierade industrin, utgörs av företag inom träbranschen. Skogen, med den långsamväxande norrländska furan, är en viktig del i framgången för träförädlingsföretagen.

Norsjö kommun är rik på vacker och orörd natur. Landskapet domineras av skogar, drygt 400 sjöar och vidsträckta våtmarksområden. Skellefteälven, en av de stora norrländsälvarna, flyter genom kommunen. Omgivningarna lämpar sig väl för upptäcktsfärder med camping, fiske, jakt och kanotturer. Norsjö kommun har goda förutsättningar för en växande turistnäring.

Den vackra naturen, med sin väl bevarade kulturbygd, har gett Norsjö kommuns invånare en unik miljö att leva, bo och verka i. I den goda myllan har många framgångsrika talanger fostrats genom tiderna. Norsjöborna har alltid utmärkt sig som begåvade människor, inom allt från idrott till konst, musik och det litterära området.

Kommunens mål och ambitioner att vårda och utveckla kommunens förutsättningar framgår av denna översiktsplan som formulerar framtida användning av kommunens mark- och vattenområden.

Innehållsförteckning

Ingress.....	2
Innehållsförteckning.....	3
1. INLEDNING.....	5
1.1 Översiktsplanens syften och innehåll.....	5
1.2 Arbetet med översiktsplanen.....	6
2. KOMMUNBESKRIVNING.....	7
2.1 Omdömen.....	7
2.2 Historik.....	7
2.3 Utvecklingsmöjligheter.....	7
2.4 Befolkningsstatistik.....	8
3. PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR.....	9
3.1 Bostäder och bebyggelse.....	9
3.2 Energi, Vatten och avlopp, Avfall.....	10
3.3 Miljö och hälsa.....	12
3.4 Naturvård.....	15
3.5 Jord- och skogsbruk.....	16
3.6 Rennäring, yrkesfiske och vattenbruk.....	17
3.7 Värdefulla ämnen och material.....	18
3.8 Näringsliv.....	19
3.9 Kommunikationer.....	20
3.10 Handel och service.....	21
3.11 Kommunal beredskap.....	22
3.12 Flyktingverksamhet.....	22
3.13 Barnomsorg och skola.....	23
3.14 Vård och omsorg.....	24
3.15 Kultur och fritid.....	25
3.16 Turism.....	27
4. LÄMPLIGHETSPRÖVNING/RIKTLINJER.....	28
4.1 Allmän lämplighetsprövning av bebyggelse.....	28
4.2 Generella riktlinjer.....	28
5. VISSA GEOGRAFISKA OMRÅDEN.....	32
Norsjö.....	32
Bastuträsk.....	32
Kvarnåsen.....	32
6. MELLANKOMMUNALA INTRESSEN.....	32
7. REDOVISNING AV RIKSINTRESSEN.....	33
Naturvård.....	33
Kulturmiljövård.....	33
Friluftsliv.....	33
Rennäring.....	33
Kommunikationer och energidistribution.....	33
Mineralutvinning.....	33
Värdefulla ämnen och material.....	33
Vindbruk.....	33
Totalförsvaret.....	34

8. LOKALA MILJÖMÅL.....	34
Nationella miljö kvalitetsmål ur Norsjöperspektiv.....	34
9. KONSEKVENSER AV ÖVERSIKTSPLANEN.....	35
9.1 Miljökonsekvensbeskrivning.....	35
9.2 Övriga konsekvenser.....	40
10. KARTMATERIAL.....	43
Karta 1 – Vatten och avlopp.....	43
Karta 2 – Förorenade områden.....	43
Karta 3 – Natur- och kulturområden.....	43
Karta 4 – Natura 2000 m.m.....	43
Karta 5 - Våtmarker.....	43
Karta 6 - Rennäring.....	43
Karta 7 – Värdefulla ämnen och material.....	43
Karta 8 – Gång- och cykelvägar.....	43
Karta 9 – Besöksmål och sevärdheter.....	43
Karta 10 – Inventerade ras- och skredriskområden.....	43
Karta 11 – Fördjupning Norsjö.....	43
Karta 12 – Fördjupning Bastuträsk.....	43
Karta 13 – Fördjupning Kvarnåsen.....	43
Karta 14 - Riksintressen.....	43

Bilagor

Samrådsredogörelse	Bilaga 1
Utlåtande utställning	Bilaga 2
Länsstyrelsens granskningsyttrande	Bilaga 3

1. INLEDNING

1.1 Översiktsplanens syften och innehåll

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade 2007-06-05 att översiktsplanen ska revideras.

Översiktsplanen, med sin helhetssyn, ska ge en tydlig bild av kommunens vilja och strävanden utifrån kommunens unika förutsättningar och behov. Enligt en förordning till miljöbalken ska beslut som rör mark- och vattenanvändningen vara förenliga med kommunens översiktsplan. Detta gäller oavsett vilken myndighet som fattar besluten. I Plan- och Bygglagen (PBL) anges ramarna för den fysiska planeringen av mark och vatten. De formella kraven på översiktsplanens innehåll är relativt låga, planen är inte juridiskt bindande men vägledande. Översiktsplanen ska bidra till jämställd planering.

Kommunerna får i framtiden ett större ansvar för att genom den fysiska planeringen förebygga naturolyckor. I Klimat- och sårbarhetsutredningens slutbetänkande, okt 2007, föreslås ändringar av PBL, så att riskerna för översvämning, erosion och skred beaktas vid lokalisering av bebyggelse. Kommunernas ansvar för detaljplaner och bygglov föreslås bli 20 år vad gäller skadestånd. Kommunernas roll i vattenplaneringen kommer att öka genom Vattendirektivet. Förutom ansvar för vattenplanering och dricksvattenproduktion och avloppsrening, så anger direktivet att varje stat ska sträva efter att engagera medborgarna i arbetet med vattenfrågorna. Kommunerna är självklara arenor för detta medborgarnära perspektiv.

Plan- och bygglagen

I översiktsplanen skall redovisas de allmänna intressen enligt 2 kap. och de miljö- och riskfaktorer som skall beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden. Vid redovisningen av de allmänna intressena skall riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken anges särskilt. Av planen skall framgå:

1. grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden.
2. kommunens syn på hur den byggda miljön skall utvecklas och bevaras
3. hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och iaktta gällande miljö kvalitetsnormer.

Syfte med Norsjö översiktsplan

Översiktsplanen är ett verktyg som underlättar en konsekvent handläggning av mark- och vattenanvändningen, vilket är en förutsättning för att nå uppsatta mål. Samhällsplaneringen i Norsjö ska baseras på medborgarnas verklighet, där inte minst barnperspektivet ska beaktas. Norsjö kommuns översiktsplan har flera syften, både att vara ett underlag för kommunens långsiktiga utveckling och viktiga samhällsbyggnadsfrågor samt att:

- bidra till en jämställd planering och samhällsutveckling,
- ge en fingervisning till den enskilde om hur kommunen kommer att bedöma ett ärende som avser samhällsplanering,
- redovisa de allmänna intressenas innebörd och avgränsning,
- redovisa miljö- och riskfaktorer,
- redovisa hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och iaktta gällande miljö kvalitetsnormer,
- ange riktlinjer för bostadsförsörjningen,
- ange riktlinjer för lokalisering av ny bebyggelse, vägar, järnvägar och andra anläggningar,
- påverka andra myndigheters beslut i frågor som rör mark- och vattenanvändningen.
- redovisa skydd av grund- och ytvattentäcker,
- redovisa bevarandevärden inom kultur- och miljöområdet,
- redovisa skred- och översvämningsområden,
- ge rekommendationer till verksamheter som kan påverka vattenkvalitet och vattentillgång.

Innehåll

Översiktsplanen är kommunens strategiska dokument för den framtida utvecklingen. Förutom en aktuell lägesbeskrivning så redovisas visioner och handlingsvägar. Under rubriken Långsiktiga mål redovisas visioner och mål som avser uppemot 20 år framåt i tiden. Kartmaterial redovisas i Kartbilaga. www.norsjo.se visar planen i sin helhet.

1.2 Arbetet med översiktsplanen

Formalia

Enligt plan- och bygglagen skall kommunerna ha en aktuell, kommunomfattande översiktsplan, och kommunfullmäktige ska en gång under varje mandatperiod ta ställning till om planen är aktuell. Först ska ett samråd om planen genomföras. Under samrådstiden skickas planförslaget ut till ett stort antal remissinstanser; föreningar, företag, organisationer och myndigheter, och planskissen görs tillgänglig för allmänheten på Internet och på utställningsplatser.

Efter samrådet tas politisk ställning till synpunkterna och beslutas om eventuella ändringar. Därefter ställs det bearbetade planförslaget ut under minst 2 månader, varefter det antas av kommunfullmäktige.

Arbetsorganisation

På uppdrag av kommunstyrelsen har en arbetsgrupp diskuterat mål, inriktning och strategier samt tagit fram ett förslag till ändring av översiktsplanen. Kommunens plankommitté har fungerat som ledningsgrupp för arbetet.

Planhistorik

Den aktuella översiktsplanen har föregåtts av en rad övergripande planer sedan 1977. Senaste översiktsplanen antogs år 2000.

Andra planer och program

Inom kommunen finns, utöver översiktsplanen, ett flertal olika dokument som anger mål och riktlinjer för olika frågor och verksamheter. Följande, i huvudsak aktuella, planer har viss koppling till översiktsplanen (se kommunens hemsida):

- Klimatinvesteringsprogram
- Energiplan
- Budget- och flerårsplan
- Renhållningsordning och avfallsplan
- Trafikförsörjningsplan
- Detaljplaner
- Tillgänglighetsinventering
- Regionala miljömål

Nationella, regionala och lokala miljömål

Länsstyrelsen har regionaliserat de 16 nationella miljökvalitetsmålen som riksdagen fattat beslut om. I samverkan med länets kommuner, näringslivet, landstinget, berörda statliga myndigheter och intresseorganisationer har länsstyrelsen antagit programmet ”Samverkan för hållbar utveckling

i Västerbottens län - Miljökvalitetsmål, delmål och helhetsstrategier” (september 2003). Norsjö kommun har aktivt deltagit i arbetet med att ta fram de regionala miljömålen och helhetsstrategierna i länsprogrammet. Norsjö kommun har även antagit kommunala strategier i förhållande till miljömålen, genom klimatinvesteringsprogrammet som antogs 2005.

2. KOMMUNBESKRIVNING

2.1 Omdömen

”Fråga er inte varför folk flyttar till Norsjö, fråga varför de inte skulle göra det istället.” ”Norsjö kommun är en bra kommun att bo i. Bra sportutbud, fina skolor och underbara människor. När barnen kommer hoppas jag att vi fortfarande bor kvar!”

Så uttryckte sig några ungdomar vid en undersökning, av attityder och värderingar, som gjordes 2006 bland ungdomar födda 1980-1985. Undersökningen visade att ungdomarna i Norsjö är optimistiska inför framtiden. Majoriteten skulle helst vilja stanna kvar och jobba i kommunen, eller i en grannkommun. Ungdomarna tycker att Norsjö kommun erbjuder den bästa miljön för barn att växa upp i.

Tidskriften Fokus rankar årligen samtliga kommuner i landet. Man har mätt ett antal faktorer som tillsammans utvisar var det är bäst att bo. Norsjö kommun kom på åttonde plats i kommunjämförelsen 2008, bäst i Västerbotten och på andra plats i Norrland!

Författaren Torgny Lindgren, bördig från Raggsjö by, uttryckte sig ungefär så här: ”Norsjöbornas glada kynne beror på att humor och uthållighet varit vinnande egenskaper för tidevarvens generationer som kämpat för försörjningen i den karga miljön.”

2.2 Historik

Redan för 7000 år sedan fanns det folk i Norsjö kommun, det visar de talrika fornlämningar från stenåldern i kommunens norra del. Men den första bebyggelsen, vid Norsjön, har sannolikt ägt rum någon gång på 1400-talet.

1834 blev Norsjö en socken, då var tjärbränning och sågverk betydelsefulla, men även nybyggarrörelsen ökade i omfattning. Översilningsängar och dammängar anlades och dikningar genomfördes. De nya effektiva jordbruksmetoderna medförde rikare skördar och en ökande befolkningsutveckling.

På 1890-talet kom järnvägen till Övre Norrland varigenom norra Sverige knöts ihop med resten av landet. Inlandet började exploateras och det var skogen som var viktigast. Gruvdriften i Skelleftefältet inleddes på 1920-talet, bl a i Holmtjärn. På 1930-talet inledde Bolidenbolaget sin gruvdrift i Skellefteåfältet.

2.3 Utvecklingsmöjligheter

Människor har i allt större utsträckning börjat välja bort konsumtionssamhällets stressade livsstil för en enklare tillvaro där ekologisk medvetenhet och inre rikedom blir viktigare. Allt fler inser värdet av egen tid, och ställer sig frågan om vad som är livskvalitet. I Norsjö finns skogen, oexploaterad natur, lugn miljö, bra service och ett rikt kulturutbud.

Värdet av det som hämtas från skogen kommer säkerligen att öka. Skogen utgör en viktig resurs för kommunens överlevnad

Långsiktiga mål

Befolkningsutvecklingen är positiv och antalet arbetstillfällen har ökat i Norsjö kommun.

Industrin i Norsjö domineras av träindustrin men breddningen av basen inom näringslivet har utvecklats. Attityden till nytänkande och entreprenörsanda är fortsatt offensiv.

Flera av kommunens företag ingår i företagsnätverk som exporterar miljöteknik och hållbart byggande till världsmarknaden.

Turistnäringen är mycket stor. Norsjö kommun har dragit nytta av klimatförändringarna, som har medfört ökade turistströmmar och nya kommunmedborgare.

Miljövänlig persontrafik på Stambanan medger resurssnålt resande – en fördel för bland annat ekoturismen, som ständigt ökar.

och utveckling. Tillsammans med länets forskningskunnande och utvecklade näringsliv finns potential för fler och växande företag, och därmed ökad sysselsättning. Men det är viktigt att ytterligare utveckla förädlingsgraden för att minska de höga transportkostnader som kommunens geografiska läge medför.

Industrin i Norsjö domineras visserligen av träindustrin men breddningen av basen inom näringslivet har kommit långt. Attityden till nytänkande och entreprenöranda är fortsatt offensiv. Utvecklingen går fort, inte minst inom kommunikationsteknologin.

Det finns även goda förutsättningar för utveckling av livsmedelsbranschen i Norsjö kommun. Flera företag förädlar kommunens rena råvaror. Här finns utrymme för innovationer av olika slag. Ett förändrat klimat, som mer liknar dagens Svealand, kommer antagligen att gynna odlingsmöjligheterna i kommunen.

Besöksnäringen utpekas av många som en av de näringar som har störst utvecklingspotential i Sverige. Även i Norsjö kommun ses besöksnäringen som en av de intressantaste framtidsnäringarna. En vacker natur och en intressant kulturhistoria har skapat goda förutsättningar för den växande turistnäringen. Upplevelseturism med till exempel jakt och fiske växer sig allt större. Vinterturismen kommer att gynnas av klimatförändringarna eftersom sammanhängande snötäcke snart är en bristvara längre söderut.

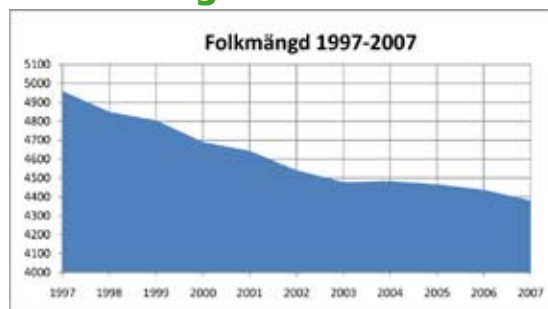
Den samiska befolkningen med sin kultur och näring är en tillgång för kommunen. Intresset för samerna har under lång tid mer fokuserats på problemen runt de renskötande samernas nyttjanderätt till mark och vatten än på den resurs som den samiska befolkningen utgör.

Klimatflyktingar

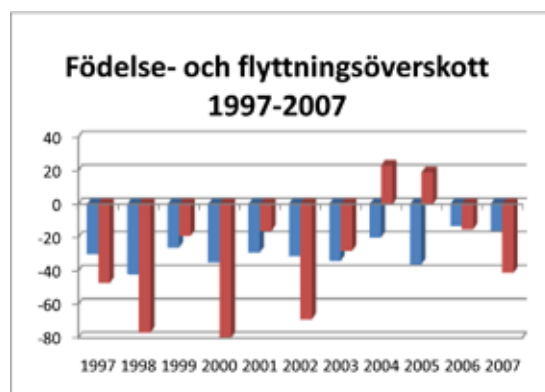
Klimatförändringarna kan innebära att många Norsjöbor kommer att uppleva vädret behagligare. I vissa delar av världen kommer det att bli svårt att leva, pga. torka eller extrem nederbörd. Enligt en Amnestyrapport kommer världen, under seklet, att få uppemot 120 miljoner klimatflyktingar.

Norsjö kommun är inte främmande för att ta emot nya medborgare från klimatdrabbade delar av världen.

2.4 Befolkningsstatistik

Perioden 1997-2007 minskade folkmängden med 580 personer, i procent 11,70 %. Under samma tid har länet minskat med 0,61 % och riket ökat med 3,79 %. Den åldersgrupp som flyttar ut är främst 18-24 år och då sker utflyttningen till största delen inom länet. Medelåldern är något högre i Norsjö, 44,8 år, jämfört med länet och riket 41,0 år.

Röd stapel åskådliggör kvinnor och blå stapel män.

3. PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

3.1 Bostäder och bebyggelse

Det är viktigt att kulturhistoriska och estetiska värden i kommunen tas till vara och utvecklas. Kommunen vill bevara delar av vårt historiska kulturarv, med miljöer och byggnader med både kvinnlig och manlig anknytning, så att de kan ses och upplevas idag och av framtida generationer.

Byggsektorn ska också verka för ett uthålligt kretsloppssamhälle genom att utveckla och använda byggmaterial som begränsar negativ miljöpåverkan och teknik som minskar energianvändningen. Sunda och energieffektiva hus är viktigt. Det är också viktigt att trygghetsaspekten alltid beaktas i ett tidigt skede av den kommunala planeringen.

Lägesbeskrivningar

Bostäder

I Norsjö bor ca 80 % av hushållen i privatägda småhus. Andelen boende i småhus är stor om man jämför med riksgenomsnittet som är drygt 40 %. De flesta flerbostadshus ligger i Norsjö tätort. Vid årsskiftet 2008/09 var nästan alla lägenheter i kommunen uthyrda. I byarna finns det relativt många hus som står obebodda stora delar av året beroende på att många som flyttar väljer att ha kvar sina hus som fritidshus.

Markberedskap

Norsjö kommun har god tillgång till mark i Norsjö tätort. Förutom begränsade möjligheter till förtätning inom nuvarande bebyggelse finns tomtmark för småhus i Lilltjärnbrännaområdet och för flerbostadshus i kvarteret Kronan och kvarteret Köpmannen. Kommunen har även mark för småhusbebyggelse i Kvarnåsen, Norsjövallen, Bjurträsk och Bastuträsk. Vid behov finns mark som kan styckas av för bebyggelse i byarna. Lämplighetsprövning enligt gällande lagstiftning är aktuell i dessa ärenden (se även kap. 4 Lämplighetsprövning/riktlinjer). Kommunens tillgång på byggbara tomter gör att det är lätt att bosätta sig i kommunen.

Långsiktiga mål

Norsjö kommun har attraktiva boendemiljöer både i Norsjö samhälle och i byarna. Lägenheter liksom tomter kan erbjudas.

Attraktiva, miljövänliga och hälsosamma boendemiljöer byggs av lokala råvaror och med lokalt utvecklad teknik.

Norsjö planerar innovativt och inspireras av "Goda exempel" på miljö- och kretsloppslösningar. Konsulter, entreprenörer, underentreprenörer och materialleverantörer jobbar enligt kretsloppsprincipen.

Kommunens företag ingår i företagsnätverk som exporterar miljöteknik och hållbart byggande till världsmarknaden.

Inomhusmiljön är hälsosam och säker genom bra underhåll och säkert byggande.

Den yttre miljön är trygg och säker för såväl, kvinnor, män och barn.

3.2 Energi, Vatten och avlopp, Avfall

Målsättningen är att mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, kommunikationen, vattenförsörjning och avloppshantering så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Lägesbeskrivning Energi

För Norsjö kommun finns en energiplan avseende perioden 2006 – 2010. Arbetet med en ny energiplan har initierats. Planens syften är att nå ett ekologiskt hållbart samhälle. Av planen framgår vilka övergripande mål och åtgärder som är väsentliga för framtiden. Årliga konkreta åtgärdsplaner planeras och genomförs utifrån upprättad prioriteringsordning och rådande ekonomiska förutsättningar.

Olika energistöd och aktiv energirådgivning har i hög grad bidragit till att oljan nästan fasats ur för uppvärmningsbehov. Samtidigt har antalet småskaliga bibränsleanläggningar och markförlagda anläggningar ökat kraftigt. Nya tekniker med inriktning mot sol och vind börjar också vinna fäste.

Få energiintensiva företag är lokaliserade till kommunen men relativt mycket el används för uppvärmning. Norsjöbon förbrukar mer bensen och diesel, av förklarliga skäl, än genomsnittssvensken. Många är idag beroende av att dagligen använda bilen flera mil för att ta sig till och från arbeten och samhällsservice.

Kommunen deltar i två EU-projekt om förnyelsebar energi som pågår till och med juni 2012. SMALLEST-projektet arbetar för att hjälpa mindre bostadsområden och byar att tillsammans starta bibränslebaserade värmenätverk. RASLRES-projektet ska uppmuntra till ökad regional tillgång och användning av bibränslen som trä och energigrödor.

Vattenkraft

Skellefteälven, inom Norsjö kommuns område, är helt utbyggd för vattenkraft. Dock finns förutsättningar att genom ny teknik öka elproduktionen. Vattenkraftverk finns i Gallejaur, Vargfors och Rengård. Ett minikraftverk finns i Petiknäs, vid Petikåns utlopp till Skellefteälven. Ytterligare utbyggnad av Petikån får inte ske. Malån är skyddad från utbyggnad enligt särskilt beslut.

Kraftledningar är markerade på karta 7.

Eldistributionsanläggningen Gallejaur- Vargfors utgör riksintresse. Några nya produktionsanläggningar för vattenkraft planeras inte.

Fasta bibränslen

Inom kommunen produceras bränslepellets. Vid ett ökat utnyttjande av energiråvara från skogen, bör i första hand industriella biprodukter, spån, bark m m, utnyttjas effektivare.

Långsiktiga mål

Energi utnyttjas effektivt.

Ny teknik har ökat elproduktionen vid vattenkraftstationerna.

För uppvärmning används vattenburen värme från fjärrvärme, fasta bibränslen eller markvärme.

Många privata hushåll producerar sin egen elektricitet genom små vindsnurror. Solenergi för varmvatten är vanligt för såväl fritidshus som permanentboende.

Successivt består fordonsparken av mer energieffektiva hybridbilar. Miljövänliga och lokalt producerade bränslen kan tankas vid kommunens tankställen.

Kommunens organiska avfall från hushåll, livsmedelsaffärer, restauranger och jordbruk samt avloppsslam, upparbetas till fordonsgas eller komposteras till anläggningsjord.

Vattenförsörjningen inom kommunen ska långsiktigt garanteras med avseende på vattenkvalitet och kvantitet.

Produktionen av lokala bibränslen är stor.

Kommunens invånare är miljömässigt medvetna och aktiva.

Vindkraft

Planeringsmålet för Västerbotten är att producera 303 GWh vindkraftsel till år 2015. I enlighet med aktuella bedömningar är förutsättningarna i kommunen inte gynnsamma för etablering av vindkraft i stor skala. För att utreda möjligheterna för vindkraft inom kommunen har bidrag för planering av vindkraft erhållits från Boverket. Utredningen kommer att göras tillsammans med Malå kommun. Resultatet blir ett tillägg till översiktsplanen.

Fjärrvärme

Nuvarande gräns för fjärrvärmeområdet (värmeplan för Norsjö tätort) kan förväntas utökas i främst västlig riktning. Två biobränsleeldade centraler för fjärrvärme finns anlagda i anslutning intill Trätrappors industrianläggning i Norsjö. Utbyggnaden av fjärrvärmenätet har skett etappvis och nya etapper planeras. Fjärrvärme önskas även i Bastuträsk.

Solenergi

Inom kommunen finns i dagsläget få installerade solfångaranläggningar. Kommunen ska satsa på ytterligare information som riktar sig främst mot allmänheten och ska själv se på möjligheterna att vara föregångsbild för solvärme. Solel bedöms ännu så länge vara på det stadiet att det inte är ett riktigt intressant alternativ till vatten- eller vindkraft. I avlägsna platser där det finns behov av el och där elnät saknas kan det dock vara ett bra alternativ.

Lägesbeskrivning Vatten- och avlopp

Kommunala vatten- och avloppsanläggningar finns i Norsjö och Bastuträsk samt i sex byar: Kvarnåsen, Risliden, Åmliden, Svanssele, Bjurträsk och Örträsk. För respektive anläggning finns fastställda verksamhetsområden och anläggningarna är, med några undantag, väl dimensionerade för eventuellt tillkommande anslutningar.

De kommunala vattentäkterna håller hög till mycket hög klass med avseende på leveranssäkerhet, vattenbeskaffenhet, smak och vattenkvalitet. Kommunen deltar i Region Västerbottens samverkansgrupp ”VA-sen” vilken syftar till att säkerställa en hållbar vatten- och avloppsförsörjning i hela länet.

Någon behandling av vattnet förutom pH-justering behövs normalt inte. För samtliga vattenverk (8st) finns skyddsområden och föreskrifter fastställda av länsstyrelsen enligt då gällande lagstiftning.

Ca 85 % av kommunens invånare är anslutna till kommunalt vattenledningsnät. I kommunen finns också ett stort antal enskilda vatten- och avloppsanläggningar liksom gemensamhetsanläggningar för flera fastigheter. Vattenskyddsområden och avloppsreningsverk finns redovisade på karta 1.

Målsättningen är att all bebyggelse som ligger inom allmänt verksamhetsområde för kommunal VA-anläggning ska anslutas till denna. Om förutsättningar bedöms gynnsamma och särskilt avtal upprättas kan anslutning av fastigheter även utanför verksamhetsområdet i vissa fall tillåtas, efter särskild prövning.

Lägesbeskrivning Avfall

Kommunens avfallshantering sker i enlighet med den kommunala avfallsplanen (under revidering) och renhållningsordningen, med föreskrifter daterade 2006-09-26. Renhållningsordningen reglerar bl.a. sortering, hämtningsfordonens transportvägar och inrättade återvinningsanläggningar. I föreskrifterna anges också vilka regler som gäller för annat avfall och för avfall som berörs av producentansvar. Insamling av hushållsavfall sker genom ”Trepårtens renhållningsnämnd”, ett samarbete mellan Norsjö, Malå och Sorsele kommunala renhållning och anlitate entreprenörer. Samarbetsavtalet gäller till och med år 2020.

3.3 Miljö och hälsa

Lägesbeskrivningar

Giftiga ämnen i mark och vatten

Radon

Generellt kan sägas att större delen av kommunens yta utgörs av normal- eller lågriskområde för radon. Vissa områden med genomsläppliga jordar intill Skellefteälven kan uppvisa förhöjda markradonhalter. För nybyggnader inom högriskområden gäller särskilda krav på täthet i grundkonstruktion.

Radon i dricksvatten har analyserats i omgångar under perioden 1997-99 och 2004-2007, i såväl kommunala vattenverk som i enskilda vattenanläggningar och gemensamhetsanläggningar. Radonförekomsten i dricksvattnet varierar relativt stort i kommunen och når hälsomässigt otjänliga nivåer i vissa enskilda brunnar. Ytterligare information om radon i dricksvatten i kommunen finns i kommunens egna rapporter LRM-projektet (2005) och Arsenik i dricksvatten – en lägesrapport (2007), båda rapporterna finns på kommunens hemsida.

Arsenik

Arsenik belastar många enskilda brunnar i kommunen. Ca 15 % av provtagna brunnar överskrider Socialstyrelsens rekommendationer för vad som är hälsomässigt tjänligt dricksvatten. Förekomsterna är främst koncentrerade till området runt Gumboda, som ligger inom Skellefteåfältet, där berggrunden är sulfidrik. Men inom området förekommer också problemfria brunnar.

Vattenkvaliteten i enskilda brunnar, med avseende på metaller och radon, kartlades genom ”LRM - projektet 2005” I ett försök att få ett bättre underlag för rådgivning, beträffande främst höga arsenikhalter, har uppföljning skett under åren 2006-2007. Dessutom har reningsfilter testats i fyra olika brunnar med olika arsenikbelastning. (Arsenik i dricksvattnet – en lägesrapport, 2007.) I de kommunala vattentäkterna finns det ingen arsenik.

Cesium

Främst den västra delen av Norsjö kommun kontaminerades av nedfall från Tjernobylyoluckykan. Mätningar av bakgrundsstrålning har gjorts var sjunde månad sedan 1989. Halterna har hela tiden varit låga och stabila.

Tungmetaller

Analys av tungmetallhalter i fisk har genomförts vid olika tidpunkter vid ett antal större sjöar. I ett fåtal vatten har förhöjda metallhalter uppmätts vid enstaka tillfällen.

Förorenad mark

Områden med förorenad mark i kommunen redovisas på karta 2. Totalt förekommer markföroreningar av större omfattning på ett 20-tal platser i kommunen. Många av dessa är lokaliserade till gamla nedlagda gruvområden som etablerades långt före

Långsiktiga mål

Enskilda brunnars vattenkvalitet är känd.

Orsak till övergödning av Norsjön och andra vattendrag är utredd och tillflödet av näringsämnen har minskat.

Förbättra vattenstatusen i Norsjön.

Kommunens sjöar och vattendrag ska ha god ekologisk status.

Förorenad mark i kommunen är inventerad och de mest prioriterade områdena är åtgärdade.

Konstgödsling av skogsmark har ersatts med naturgödsel

Kommunen har världens mest hälsofrämjande miljöer och en befolkning med världens bästa hälsa.

Kommunen är bäst på folkhälsoarbete och profilerar sig som en folkhälsokommun.

tillkomsten av miljölagstiftningen 1969. Några av dessa områden finns upptagna i rapporten ”Gruvavfall i Västerbottens län” (Rantalankila, 1995). Andra markförorenade områden förekommer vid Banverkets gamla kreosotupplag i Bastuträsk samt i anslutning till industrianläggningar som lagts i ”malpåse”, exempelvis sågverk, och betongindustri. Markförorening kan även finnas vid gamla tippar och bensinstationer. De flesta bensinstationerna är dock undersökta och åtgärdade av oljebolagens saneringsfond, SPIMFAB.

Länsstyrelsen i Västerbottens län inventerar länets förorenade områden för att kartlägga markföroreningar som resultat av nuvarande och/eller tidigare industriell verksamhet. Tre av länets trettio mest prioriterade områden ligger inom Norsjö kommun. Det är de gamla gruvorna Rutsel, Bjurfors och Granliden.

Försurningsläge och kalkningsbehov

Sjöar som kalkas redovisas på karta 1. Kalkning sker kontinuerligt sedan 1993 i sjöarna Långträsket, Kattisträsket och Storträsket inom Kvarnåns vattensystem samt i Maratjärnen. Kalkning av sjön Långträsket upphörde 2007, men övriga sjöar kalkas fortfarande. De mest försurningskänsliga vattenområdena finns i kommunens södra delar (Rapport, Försurningsläget i Norsjö kommun 1981-87) och innefattar Åman med biflöden samt Braxenån och några högt belägna skogssjöar.

Övergödning

Tillförsel av näringsämnen, främst kväve och fosfor, åstadkommer en ökad tillväxt av alger och annan växtlighet i sjöar och vattendrag. Kraftig algblomning har förekommit i främst Norsjön, men även i andra näringsrika vatten i kommunen. Vissa alger kan också vara giftiga, men någon toxicitetsanalys har inte genomförts i kommunen. Bidragande orsaker till problemen i Norsjön är vattnets långa omsättningstid samt att sjön är relativt grund. På grund av detta råder större restriktivitet när det gäller anläggande av avloppsanläggningar i närheten av Norsjön. Se även kap 4 Lämplighetsprovningar. Överledning av friskt vatten från Kvammarn till Björknäsviken i Norsjön kan vara en möjlig åtgärd att åstadkomma en förbättring av vattenkvaliteten.

Vattenförekomster

Vattenmyndigheten har beslutat om förvaltningsplan, miljökvalitetsnormer (MKN)

och åtgärdsprogram för vattenförekomster inom Bottenvikens vattenförvaltningsområde. Myndigheter ska i sin prövning och tillsyn verka för att miljökvalitetsnormerna ej överskrids. Inom Norsjö kommun har miljökvalitetsnormer för ca 140 vattenförekomster, d.v.s. sjöar, vattendrag och grundvatten, beslutats. Cirka 30 % av dessa vattenförekomster finns med i åtgärdsprogrammet. Redovisning av vattenförekomster och fastställda miljökvalitetsnormer finns på vattenmyndigheternas hemsida; www.vattenmyndigheterna.se.

Risk för översvämning, ras och skred

Skellefteälven har översiktligt karterats med avseende på risk för översvämning, ras och skred. Riskområden redovisas under kapitel 4.2.13. En gemensam beredskapsplan för Skellefteälven där bl.a. översvämningrisker mer noggrant ska karteras har påbörjats med Skellefteälvens vattenregleringsföretag som samordnare.

Kemisk bekämpning

Totalförbud gäller för spridning av kemiska bekämpningsmedel över skogsmark. Motsvarande förbud gäller för kommunens parker och gräsytor, samt för ogräsbekämpning längs stambanan.

Buller

Trafikbuller bedöms vara av underordnad betydelse i hela kommunen. Lokalt kan enskilda fastighetsägare, med bostäder nära ”gruvvägen” mellan Kristineberg och Boliden, uppleva besvär från tunga malmbilar. Besvärerna uttrycks i form av buller, damning och vibrationer. Störande buller från skottrar, isracingsbilar och industrier kan tidvis förekomma inom kommunen. Se även Lämplighetsprovningar, kap 4.2.18.

Luft

Luftkvaliteten inom kommunen är god. Lokalt, inom tätorterna, kan dock förhållandena vara mindre bra i samband med låg temperatur, inversion och vedeldning. Tätortsluften har analyserats under mer än en tioårsperiod (fram t.o.m. 2004) inom ramen för olika samverkansprojekt mellan universitet, olika forskningsanstalter (IVL, FoA), kommuner och länsstyrelse. Norsjö kommun planerar att med övriga kommuner i länet gemensamt beräkna och även framledes mäta luftkvaliteten i kommunerna.

Lokala föreskrifter om vedeldning saknas, däremot gäller centrala myndigheters miljögodkännandekrav vid installation eller byte av braskaminer/insatser/

pannor m.m. Allmän föreskrift om förbud mot tomgångskörning inom tätort finns.

Miljöfarliga transporter

Transporter av farligt gods inom kommunen sker på väg och järnväg. Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och produkter med egenskaper som kan skada människa, djur, miljö och egendom om de hanteras fel under transport eller lagring eller vid olycka. Särskilt känsliga områden finns vid kommunens skyddade dricksvattentäkter och i anslutning till naturreservat och andra skyddsvärda områden. De större kommunala dricksvattentäkterna i Lustigkulla, invid väg 370, och Steninge, vid stambanan strax öster om Bastuträsk samhälle, är extra riskbelastade. Vid olycka eller annan händelse där behov av sanering föreligger skall räddningstjänst och bygg- och miljökontoret omedelbart kontaktas.

Norsjöprojektet

”Det gröna nyckelhålet” – den riksberömda märkningen av fettsnål och fiberrik kost, är en följd av ett 10-årigt folkhälsoprojekt som startade i Norsjö 1985. Bakgrunden var att man vid en granskning av hälsoläget i landet konstaterade en överdödlighet i hjärtinfarkter inom Norsjö kommun. Kommunen kom därför under en tioårsperiod att bli en ”provyta” för ett projekt kopplat till WHO.

Projektet i Norsjö kom i många avseenden att stå modell för liknande insatser på andra håll i landet och i världen. Folkhälsoarbetet i kommunen har utvärderats genom flera doktorsavhandlingar. – ”Vi såg signifikanta förändringar under de här tio åren,” berättar allmänläkaren Lars Weinehall som 1997 i sin doktorsavhandling utvärderade hälsoarbetet i kommunen. – ”Norsjöbornas blodtryck sänktes till exempel påtagligt jämfört med övriga i norra Sverige och dödligheten i hjärtinfarkt visade en drygt 30 procentig nedgång.” Till skillnad mot liknande utländska projekt var hela lokalsamhället involverat i Norsjöprojektet. Flera olika projekt med folkhälsoanknytning har genomförts, t ex undersökning av kalcium/magnesium/ mineraler i dricksvatten och kadmium i älglever.

Folkhälsopolitiskt program

Ett folkhälsopolitiskt program antogs 2006 och bygger på de nationella folkhälsomålen. Målen har fokus på lokala förhållanden, så att den enskilde Norsjöbon kan känna igen sig och göra hälsofrämjande val i sin vardag. Visionen för

folkhälsoarbetet i kommunen är bl.a. att Norsjö kommun har världens mest hälsofrämjande miljöer och en befolkning med världens bästa hälsa, och den går hand i hand med landstingets vision om världens bästa hälsa 2020. Det folkhälsopolitiska programmet finns i sin helhet på www.norsjo.se under fliken hälsa.

Riskhantering avseende miljö/hälsoskydd

Svåra störningar i vatten- och elförsörjning, översvämningar, rasrisker och dammbrott liksom radioaktivt nedfall, kemikalieolyckor och allvarlig smittspridning bör beaktas i en riskanalys. Arbetet med riskhantering i en kommun innehåller många aspekter och berör kommunens förvaltningar liksom näringslivet och industrin. En kommunal riskinventering är en fortlöpande kartläggning av de lokala riskerna med avseende på sannolikhet och konsekvenser.

Räddningsverket har analyserat rasriskområden. Resultatet kan utläsas i dokumentet ”Översiktlig kartering av stabilitetsförhållanden i AC län, Norsjö kommun”, som förvaras på kommunkontoret, se även kap. 4 Lämplighetsprövning/riktlinjer.

Enligt miljöbalken, livsmedelslagen och smittskyddslagen har bygg - och miljönämnden ett ansvar för tillsyn, kontroll och information.

3.4 Naturvård

Lägesbeskrivningar

Naturresevat

Naturresevatnen redovisas nedan och på karta 3. Inom kommunen finns 9 naturresevat och ytterligare två resevat förväntas bildas under 2010.

Naturresevat och Natura (N.) 2000

Aborrtjärnberget	Reservat	95 ha. Gammal skiktad och brandpräglad tallnaturskog
Bjurselliden	Reservat N. 2000	42 ha. Gammal naturskogsartad granskog av ostörd karaktär.
Borup	Reservat 6 N. 2000	4 ha. Brandpräglad gammelskog
Borup baksidan	N. 2000	1,6 ha. Örtrikt utströmningsområde.
Flintbäcken	Reservat N. 2000	54 ha. Bäcksänka med naturskogsartad granskog samt en mindre åsrygg.
Kryddgrovan	Reservat N. 2000	1,3 ha. Område med säregen könhet och rik växtlokal, trolldruva och andra örter
Lill-Rörmyran	N. 2000	11 ha. Extremrikkärr med flera för regionen sällsynta arter.
Lillträsket	Reservat N. 2000	30 ha. Naturskog.
Malå-Storforsen	Reservat N. 2000	85 ha. Malån rinner vid Storforsen genom en kanjon av ytvulkaniter. Vid forsen finns även ett kulturellt bevarat och restaurerat båtdrag från flottningsepoken.
Norra Petikträsk	N. 2000	1,1 ha. Bördigt och örtrikt skogsområde.
Ol-Ersaberget	N. 2000	1,3 ha. Bördigt och örtrikt skogsområde.
Svansle dammängar	Reservat N. 2000	91 ha. Landskap med ängar och dammkonstruktioner. Ängarna vårdas genom överdämning och årlig slåtter.
Södra Petikträsk	N. 2000	1 ha. Bördigt och örtrikt område, med bl.a. Norna och Guckusko.
Vajsjön	Reservat	270 ha. Fågelsjö som framför allt är känd för förekomsten av sjöfåglar och vadare men även i viss mån för växtligheten.
Vindelälven	N. 2000	Naturligt större vattendrag av fennoskanisk typ.
Västra Finnliden	N. 2000	3,1 ha. Bördigt och örtrikt skogsområde.
Västra Högkulla	N. 2000	0,6 ha. Bördigt skogsområde.
Östra Finnliden	N. 2000	1,6 ha. Bördigt och mycket örtrikt skogsområde.

Blivande naturresevat

Godtjärn	Reservat	100 ha, skogsmark
Rödmossamyran	Reservat	138 ha, skogsmark

Natura 2000

De områden inom Norsjö kommun som ingår i Natura 2000 redovisas i tabellen på förgående sida och på karta 4. Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden inom EU:s bevarandeprogram. Syftet är att bevara unika naturtyper och livsmiljöer.

Långsiktiga mål

Våtmarker av klass 1 och 2, enligt länsstyrelsens våtmarksinventering och våtmarker inom riksintresse för naturvård undantas från arbetsföretag som påtagligt kan skada våtmarkernas naturvärden.

Övriga opåverkade våtmarker och våtmarker med höga natur- och kulturmiljövärden skyddas så långt möjligt mot åtgärder som kan skada dem.

Inom Norsjö kommun bedrivs miljöanpassat skogsbruk.

Bebyggelse, exploatering och övrig mark- och vattenanvändning planeras utifrån kunskaper om områdets naturvärden och sker i överensstämmelse med ekologisk hållbar utveckling.

Biotopskyddsområden

Biotopskyddsområden inom Norsjö kommun visas på karta 4. I kommunen finns i dagsläget 14 biotopskyddsområden, totalt ca 55 ha.

Skogsstyrelsen har även skrivit tre stycken 50-åriga naturvårdsavtal inom kommunen. De skyddade områdena har naturskogskaraktär. Naturvårdsavtal, nyckelbiotoper m.m. finns redovisade på kartor på Skogsstyrelsens hemsida under "Skogens Pärlor" (www.skogsstyrelsen.se).

Frivilliga avsättningar

För att närma sig det skogliga miljömålet är det viktigt att även beakta de så kallade frivilliga

skogsavsättningarna. Inom de större avsättningarna kommer inte skogsbruk att bedrivas. De frivilliga avsättningar som redovisas på karta 3 är blivande reservat och frivilliga, avtalade avsättningar.

Våtmarker

De flesta av kommunens våtmarker har inventerats och klassificerats, de visas på karta 5. Våtmarkerna är viktiga för naturen då de ger ett jämnare vattenflöde och samtidigt rymmer stora naturvärden. Norsjö har den högsta andelen dikningspåverkad våtmark av alla kommuner i länet, 98 % av våtmarkerna har någon form av hydrologisk skada.

3.5 Jord- och skogsbruk

Jordbruk

Ett levande jordbruk är grunden för lokal livsmedelsproduktion och ett öppet landskap. Lokal produktion är viktig i ett ekologiskt hållbart samhälle samtidigt som det ger en attraktiv boende- och rekreativ miljö. Rationaliseringar har lett till en drastisk minskning av antalet jordbruksföretag i länet. Trots detta är produktionsvolymen i stort sett oförändrad.

Västerbottens län är mer än självförsörjande på mjölkprodukter, nötkött och potatis. Rationaliseringar och stordrift har lett till att äldre brukningsformer ofta övergetts. För att inte mista dessa kulturlandskap har ängs- och hagmarker inventerats i länet och stöd utgår till de mest värdefulla områdena för att marken ska hävdas på ett traditionellt sätt, se karta 4. Marker med särskilt höga natur- och kulturmiljövärden ingår i ett bevarandeprogram med olika stödformer som administreras av länsstyrelsen. Dessa marker ges en närmare beskrivning i avsnitt 3.15 "Kultur och fritid".

Lägesbeskrivning

Andelen jordbruk med inriktning mot aktiv mjölkproduktion uppgår för närvarande till en handfull enheter. Dessutom finns några jordbruk med inriktning mot köttproduktion samt ett 50-tal fritidsjordbrukare med företrädesvis köttproduktion för egen konsumtion. Den brukade jordbruksmarken i kommunen är idag tämligen spridd från att tidigare ha varit koncentrerad till byar längs Skellefteälven och högre belägna bosättningar i centrala delarna av kommunen. Markarealen för ekologisk odling ökar. Av den totala odlingsmarken brukas idag ca 30 % med ekologiska metoder. Huvuddelen av produktionen är inriktad mot vallproduktion och endast en mindre del spannmål.

Skog

Skog ingår som en naturlig del av naturens kretslopp och bör nyttjas långsiktigt för att minska trycket på jordens ändliga resurser. Skogen är också en viktig resurs för friluftsliv, kultur- och naturvård.

Långsiktiga mål

Jordbruk

Ett aktivt jordbruk är viktigt för att ge möjlighet att behålla byarnas karaktär och en levande landsbygd.

Stor hänsyn bör tas till näringens intressen så att brukningssvärd åkermark inte tas i anspråk för andra ändamål.

Alternativ odling av grödor för energiändamål är väl utvecklad.

Skog

Skogsbruket bedrivs i samma omfattning som för närvarande och inom ramen för gällande regelverk.

Skogsbruket använder naturgödsel, t.ex. avloppsslam för skogsmarksgödsling.

Lägesbeskrivning

Skogsbruket är en viktig basnäring i kommunen. Det är den dominerande formen av markanvändning och bedrivs på större delen av kommunens yta. Det är därför av stor vikt att ett rationellt skogsbruk ej försvåras vid etablering av bebyggelse eller andra anläggningar.

Skogen är en nationell tillgång som skall skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Skogsvårdslagens hänsynsregler bör tillämpas särskilt uppmärksamt inom följande områden:

- Tätortsnära områden, som är intressanta för det rörliga friluftslivet
- Områden med särskilda natur- och kulturvärden, exempelvis linbanan och lokala natur- och kulturobjekt enligt karta benämnd ”Natur- och kulturvärden”.
- Vattenskyddsområden
- Nyckelbiotoper

Vid avverkning inom ovan nämnda områden, förutom nyckelbiotoper, ska samråd ske med

kommunen. Beträffande nyckelbiotoper gäller att en markägare som planerar åtgärder i någon form inom nyckelbiotop ska samråda med Skogsstyrelsen.

Skogsbruket regleras av skogsvårdslagen och här anges att skogen ska skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Nyckelbiotoper är mindre skogsbestånd som hyser eller har potential att hysa s.k. rödlistade arter. Rödlistade arter kan vara alltifrån sådana som endast är hänsynskrävande till sådana som är utrotningshotade. Rödlistor fastställs av naturvårdsverket på förslag av Sveriges lantbruksuniversitet. En nyckelbiotop avgränsas ofta av förekomsten av rödlistade kryptogamer eller för att de innehåller egenskaper (t.ex. döda träd) som är ovanliga i kulturskogen och som många rödlistade arter är beroende av.

Större delen (71 %) av kommunens yta täcks av skog. Marken ägs till ca 51 % av bolag och 49 % är privatägt inklusive kyrkans och kommunens skogar. Av den produktiva skogsmarksarealen är en viss del undantagen från skogsbruk av naturvårdsskäl.

3.6 Rennäring, yrkesfiske och vattenbruk

Lägesbeskrivningar

Rennäring

Rennäring hör tillsammans med bl.a. skogs- och jordbruk till de areella näringarna. Kommunen ligger inom vinterbeteslandet och det finns stora områden av riksintresse för rennäring. Samebyar med verksamhet inom kommunen är Grans sameby, Malå sameby, Maskaure sameby samt Mausjaure sameby.

Näringen är extensiv, areell och i behov av stora ytor mark. Områden av riksintresse såsom flyttleder, kärnområden, rastbete, svåra passager m.m. finns redovisade på karta 6. För att renskötsel ska vara möjligt är det av stor vikt att de funktionella sambanden mellan olika typerna av riksintressen, marker och funktioner upprätthålls och beaktas i planeringen. Exploatering i form av t.ex. gruvor, vägar, vindkraft och bebyggelse splittrar upp renbetesmarker och kan få betydelse för möjligheterna att bedriva renskötsel. Rennäringen kan därtill komma att behöva alternativa förflyttningsleder i ett förändrat klimat, så därför måste framtida infrastrukturlösningar utformas så att renarnas framkomlighet garanteras.

Klimatförändringarna ökar risken för försämrat vinterbete, då svåra snöförhållanden med is och skare förväntas bli

Långsiktiga mål

Sambruk eftersträvas där alla näringar tillåts utvecklas.

Förädling av renprodukter och fisk sker lokalt.

vanligare. För att minska intressekonflikter mellan skogsbruk och rennäring sker idag dialog enligt 20§ Skogsvårdslagen. Ytterligare hänsyn, genom t ex skonsam markberedning inom nödvändiga vinterbetesområden, kommer att utredas av Skogsstyrelsen tillsammans med Sametinget

Yrkesfiske

Yrkesfiske bedrivs ej inom kommunen.

Vattenbruk

Sjöar som lämpar sig för vattenbruk är bland

de största sjöarna i kommunen och utgörs av Mensträsket (vid Mensträsk), Gissträsket, Stor-Kvammarn, Norra Lidsträsket, Södra Lidsträsket, Mensträsket (vid Granström), Arnträsket samt delar av Skellefteälven, t ex Gallejaurmagasinet. Behov av utökad skydd i översiktsplanen bedöms i dag inte vara nödvändigt. Fiskodling av större omfattning finns i Gallejaurmagasinet.

Markanläggningar för fiskodling bör kunna anordnas i anslutning till de aktuella vattenområdena, men prövning måste ske i särskild ordning.

3.7 Värdefulla ämnen och material

Malm och byggnadsmaterial kan utvinnas från berget. Jordlagren skapar förutsättningar för jord- och skogsbruk men rymmer även stora mängder dricksvatten. Främst grusåsarna är stora naturliga reningsfilter. I miljöbalken sägs att mark- och vattenområden som innehåller värdefulla ämnen eller material skall så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra utvinningen av dessa.

Minerallagen reglerar rätten att undersöka och bearbeta mineralfyndigheter. Sedan 1992 får även utländska företag prospektera i landet och statens tidigare rätt till hälften av fyndighetens värde är borttaget. Rätten att bryta torv regleras i lagen om vissa torvfyndigheter.

Lägesbeskrivning

Områden för värdefulla ämnen och material redovisas på karta 7. I kommunen är de sura vulkaniterna inom det s.k. Skellefteåfältet av primärt intresse. Området utbreder sig mellan Mensträsk i väster och Petiknäs i öster. Här pågår också gruvdrift och prospektering. Berggrunden är rik på koppar, zink och guld. Inom kommunen finns i dagsläget en gruva i drift, två planerade gruvor och 20 beviljade bearbetningskoncessioner. Mer än en fjärdedel av kommunen utgör riksintresse för värdefulla ämnen och det finns tre riksintressen för mineralutvinning, karta 14.

Kommunen ligger till största delen ovanför högsta kustlinjen med morän som dominerande jordart. Nedanför högsta kustlinjen finns finkorniga havs- och sjösediment. I torvtäkten vid Röjnolet, Skellefteå kommun, sker torvbrytning för energiproduktion. En mindre del av täktområdet ligger inom Norsjö kommun. Naturgrus och annat naturligt byggnadsmaterial är en viktig resurs som det finns intresse av att utnyttja i rimlig omfattning inom ramen för hållbar utveckling och naturens villkor.

Långsiktiga mål

De delar av kommunen där prospektering och gruvdrift tidigare har bedrivits bör även i framtiden kunna brukas för motsvarande ändamål.

Naturgrusavlagringar med stort värde för dricksvattenförsörjningen och för natur- och kulturlandskapet bevaras.

Överskottsmaterial som uppkommit i samband med tidigare bedrivna större anläggningsarbeten, främst kraftutbyggnad och gruvverksamhet, utnyttjas i första hand.

Redan etablerade och strategiskt placerade naturgrustäkter nyttjas för särskilda ändamål, som t. ex. råvara till betongindustrin och sandningssand.

3.8 Näringsliv

Lägesbeskrivning

Näringslivet i kommunen består av ca 300 små och medelstora företag inom både produktions- och tjänstesektorn. De större företagen finns inom träbranschen i form av vidareförädling av träprodukter som fönster, trappor, list m m medan de mindre företagen domineras av tjänster och service. Andra industriinslag är betong och plastindustri samt gruvprospektering.

Inom kommunen finns även betydelsefulla företag inom skogs- och jordbruksnäringen. Jordbruket har en dominans av mjölk- och köttproduktion medan skogssektorn består av skogsvård och träförädling. Livsmedelsbranschen har också en ökande tillväxt och då främst med företag inom förädling av kött, bär, svamp och fisk.

Den offentliga sektorn är en annan stor sektor som idag sysselsätter en tredjedel av den yrkesverksamma befolkningen. Denna sektor är också arbetsgivare till övervägande kvinnor.

Handlingsvägar för att nå kommunala mål

Genom ett förtroendefullt samarbete mellan arbetsliv och kommunledning skapas tillväxt och utveckling i Norsjö. Resurser satsas inom de områden där behoven är störst.

Ytterligare tillväxtfrämjande åtgärder som görs inom kommunen är att:

- undersöka och undanröja hinder för fortsatt tillväxt i näringslivet genom att följa med det som händer internationellt och nationellt samt knyta strategiska nätverk.
- jobba medvetet med att skapa ett positivt företagsklimat genom att åtgärda de punkter som är negativa i Svenskt näringslivs ranking av företag i Sverige.
- identifiera nya finansieringsinstrument och ge professionell rådgivning vid utveckling av nya affärsidéer m.m.

Långsiktiga mål

Lokala råvaror förädlas i hög grad inom kommunen.

Träföretagen liksom plast-, betong- och livsmedelsindustrin har genom produkt- och marknadsutveckling ökat sin lönsamhet och konkurrenskraft.

Fler tjänsteföretag har etablerat sin verksamhet i kommunen och de befintliga tjänsteföretagen har en positiv tillväxt.

Genom en medveten satsning på jämställdhet attraheras både kvinnor och män att arbeta inom såväl den offentliga sektorn som inom industrin.

En utvecklad gruvnäring har lett till ökad sysselsättning såväl för gruvindustrin som för dess binärningar.

Företagsklimat och tillväxt befinner sig i en positiv utvecklingspiral som i sin tur genererar fler företagsstarter och fler inflyttare till kommunen.

3.9 Kommunikationer

Övergripande

En hållbar samhällsutveckling förutsätter effektiva transportsystem som är så lite miljöstörande som möjligt. Detta kräver nya bränslen, bränsleeffektiva fordon och bättre vägar som främjar energisnål och säkrare körning.

Samtliga transportslag behöver utvecklas och fungera i samverkan. De stora volymerna av gods och resenärer i norra Sverige kommer under överskådlig framtid att gå i nordsydlig riktning och det etablerade mönstret för transport av skogsråvaror från inlandet till industrierna vid kusten kommer att bestå.

Lägesbeskrivningar

Kollektivtrafik

Kommunens trafikplanering syftar till att trygga de fast boendes trafikservice och att tillskapa en god trafikmiljö. Målsättningen är att samtliga medborgare skall ha tillgång till minst tre resealternativ per vecka till närmaste serviceort. I de områden som inte trafikeras med linjetrafik sker trafikservice med ringbil. Kommunmedborgarna ska kunna arbetspendla till de orter där de större arbetsplatserna är belägna i kommunen samt till och från angränsande kommuncentra. Gymnasieeleverna ska ha möjlighet att dagligen pendla till och från Skellefteå, Lycksele och Malå. För övriga trafikuppgifter som skolskjutsar till skolorter inom kommunen, färdtjänst samt post- och godstransporter är målsättningen att i största möjliga utsträckning trafikmässigt samordna dessa med linjetrafiken.

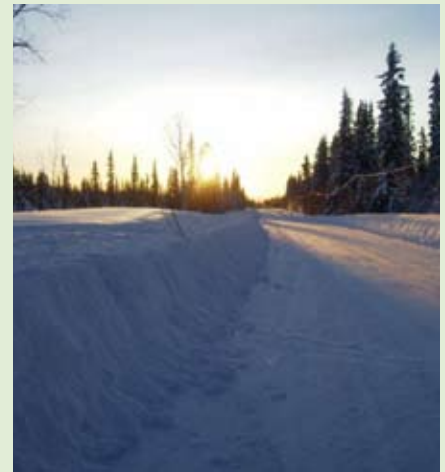
Vägar

De större vägarna, som utgör huvudleder mot Skellefteå, Lycksele och Arvidsjaur är väg 365 och väg 370. Väg 791 mot Bastuträsk är en viktig förbindelse, inte minst mot järnvägsstationen. Bastuträskvägen har av kommunen högprioriterats under en följd av år och den finns nu med i Vägverkets vägplan 2009-2011. Då en omlastningsterminal planeras i Bastuträsk måste även vägen mellan Bastuträsk och Röjnoret förbättras.

Norsjö kommun saknar idag bra väg till Umeå. Trafikverkets uppfattning att varje kommun ska ha en godtagbar väg till regioncentra är ännu inte uppfyllt. Sträckningen förbi Ajaur är under all kritik och utgör en flaskhals längs kommunens regionala stråk mot Umeå. Trafikverket planerar en ombyggnation av befintlig sträckning 2011.

Väg 845 förbi Örträsk kan komma att behöva en uppgrävning på grund av planerad gruvverksamhet i området.

Kommunen för en dialog med Trafikverket om en total strukturförändring av genomfartsleden i Norsjö samhälle. Kommunen har också ställt krav på att Trafikverket åtgärdar

Långsiktiga mål

Gång- och cykelvägar är utbyggda och täcker aktuellt behov.

Kollektiv/gods och persontrafik

Efterfrågan på miljövänliga transporter är stor. Spårbunden trafik är betydelsefull för både person- och godstrafik.

Godsterminalen i Bastuträsk har fått en central betydelse för regionen.

Standardhöjning av strategiska vägstråk har medfört en positiv utveckling för kommunens näringsliv.

Skolskjuts, färdtjänst och taxi utnyttjas för resenärerna ute i periferin, som erbjuds "hela resan", med flera trafikslag, till enhetliga taxor.

God samordning sker mellan de olika transportslagen. Norsjö resecentra (i Norsjö och Bastuträsk) är integrerade med alla kollektiva trafiksystem i norra Sverige.

Kollektivtrafik finns till närliggande flygplatser.

Datakommunikation
Kommunens IT-infrastruktur är tillgänglig på lika villkor för alla de operatörer som vill nyttja nätet.

IT-infrastrukturen är geografiskt och tekniskt tillgänglig med tillräcklig kapacitet och möjliggör långa sammanhängande förbindelser.

Full frihet råder i val av tjänsteleverantörer.

T-korsningen i Lillholträsk, som är en mycket besvärlig och riskfylld korsning med kurvor, nivåskillnader och hög andel tung trafik.

Järnvägar

Järnvägarna finns markerade på karta 14, Riksintressen. Kommunens ambition är att järnvägsstationen i Bastuträsk ska vara en viktig knutpunkt för tågtrafiken i regionen. Det är därför av största vikt att anslutningstrafik till och från stationen är anpassad till tågtiderna. I anslutning till järnvägen i Bastuträsk planeras en godsterminal för förädlade och oförädlade trävaror samt andra industriprodukter.

Cykelbanor

I samverkan med Vägverket pågår för närvarande utredningar kring nya gång- och cykelvägar i Norsjö samhälle med närområden samt ombyggnad av Storgatan i Norsjö i syfte att skapa en förbättrad trafikmiljö och ökad trafiksäkerhet. Se karta 8 för gång- och cykelvägar i Norsjö.

Datakommunikation

I centralorten Norsjö finns idag en kommunägd IT-infrastruktur som är uppbyggd med fiberoptik. Utanför centralorten består IT-infrastrukturen för

ortsammanbindande nät av fiberkabel och radiolänk. Områdesnäten i byarna är uppbyggda med fiberkabel eller ADSL-teknik. Utanför centralorten äger kommunen fibernät i orterna Bastuträsk, Bjurträsk, Kvarnåsen, Åmliden, Svansäle, Risliden, Gumboda, Kusfors, Norsjövallen, Bastutjärn, Bjursele och Fromheden.

Marknadens intresse för utbyggnad av IT-infrastruktur baserad på fiberoptik eller motsvarande kapacitet till och inom Norsjö kommun är mycket lågt. I Norsjö samhälle med närliggande byar samt i Norsjövallen, Kusfors och Bastuträsk med intilliggande byar och bebyggelse erbjuder Telia ADSL. Mobiloperatörerna erbjuder s.k. mobilt bredband i delar av kommunen. För delar av kommunen kan det vara en lösning att ansluta sig till icke öppna nät där nätägaren också kontrollerar tjänsteutbudet. Exempel på sådana nät är de s.k. mobila bredbandsnäten.

En grundläggande princip vid kommunens utbyggnad av IT-infrastruktur bör vara att så hög driftsäkerhet som möjligt ska kunna uppnås. Kommunen har antagit ett IT-infrastrukturprogram under 2008 som gäller t.o.m. 2010. Arbete med att ta fram ett nytt program har initierats.

3.10 Handel och service

Lägesbeskrivning

Dagligvaruhandeln är viktig för alla. Kommunen har delats in i fyra olika serviceområden i enlighet med handlingsplan för kommersiell service. Dessa områden är Norsjö, Bastuträsk, Svansäle/Gumboda/Kusfors och Norsjövallen/Kvarnåsen/Åmliden med omland.

Handlingsvägar för att nå kommunala mål

- Hemsändning från butikerna skall premieras och alternativa distributionsformer utvecklas.
- Serviceutbudet i redan befintliga butiker utökas och kombineras med andra typer av tjänster framförallt på landsbygden.
- Hitta samordningsmöjligheter mellan näringsliv, ideell sektor och offentlig sektor utifrån de nuvarande butikernas egen kapacitet och mål.
- Kommunens trafikförsörjningsplan ska, där så är möjligt, utformas för att underlätta inköpsresor.

Långsiktiga mål

Handel och service

Norsjö kommun har en väl utbyggd kommersiell och offentlig service vilket är av stor betydelse för kommunens attraktivitet som bostadsort, för näringslivet och för möjligheterna att utveckla turismen

3.11 Kommunal beredskap

De lagar som styr krishanteringen är lagen om extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544) och lagen om skydd mot olyckor (2003:778).

Det rådande säkerhetspolitiska läget innebär att det går att avvakta med planering och åtgärder för höjd beredskap under förutsättning att det finns en god krishanteringsförmåga i fred.

Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.

Handlingsvägar för att nå kommunala mål

- Kommunen tar hänsyn till risker mot hälsa och säkerhet i den fysiska planeringen vid förstudier, översikts-, detaljplaner och beslutsunderlag.
- Kommunen beaktar - i handlingsprogram avseende olycksförebyggande verksamhet och räddningstjänst - risker för större olyckshändelser.
- Varje ny mandatperiod fastställs kommunens plan för hantering av extraordinära händelser. Förtroendevalda och anställda utbildas och övas kontinuerligt.

3.12 Flyktingverksamhet

Norsjö kommun har för närvarande avtal med Migrationsverket om mottagande av 20 – 30 flyktingar med uppehållstillstånd per år samt ett avtal om mottagande av ensamkommande flyktingbarn. Två boenden för dessa barn med 10 platser vardera har inrättats. Ambitionen är att flyktingarna ska trivas och vilja stanna i kommunen. Vägledning mot praktikplatser och arbeten är viktiga för en bra integration. Även samarbete med andra offentliga aktörer, näringsliv, föreningar och kyrkor är viktiga.

Långsiktiga mål

Kommunal beredskap

Krisledningsorganisationen har, inför en befarad extraordinär händelse, en avpassad beredskap så att larmning, samverkan, informationsinhämtning och informationsspridning omedelbart kan påbörjas.

Krisledningsorganisationen är inom 4 timmar efter larm organiserad, utrustad och lokaliserad så att ledning, samordning och åtgärder/insatser kan påbörjas.

Kommunen har åtgärder för att säkerställa liv och hälsa och uppehåller verksamhet som vård och omsorg för äldre och funktionshindrade samt dricksvattenförsörjning. Kommunen ger invånare och media samordnad, tillräcklig och korrekt information.

Kommunen genomför sin verksamhet i normal omfattning så långt det är möjligt.

Långsiktiga mål

Flyktingverksamhet

Kommunen har ökat flyktingmottagandet och skapat en bra modell för integration

Många flyktingar har integrerats i samhället och stannar i kommunen.

3.13 Barnomsorg och skola

Kommunen har en väl fungerande förskoleverksamhet och skola, från förskola 1-5 år till och med gymnasienivå. Under de senaste åren har kommunen ett antal gånger blivit utsedd till en av landets bästa skolkommuner och kommunen slår vakt om kvaliteten då den kan ha stor betydelse för barnfamiljers val av bostadsort. De övergripande målen i alla verksamheterna är att kontinuerligt förbättra kvalitén samtidigt med en god ekonomisk hushållning. Barn, ungdomar, föräldrar och personal ska uppleva delaktighet och trygghet inom sin verksamhet.

Lägesbeskrivningar

Förskola och fritids

Födelsefallen i kommunen har minskat de senaste åren, från att ha legat på 60-70 barn/år har det de senaste åren uppgått till endast drygt 40 barn. Samtidigt har reformer inom förskolan, som maxtaxan och rätten till förskola, inneburit att behovet av förskoleplats snarare ökat än minskat.

I kommunens familjedaghem finns ca 65 barn i åldern 1-12 år. Huvuddelen av dagbarnvårdarna finns i Norsjö samhälle. I kommunens förskolor finns ca 130 barn i åldern 1-5 år. Förskoleavdelningar finns i Norsjö samhälle, Norsjövallen, Bastuträsk och Gumboda.

Kommunen har skolbarnomsorg för barn 6-12 år bestående av familjedaghem samt fritids i Norsjö samhälle, Norsjövallen, Bastuträsk och Gumboda. Antalet barn i familjedaghem är ca 30 och på fritids ca 100.

Grundskola och gymnasium

Grundskolan har idag ca 490 elever. För att effektivisera verksamheten och säkerställa en god pedagogisk utbildning kommer en översyn av grundskolan att ske under de kommande åren.

Norsjö Gymnasium har för närvarande ca 115 ungdomselever, dessutom studerar komvuxelever vid gymnasiet.

Träindustriprogrammet drivs i samverkan med den lokala träindustrin. Elever som inte går i Norsjö fullgör sina studier i andra kommuner, främst Skellefteå. Vad gäller gymnasiets elevunderlag spelar flera faktorer in, exempelvis programutbud och samverkan med andra kommuner. En bibehållen hög kvalitet och ett bra utbud inom barnomsorg och skola är av stor vikt för kommunens utveckling.

Långsiktiga mål

Norsjö kommun är en attraktiv skolkommun där eleverna når uppsatta mål.

Barnen känner glädje och trygghet under sin tid i förskola och skola, vilket ger en stabil grund för fortsatt lärande. Barnen respekterar varandra och värdesätter sig själva och sina medmänniskor.

Norsjö Gymnasium fortsätter att utvecklas och erbjuder ett aktuellt programutbud.

Inne- och utemiljön vid skolor och förskolor är utvecklande och stimulerande.

Barnomsorg och förskola 1-5 år fortsätter att följa arbetsmarknadens utveckling för att motsvara brukarnas förväntningar på kvalitet och tillgänglighet.

Handlingsvägar för att nå kommunala mål

Antalet avdelningar i förskolan anpassas efter barnantalet så att barngrupperna inte blir för stora. Kommunen har tillgång till specialkompetens för att på ett bra sätt kunna möta barn med särskilda behov.

Rekryteringsbasen till gymnasieskolan breddas genom:

- samarbete med närliggande kommuner,
- satsning på Teknikcollege och Vård- och omsorgscollege, ökade inslag av APL, - arbetsplatsförlagt lärande.

3.14 Vård och omsorg

Inom kommunens vård och omsorg inryms verksamheter som vård- och omsorg om äldre, omsorg för handikappade och omsorg för individer och familjer. Äldreomsorgen står inför stora utmaningar – fler äldre som har behov av insatser och fler som kommer upp i riktigt hög ålder gör att antalet personer med demenssjukdomar måste ges ändamålsenliga insatser

Lägesbeskrivningar

Äldreomsorg

Kommunen har producerat många lägenheter i relation till gruppen äldre. Som en konsekvens av den kraftiga utbyggnaden av särskilda boenden har hemtjänsten varit förhållandevis liten. Den största utmaningen ligger i den befolkningsutveckling kommunen står inför med en kraftig ökning av antalet riktigt gamla

Handikappomsorg

Det finns förhållandevis många personer med utvecklingsstörning i kommunens särskilda boenden. En förändring av verksamheten har inletts eftersom flera av brukarna kommit upp i åren och har behov av andra boendelösningar och förändrad daglig verksamhet/stimulans eller sysselsättning. Dessutom behöver ett antal yngre personer få anpassade verksamheter och boende.

Individ- och familjeomsorg

Fokus ligger på individens förmåga att med hjälp och stöd kunna åstadkomma de förändringar som krävs för att kunna komma tillrätta med de problem som finns och kunna leva ett självständigt och normalt liv. Arbetet sker genom upplysning/förebyggande och har även vissa kontrollfunktioner. Problembilderna har också blivit allt mer komplicerade och kräver högre kompetens och ställer krav på mer resurser.

Handlingsvägar för att nå kommunala mål

Äldreomsorg

För att kunna erbjuda en trygg och bra äldreomsorg även i framtiden skall en bättre balans mellan särskilda boenden och hemtjänsten komma till stånd. Nu pågår ett arbete som går ut på att stärka hemtjänsten personellt med bl.a. tjänstgörande undersköterskor nattetid.

Långsiktiga mål

Äldreomsorg

Kommunmedborgarna känner trygghet och säkerhet inför ålderdomen med rätt till stöd och hjälp från hemtjänsten i det egna invanda boendet.

Tillgången till andra boendeformer, såsom seniorboende anpassat för äldre, finns som alternativ. Om behov uppstår finns plats på särskilt boende.

Aktiv ålderdom är en självklarhet.

Handikappomsorg

Alla invånare oavsett handikapp har en god livsmiljö.

Familjeomsorg

Kommunens skyddsnet fungerar på ett kvalitativt bra och rättssäkert sätt, med respekt för människors självbestämmanderätt och integritet.

Handikappomsorg

Med start strax före årsskiftet 2007/2008 påbörjades en omstrukturering av hela handikappomsorgen som påverkat samtliga delar.

Individ- och familjeomsorg

Ett utökat samarbete med olika aktörer, såsom t ex försäkringskassa, arbetsförmedling, sjukvården, skolhälsovården, skolan, samt olika

frivilligorganisationer skall möjliggöra en mer kraftfull mobilisering för att stötta individer och familjer att klara svåra situationer eller helt undvika att de uppstår. I syfte att verka för folkhälsa i befolkningen i stort, skall ett kraftfullt förebyggande arbete mot alkohol och droger etableras i samverkan med andra berörda aktörer i samhället. Barnperspektivet ska vara vägledande för verksamheten.

3.15 Kultur och fritid

Lägesbeskrivning Kultursektorn

Norsjö har en lång kulturhistoria. På ett unikt sätt har denna säregna historia tagits till vara i form av ett stort antal uppskattade kulturanläggningar, som idag medverkat till att Norsjö kommun blivit en mycket välbesökt och intressant turistkommun. Detta kulturutbud återspeglas i bl.a. anläggningar som Världens Längsta Linbana med sina gruvmuseala inslag, skidlöparmuseum, beredskapsmuseum, jaktmuseum, bygdemuseet Dahlbergsgården, Café Ångloket, Svansele dammängar, orgelutställningar och konst- och fotoutställningar. Dessutom finns kulturreservatet Rörträsk med sina kulturbyggnader och översilningsängar som ett av två kulturreservat i länet (karta 3). Översilningssystemet i Rörträsk samt Svansele dammängar är även av riksintresse för kulturmiljövård. Ovan nämnda kulturskatter är inte bara viktiga som besöksmål utan har också en mycket stor betydelse för de egna medborgarnas kulturella identitet.

I kommunen har Länsstyrelsen även pekat ut tolv värdefulla odlingslandskap, se karta 3. Dessa ingår i Västerbottens program för bevarande av natur- och kulturmiljövården, ”Det värdefulla odlingslandskapet”. De utpekade byarna är Arnberg, Bastutjärn, Bastuträsk by, Bjursele, Bodberg, Kvammarnäs, Långträsk, Petiknäs och Lövlund/hagmark, Nicknores krontorp, Rörträsk by och översilningsängar samt Svansele by och dammängar.

Ett kulturmiljöprogram antogs 2010. Programmet bygger bl.a. på den översiktliga kulturmiljöinventering som genomfördes 1989-1992 och en egen inventering utförd hösten 2009. Programmet omfattar bl.a. samhällena Norsjö och Bastuträsk, ca 60 byar, historik och en sammanfattning av Länsstyrelsens och Skellefteå museums tidigare utförda inventeringar. Kulturmiljöprogrammet kommer att finnas tillgängligt på kommunens hemsida, www.norsjo.se, efter antagandet.

Författaren Torgny Lindgren har blivit en betydelsefull ambassadör för kommunen. Hembygden Norsjö har utgjort en viktig inspirationskälla i många av hans litterära verk.

Kommunens huvudbibliotek ligger i tätorten och invigdes 1987.

Långsiktiga mål

De kulturbyggnader och kulturmiljöer som finns idag skall underhållas och räddas för framtiden.

Norsjö Arena har utvecklats till regionalt idrottscentrum med nya anläggningar och verksamheter.

Förutsättningar för att bedriva idrott på elitnivå är goda.

Alla kommuninnevånare har möjlighet till aktiv fritid och att delta i ett varierat aktivitetsutbud.

Biblioteket ger jämlik tillgång till information och fakta inom olika områden samt tillgång till litterära och andra kulturella upplevelser.

Det är ett integrerat folk- och skolbibliotek där gymnasiet ingår. Filialer finns i Bastuträsk och Kvarnåsen. Biblioteket samarbetar sedan några år tillbaka med sju andra inlandskommuner vilket bland annat har resulterat i en gemensam bibliotekskatalog och webbplats.

Det finns tjugo bygdegårdar inom kommunen vilket har varit positivt för byautvecklingen. Bygdegårdarna fungerar som samlingspunkter för studiecirkel, fester m.m. Folkets Hus/Medan samt Folkets Hus i Bastuträsk nyttjas flitigt med film, teater, dans och bingo och samverkar även med skolan när det gäller barnkultur. Medan används också som turistbyrå och samlingslokal av föreningar och privatpersoner.

Musik- och teaterföreningen står för mycket av kommunens utbud inom teater och musik. Barnkulturgruppen arbetar med alla barn i barnomsorgen och grundskolan med kulturella program. Spelmansstämmor anordnas regelbundet och Risliamatörerna erbjuder årligen egenproducerad lokal revy i Minigloben i Risliden.

De studieförbund som finns representerade i kommunen har förutom sin cirkelverksamhet även kulturprogram. Studieförbunden genomför tillsammans med fritidsgård, bibliotek och musikskola en kulturlovsvecka under skolornas novemberlov.

Rågmjölsvägen, en uppmärkt led från Bastuträsk till Malå, kan ses ur många perspektiv. Den bereder möjlighet till rekreation men är också en vandring genom vårt kulturarv.

Fornlämningar inom kommunen kan återsökas via ”Fornsök” på Riksantikvarieämbetets hemsida, www.raa.se.

Lägesbeskrivning Fritidssektorn

Föreningslivet i Norsjö kommun omfattar ett stort och brett utbud för alla, alltifrån fotboll, innebandy, ishockey, skidor, simning, draghundssport, bordtennis, skoter, veteranbilar, golf, flygning, miniracing och skytte till volleyboll på elitnivå.

I centralorten ligger ”Norsjö Arena”, som är samlingsnamnet på flera idrottsanläggningar. Inom området finns fotbollshall, ishall, sim- och sporthall, bordtennis- och skyttehall, elljusspår, fotbollsplaner och tennisbanor. Även fritidsgården ”Uniqum” erbjuder många aktiviteter, som replokal, musikstudio och miniracing.

Sommartid kan man bada vid någon av kommunens badplatser. En modern golfbana, som är spelbar så snart snön har tinat bort, är anlagd med konstgreener på en vackert tallbeväxt grusås i Fromheden. För de vågade finns möjlighet att flyga ultralätta flygplan vid anläggningen för Trikeflyg i Bjursele, alternativt kan man styra modellflygplan vid modellflygfältet i Västra Högkulla. Vinteraktiviteter erbjuds vid slalombacken i Solia samt genom ett

välutbyggt nät av skidspår och skoterleder.

I kommunen finns det tretton fiskevårdsområden, två fiskeklubbar och en fiskecamp. Sportfiskeklubben är mycket aktiv och arrangerar stora fisketävlingar, som SM och EM, inom kommunen. På kommunens hemsida finns kartor över skoterleder och fiskevårdsområden. Jakt på älg och björn liksom småviltsjakt är populära fritidssysselsättningar för många kommunmedborgare.

Den andliga och kulturella utvecklingen har varit positiv i kommunen. Inom Svenska kyrkan och

frikyrkorna bedrivs ett omfattande barn- och ungdomsarbete, även sång- och musiklivet är rikt utvecklat.

Missions- och hjälpverksamhet både lokalt och i utlandet engagerar många kommunmedborgare. Svenska kyrkan finns representerade i Norsjö, Bastuträsk och Petiknäs, Missionsförsamlingar finns i Norsjö och Kvarnåsen och Pingstförsamlingen i Norsjö. Alla har ett gott samarbete med gemensamma aktiviteter till gagn för hela kommunen.

3.16 Turism

Lägesbeskrivning

Turismen är en av de snabbast växande näringarna i världen. Såväl antalet resenärer som antal resor per resenär ökar. Prognoser över framtida behov och restrender pekar bland annat på ett ökat intresse för unika och ostörda miljöer. Ett ökat miljömedvetande medför att så kallad hållbar turism, blir allt viktigare i valet av resmål.

Klimatförändringarna bidrar till att turistströmmarna till kommunen ökar. Efterfrågan på varaktigt snötäcke och islagda vatten för längdåkning, skoteråkning och isfiske ökar ständigt då konstsnötillverkning för dessa aktiviteter inte är möjlig. Norsjö är ett spännande resmål som möjliggör genuina natur- och kulturupplevelser året om. Varsamhet, naturskydd, lokal nytta och småskalighet präglar turismen i kommunen. Alla aktörer - lokalbefolkning, markägare, turistföretag och myndigheter, samverkar för kvalitetsutveckling och miljöhänsyn. Kommunen har idag en både omfattande och variationsrik turismnäring där bl.a. Världens längsta linbana och Svanselvildmarkscentrum är två av de stora besöksmålen. Vidare finns i kommunen åtta kulturanläggningar med museer, en stenåldersby, två hotell varav ett är ett spahotell, två campingplatser samt ett antal årligen återkommande evenemang såsom Norsjödagen, vårmarknaden, spelmansstämman, revyframträdanden samt Norsjö Beachvolleyturnering.

Gold of Lapland, ett destinationsbolag som jobbar med att sälja kommunens besöksmål är en stor tillgång för kommunens andra näringar som handel, boende och restaurangverksamhet. Ett urval av besöksmål och sevärdheter redovisas på karta 9.

Planer finns idag på att bygga en ny turistattraktion på Vithatten i Skellefteå och Arvidsjaurs kommuner, intill kommungränsen mot Norsjö. Byggnaden ska ha formen av en jätteälg, Stoor'n. Storälgen ska inrymma bl.a. konferenslokaler, utställningslokaler och restaurang.

Långsiktiga mål

Turistnäringen är stor i kommunen och branschen är mycket viktig för sysselsättningen.

Litterär- och kulturturism är utvecklad inom kommunen.

Jakt- och fiske, skoterturer, vandring, kanotfärder, ridning och cykling är populära aktiviteter i kommunen.

"Klimatturism" har blivit viktig för kommunen.

Inom kommunen finns möjlighet till fiske i såväl strömmande vatten som i sjöar. Abborre, gädda, sik, lake, braxen och även ädelfisk fiskas i kommunens vatten. Tillsammans med duktiga och erfarna jakt- och fiskeguider kan specialturer skraddarsys efter besökarens önskemål. Mitt i de djupa skogarna erbjuds även viltmenyer och boende, allt för att upplevelsen ska bli total.

Handlingsvägar för att nå kommunala mål
Genom att stimulera befintliga turistentreprenörer

4. LÄMPLIGHETSPRÖVNING/RIKTLINJER

4.1 Allmän lämplighetsprövning av bebyggelse

Mark som ska användas för bebyggelse ska vara lämplig för ändamålet ur allmän synpunkt (PBL 1:6). Lämplighetsprövningen omfattar prövning av om lokaliseringen av bebyggelsen är lämplig och om placeringen och utformningen är lämplig. Miljöbalkens hushållningsbestämmelser ska även tillämpas vid lämplighetsprövningen. Lokalisering, placering och utformning skall vara estetiskt tilltalande och i samklang med den lokala byggnadskulturen. Detta för att slå vakt om kulturmiljöns särart i Norsjö kommun och en god boendemiljö.

Inom detaljplanlagda områden sker prövningen mot detaljplanens bestämmelser och om ansökan överensstämmer med planen ska bygglov beviljas. Utanför detaljplan sker den allmänna lämplighetsprövningen direkt mot översiktsplanen som redovisar de allmänna intressena. I varje enskilt ärende ska en avvägning göras mot förekommande enskilda intressen.

4.2 Generella riktlinjer

Nedan följer riktlinjer som kan vägleda bygg- och miljönämnden och andra myndigheter hur gällande lagstiftning ska tillämpas. Ny plan- och bygglag föreslås träda i kraft 2 maj 2011 där bland annat bygglovsprövningen kommer att förändras.

4.2.1 Fastighetsbildning

Varje fastighet som ny- eller ombildas måste bli varaktigt lämpad för sitt ändamål med hänsyn till läge, omfång samt förutsättningar att erhålla utfart, vatten och avlopp. Bygglovsansökan och ansökan om fastighetsbildning för bebyggelse bedöms normalt på samma grunder.

till vidareutveckling av aktiviteter som kan möta morgondagens behov samt informera om utvecklingstendenser inom området.

Genom nätverk öka samverkan lokalt, regionalt och nationellt; allt för att främja utveckling och tillväxt inom insatsområdet. Vi ska uppmuntra och undanröja hinder för de entreprenörer som vill etablera nya turistföretag samt ge förutsättningar för handeln att öka sin omsättning genom att fler besöker kommunen

4.2.2 Bebyggelselokalisering

Samlad bebyggelse föreligger om bebyggelsegruppen utgörs av 10-20 bostadshus och de bebyggda tomterna gränsar till varandra eller åtskiljs av väg, parkmark o dyl. Samlad bebyggelse i större omfattning finns i första hand i kommunens större byar. Inom samlad bebyggelse ska bygglov sökas för nybyggnation, mindre tillbyggnader samt för uppförande av komplementbyggnader. Särskilda bestämmelser finns i Plan och bygglagen angående en- och tvåbostadshus. Där man i bostadshusets omedelbara närhet utan bygglov får sätta upp fristående komplementbyggnader med en sammanlagd byggnadsarea på högst 15 m², så kallade ”friggebodar”. Den högsta höjden från mark till taknock får vara 3,0 m. Byggnaden får inte placeras närmare tomtgränsen än 4,5 m. Det krävs strandskyddsdispens inom strand-skyddsområde inom 100 m från strand.

Begreppet ”samlad bebyggelse” upphör att gälla när den nya Plan- och bygglagen införs den 2 maj 2011. Då införs ett nytt begrepp som benämns ”sammanhållen bebyggelse”.

För permanentbostäder bedöms gällande detaljplaner tillräckliga för lokalisering. I de orter som saknar detaljplan kan bygglov för nyetableringar godtas under förutsättning att lokaliseringen kan bedömas lämplig enligt 4.1 ovan. Kommunen är positiv till en utveckling av bebyggelse på landsbygden där tillkommande bostäder prövas bland annat enligt 4.1.

4.2.3 Landskapsbild

Vid placering och utförande av bebyggelse ska hänsyn tas till effekterna på landskapsbilden. Det gäller i synnerhet bebyggelse i anslutning till större vägar och/eller i områden med tilltalande

landskapsbild. Byggnaders utformning och färg bör anpassas till befintliga förhållanden och den lokala byggnadstraditionen. Värdefulla vegetationsplatser bör ej skadas.

4.2.4 Fritidsbebyggelse

Fritidshusbebyggelsen är av betydande omfattning. Bortsett från bebyggelsen utefter vissa av Norsjöns stränder är den utspridd i enstaka lokaliseringar eller mindre grupper. Bebyggelsen är som regel lokaliserad till stränderna av sjöar eller vattendrag. Detaljplanlagda fritidsområden saknas.

Kommunen ser positivt på etablering av fritidsbebyggelse. Nya enstaka fritidshus bedöms i huvudsak kunna uppföras utan att detaljplan behöver upprättas. Vid bedömningen av tomtplatsers lämplighet kommer bland annat den allmänna lämplighetsprövningen enligt avsnitt 4.1 och strandskyddsbestämmelserna enligt avsnitt 4.2.12 att tillämpas. Fritidshus bör uppfylla samma energikrav som gäller för permanentbostäder.

4.2.5 Jord- och skogsbruk

Stor hänsyn bör tas till jordbrukets intressen för att förhindra att brukningssvärd åkermark tas i anspråk för andra ändamål. Även för annan åkermark som brukas bör intrånget minimeras om rimliga alternativa lokaliseringar finns. Avståndet mellan bostadshus och aktiva brukningscentra ska vara så stort att risk för olägenheter i form av lukt och buller ej uppstår. Inom tätortsnära skogar samt inom områden som är av intresse för kulturmiljövården, naturvården samt det rörliga friluftslivet ska skogsvårdslagstiftningens hänsynsregler särskilt tillämpas. Vid avverkning i ovan nämnda områden samt inom vattenskyddsområden ska samråd ske med kommunen.

4.2.6 Rennäring

Mark- och vattenområden som har betydelse för rennäringen skall så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringens bedrivande. Områden som är av riksintresse för rennäringen skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringens bedrivande (miljöbalken 3 kap. 5§). Berörd sameby skall beredas tillfälle till samråd i den utsträckning som är nödvändig vid all exploatering inom renbetesmarker.

4.2.7 Värdefulla ämnen och material

De delar av kommunen där prospektering och gruvdrift tidigare har bedrivits bör även i framtiden kunna brukas för motsvarande ändamål.

Utvinning av berg och jord innebär att miljön blir förorenad av tungmetaller och andra naturfrämmande svårnedbrytbara ämnen som även kan innebära en hälsofara om spridning sker. Kommunens bedömning är att det finns utrymme för en ”ekologisk balanserad bergshantering” i kommunens planering. Anrikning och mineralförädling bör kunna lokaliseras till lämplig plats där risken för negativ miljöpåverkan minimeras. Risk för motstående markanvändningsintressen torde framför allt förekomma inom eller nära skyddade områden eller bebyggelse samt i fråga om rennäringen.

Lokalisering av grus- och bergtäkter ska i normalfallet inte ske närmare än 100 m från sjöar och vattendrag och inte närmare än 300 m från bebyggelse. Täkter, som allvarligt kan skada eller försvåra för det rörliga friluftslivet, bör ej tillåtas. Redan etablerade och strategiskt placerade naturgrustäkter kan fortsättningsvis nyttjas för särskilda ändamål, som t. ex. råvara till betongindustrin.

4.2.8 Förorenade områden

Vid beslut om detaljplaner för förorenade områden krävs ett beslutsunderlag som tillräckligt tydligt redovisar föroreningarnas art, omfattning och läge samt hur, när och vem som ansvarar för efterbehandlingen av området innan det bebyggs. Vid lokalisering av ny verksamhet till område med förorenad mark skall särskild hänsyn tas till verksamhetens art och föroreningarnas farlighet och omfattning.

4.2.9 Kulturhistoriskt värdefulla byggnader och områden

Kulturmiljöprogrammet, som bygger på Översiktlig kulturmiljöinventering i Norsjö kommun (1989-1992), antogs av kommunfullmäktige under 2010. Se även dokumentet Kulturhistorisk beskrivning av bebyggelsen i Bastuträsk, Malå och Norsjö tätorter - inventering och bevarandeförslag (1978).

Inom områden som utgör kulturhistoriskt värdefulla miljöer tas hänsyn till områdets egenart. Tillkommande bebyggelse ska anpassas till den befintliga miljön vad avser lokalisering, tak- och fasadutformning, material och färgsättning. Kulturhistoriskt värdefulla byggnader får inte förvanskas (PBL 3:12). Ändringar av byggnader ska utföras varsamt så att byggnadens karaktärsdrag beaktas och dess kulturhistoriska värden m.m. tas till vara (PBL 3:10).

Linbanan nyttjades tidigare för malmtransport mellan Kristineberg och Boliden. Den del som har avsatts för persontrafik – ”Världens Längsta Linbana” – utgör skyddsvärt område.

4.2.10 Fornlämningar

Fasta fornlämningar med angränsande område skyddas enligt kulturminneslagen kap 2 om fornminnen. Vid markingrepp eller uppförande av byggnader m.m. som berör fast fornlämning och dess miljö krävs länsstyrelsens tillstånd.

Vid planering av bebyggelse eller markingrepp är den enskilde skyldig att ta reda på om fasta fornlämningar kan beröras. Fornlämningar inom kommunen kan återsökas via ”Fornsök” på Riksantikvarieämbetets hemsida, www.raa.se eller via kontakt med Länsstyrelsen.

4.2.11. Naturvård och rörligt friluftsliv

Bebyggelse får ej uppföras så att områden värdefulla ur naturvårdssynpunkt eller lämpliga och behövliga för det rörliga friluftslivet riskerar att skadas. Enligt miljöbalken 12 kap 6 § gäller att om en verksamhet eller åtgärd som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken kan komma att väsentligt ändra naturmiljön, skall anmälan för samråd göras hos Länsstyrelsen. För skogliga arbetsföretag gäller att de skall anmälas för samråd till skogsstyrelsen om de kan komma att väsentligt ändra naturmiljön.

Inom områden som är värdefulla från naturvårds- och friluftssynpunkt ska vid skogsbruksåtgärder särskild hänsyn tas utöver den som ska iakttas på annan skogsmark. Det gäller bl.a. hyggenas storlek och form, sparande av träd och kantvegetation, skogsbilvägars sträckning m.m. Skogsstyrelsen ska samråda med kommunen i frågor av särskild vikt med hänsyn till de lokala förhållandena.

4.2.12 Strandskydd

Enligt miljöbalkens bestämmelser råder strandskydd 100 meter från strandlinjen både upp på land och ut i vattnet. Från den 1 juli 2009 gäller nya bestämmelser för strandskyddet. Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Strandskyddet gäller för alla åtgärder eller anläggningar som väsentligt kan förändra livsvillkoren för djur- och växtarter eller kan hindra eller avhålla allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha

fått färdas fritt. Som exempel kan nämnas att det inom strandskyddsområde inte får uppföras nya byggnader eller byggnaders användning ändras eller andra anläggningar eller anordningar utföras, om det hindrar allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt, grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten utföras för byggnader, anläggningar, åtgärder som väsentligen förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

Kommunen kan om särskilda skäl finns och strandskyddets syften inte åsidosätts upphäva strandskyddet i en detaljplan eller meddela dispens från strandskyddet i områden utanför detaljplan. Fri passage mellan byggnad/ anläggning och stranden skall alltid lämnas. Fram till 2014 gäller Länsstyrelsens generella strandskyddsdispens för komplementbyggnader på redan ianspråktagna tomter mindre än 2500 m².

I områden som i översiktsplanen utpekats som områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen medger lagstiftningen vissa lättnader i strandskyddet. Kommunen anser att landsbygdsutveckling i strandnära lägen är aktuellt vid redan etablerade fritidshusområden kring kommunens sjöar. Kommunen har påbörjat ett tillägg till denna översiktsplan för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. I tillägget kommer detaljerade beskrivningar och motiveringar att presenteras för valda områden.

4.2.13 Översvämnings-, ras- och skredriskområden

Räddningsverket redovisade 2005 en översiktlig översvämningskartering för Skellefteälven. Karteringen har begränsats till idag bebyggda områden. Den är mycket översiktlig och visar på översvämningsrisker vid 100 årsflöde vid följande platser; den torrlagda älvsfåran uppströms Treholmfors, nedströms Vargfors kraftstation, mellan Svansele och Kedträskbron, viken vid Bredsele park samt nedströms Rengårds kraftverksdam.

Tre områden med risk för ras och skred har redovisats vid Skellefteälven och bedömts vara i behov av att särskilda studier görs innan ytterligare bebyggelse sker. De områdena är Övre och Nedre Båtfors, Petiknäs (strax ovanför Petikåns utlopp) och Svansele, se karta 10. Invid vägkorsningen i centrala Norsjövallen bedöms lokala risker för skred kunna förekomma.

Det kan finnas andra områden med förutsättningar för ras och skred. Geotekniska säkerhetsfrågor ska därför alltid beaktas vid detaljplaneläggning och bygglovgivning. Jordförhållandena i kommunen är sådana att det finns förutsättningar för erosion vid vattendrag och sjöar. Vid påverkan av förväntade klimatförändringar kan ökad erosion leda till instabil mark i påverkade områden. Områden som idag anses säkra kan förändras så att de i framtiden bedöms som problematiska. En gemensam beredskapsplan för Skellefteälven där bl.a. översvämningsrisker mer noggrant ska karteras har påbörjats med Skellefteälvens vattenregleringsföretag som samordnare.

4.2.14 Allmänna vägar

Regler:

Inom områden med detaljplan

Byggnation intill allmän väg regleras i plan.

Utanför område med detaljplan

Byggnation, för vilken bygglov fordras, intill allmän väg skall behandlas med beaktande av väglagen och i samråd med väghållaren.

Byggnation intill väg, för vilken bygglov inte fordras, krävs Trafikverkets tillstånd inom vägområdet alternativt Länsstyrelsens tillstånd inom ett avstånd av tolv meter från vägområdet.

4.2.15 Järnvägar

Inom ett avstånd av 50 meter gäller att ny bebyggelse ska prövas särskilt. Samråd ska ske med Trafikverket. Vad gäller buller och vibrationer tillämpar Trafikverket de riktvärden för trafikbuller som är beslutade av riksdagen i prop. 1996/97:53 och gäller störningar från alla trafikslag. För nybyggnad är planeringsmålet 55 dBA ekvivalent ljudnivå på uteplats och 45 dBA maximal ljudnivå inomhus. Även för vibrationer finns riktvärden antagna.

4.2.16 Högspänningsledningar och master

Vid lokalisering av bebyggelse i anslutning till elektriska ledningar gäller särskilda föreskrifter om avstånd mellan byggnad och elektrisk ledning. Uppgifter om säkerhetsavstånd kan lämnas av ägaren till ledningarna. Kraftledningar alstrar elektriska och magnetiska fält. Kunskapen om huruvida dessa påvekar människa och djur är fortfarande ganska liten. I avvaktan på ökad kunskap kan det finnas anledning till stor försiktighet vid lokalisering av bland annat bostäder intill större kraftledningar. Befintliga master bör nyttjas i första hand. Vid

placering av nya master bör hänsyn tas till natur- och kulturvärden, landskapsbilden, flygets intressen samt andra allmänna intressen.

4.2.17 Enskilda avloppsanläggningar

Utanför kommunens verksamhetsområde för vatten- och avloppsanläggningar torde enskilda avloppsanläggningar även fortsättningsvis bli gällande. Anläggningarna bör i huvudsak utföras i enlighet med Naturvårdsverkets ”Allmänna råd för små avloppsanläggningar”. På grund av problem med algblooming råder större restriktivitet när det gäller anläggandet av avloppsanläggningar kring Norsjön. I glest befolkade områden av kommunen kan avloppslösningar som ej uppfyller kraven för normal skydds nivå godkännas. Samtliga enskilda avlopp skall prövas av bygg- och miljönämnden.

4.2.18 Markradon

Vid nybebyggelse inom områden med förhöjd radonförekomst erfordras kompletterande mätningar.

4.2.19 Luftföroreningar

Vid planering av bostads- och industriområden samt för trafik- och energiförsörjning ska hänsyn tas till luftföroreningsrisker.

4.2.20 Buller

Vid fysisk planering och miljöprovningar ska Naturvårdsverkets riktlinjer angående trafik- och industribuller tillämpas.

4.2.21 Försvarsintressen

Försvarsintressen återfinns inom områden som av sekretesskäl ej kan redovisas på karta. Försvarsintressena är i sådana områden inriktat mot att följa olika förändringar i markanvändningen. I de fall försvarets intressen berörs i plan- och bygglovsärenden ska samråd ske mellan bygg- och miljönämnden och länsstyrelsen.

4.2.22 Riksintressen

Riksintressen skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dessa. Av miljöbalken framgår att om ett område är av riksintresse för flera oförenliga ändamål skall företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt och att företräde alltid skall ges för en anläggning för totalförsvaret.

Kommunens syn är att även ekonomisk tillväxt och sysselsättning bör vägas in vid prioriteringen mellan riksintressen.

5. VISSA GEOGRAFISKA OMRÅDEN

Norsjö

Planerad markanvändning i Norsjö centralort finns redovisad på den särskilda fördjupningskartan, karta 11, "Fördjupning för Norsjö".

Bastuträsk

Planerad markanvändning i Bastuträsk samhälle

finns redovisad på den särskilda fördjupningskartan, karta 12, "Fördjupning för Bastuträsk".

Kvarnåsen

Planerad markanvändning i delar av Kvarnåsens by finns redovisad på den särskilda fördjupningskartan, karta 13, "Fördjupning för Kvarnåsen".

6. MELLANKOMMUNALA INTRESSEN

Norsjö, Malå och Skellefteå kommuner har sedan 2000 haft en organiserad kommunsamverkan, som givits benämningen "Trekomm Norr". Samarbetet går ut på att forma en intressebevakning i gemensamma frågor och tillsammans på ett mera effektivt sätt utnyttja befintliga resurser för att säkerställa en god servicenivå i de tre kommunerna. Hittills har samarbetet konkretiserats genom tecknande av en rad samarbetsavtal. För närvarande undersöks förutsättningarna att inom vissa områden skapa ett tätare samarbete genom bildande av s.k. gemensamma nämnder.

Kommunerna Norsjö, Malå och Sorsele har sedan ett flertal år tillbaka bildat en s. k. gemensam nämnd (Trepårtens Renhållningsnämnd) för hämtning av hushållsavfall. Avtalet sträcker sig fram till och med 2010. Fortsatt och utökad samverkan inom verksamhetsområdet förväntas därefter inom både Trepårtens och Trekomm Norr.

Riksintresseområdena Malån, Petikån, Åman och Storålden är områden som berör angränsande kommuner. Merparten av Storålden ligger i Skellefteå kommun. Avgränsningar och lämplighetsprövningar redovisas av länsstyrelsen.

Rennäringen, stambanan och det allmänna vägnätet samt vissa ledningar berör såväl Norsjö kommun som angränsande kommuner. Skyddsområdet för vattentäkten vid Bastuträsk sträcker sig in i Skellefteå kommun. Röjnorets

torvkoncessionsområde berör såväl Skellefteå som Norsjö kommun.

EU:s ramdirektiv om vattenpolitik

Inom hela EU gäller idag ett nytt långsiktigt mål för vatten genom det s.k. vattenramdirektivet. Europas invånare måste vårda sina vattenresurser bättre om inte framtida generationer ska få sänkt levnadsstandard. Genom att vattnet är gränslöst, måste ett samarbete över nationsgränserna gälla.

Den svenska vattenförvaltningen är uppbyggd kring länsstyrelserna. Fem länsstyrelser är utsedda till vattenmyndigheter och ansvarar för samordning inom sina respektive vattendistrikt. Det beslutande organet på varje vattenmyndighet är vattendelegationen. Bottenvikens vattendistrikt utgör den nordligaste delen av Sverige och omfattar hela Norrbottens län och större delen av Västerbottens län. Distriktets vattenmyndighet är placerad vid länsstyrelsen i Luleå. Inom vattendistriktet har 13 vattenråd skapats. Norsjö kommun tillhör Skellefteälvens, Ume- och Vindelälvens samt Mellanbygdens vattenrådsområden. Kommunen har en plats och deltar aktivt i Skellefteälvens vattenråd.

Den stora uppgiften för vattendistriktet är att i samverkan med vattenråden kartlägga och analysera allt vatten, fastställa mål/kvalitetskrav samt upprätta åtgärdsprogram. Syftet är att uppnå målsättningen "god vattenstatus" i alla vatten senast år 2015.

7. REDOVISNING AV RIKSINTRESSEN

Staten har via länsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning och Sametinget redovisat områden av riksintresse enligt miljöbalken inom följande sektorer för Norsjö kommun, se även karta 14:

<i>Naturvård</i>	<i>Mineralutvinning</i>
<i>Kulturmiljövård</i>	<i>Totalförsvaret</i>
<i>Friluftsliv</i>	<i>Värdefulla ämnen</i>
<i>Rennäring</i>	<i>Vindbruk</i>
<i>Kommunikationer</i>	

Riksintressen ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dessa. Skyddet för riksintressena redovisas i avsnittet ”Lämplighetsprovning/Riktlinjer”. De riksintressen som berör Norsjö kommun är:

Naturvård

Malån inklusive Borup Ol -Ersberget

Malån är ett oreglerat biflöde till Skellefteälven med en artrik växtlighet och en intressant geomorfologi. Borup har en rikt varierad natur med tallurskog, rik växtlighet och branter.

Kryddgrovan

Området med sällsynt rik växtlighet.

Storålidan

Storålidan är ett sydväxtberg med brandpräglad tallskog och sällsynta växter. Endast en mindre del av området finns inom Norsjö kommun.

Petikån

Ån har ett meandrande lopp genom ett mosaiklandskap av tallhedar och myrar. Både silängarna i Rörträsk och dammängarna i Svansle ingår i området liksom Skansberget med sin säregna och intressanta utformning i form av en kursudal uppe på berget.

Norakammen

Rullstensås som bl.a. är rik på djupa dödisgröpar. Riksvärde med avseende på geovetenskap.

Kulturmiljövård

Svansle dammängar samt översilnings-systemet vid Rörträsk

Damm- och silängarna är övervattnade våtmarker som tydligt berättar om våtängsbrukets intensitet och effektiva utnyttjande

före jordbruksrationaliseringen under 1800-talet. Ångarna överdämades eller översilades och fick därigenom god växtlighet.

Friluftsliv

Åman inklusive sjöarna Stor- och Lillragg-sjön samt Åmträsk

Sjörikt biflöde till Vindelälven med ståtliga grusåsar som löper utmed vattendraget. Utmärkta förutsättningar för kanotning och bad.

Rennäring

Inom Norsjö kommun är följande samebyar verksamma: Grans, Maskare, Mausjare och Malå. Områden som betraktas som riksintresseområden har redovisats av länsstyrelserna i Norrbotten och Västerbotten.

Kommunikationer och energidistribution

Stambanan och anslutningsbanan från Bastuträsk till Skellefteå

Stambanan förbi Bastuträsk klassad som järnväg av riksintresse. Vägar av riksintresse finns ej i Norsjö kommun enligt regionalt underlagsmaterial (RUM) utgivet av länsstyrelsen i Västerbotten.

El-ledningar från Gallejaur

Elledningar från Gallejaur är riksintresse.

Mineralutvinning

Maurliden, Maurliden Östra och Norrliden

Fyndigheterna vid Maurliden, Maurliden Östra och Norrliden är klassade som riksintressen för mineralutvinning.

Värdefulla ämnen och material

Skelleftefältet, Östra och Mellersta

Områdena är unika i Sverige dels på grund av geologin, dels på grund av omfattningen av den gruvdrift som bedrivs och som har bedrivits sedan lång tid. Områdenas potential för framtida gruvdrift är också unik för landet.

Vindbruk

Energimyndigheten har pekat ut ett område i Norsjö kommun som riksintresse för vindbruk. Området på Åmliden omfattar både Malå och Norsjö kommuner.

Totalförsvaret

Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretessskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika

omfattning berörda av riksintresset.

I Norsjö kan riksintresset framför allt påverkas av uppförande av höga byggnadsobjekt som master och vindkraftverk. Därför bör Försvarsmakten kontaktas i tidigt skede i sådana plan- och bygglovärenden. Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför tätort och högre än 50 m inom tätort.”

8. LOKALA MILJÖMÅL

Nationella miljö kvalitetsmål ur Norsjöperspektiv

Sammanställning av översiktsplanens långsiktiga mål utifrån de nationella miljö kvalitetsmålen redovisas i tabellen nedan.

Enligt Plan- och bygglagen ska även konsekvenserna av översiktsplanens ställningstaganden redovisas. Att uppnå de uppställda målen är i sig ett ställningstagande. Även en miljökonsekvensbeskrivning ska göras vid en översiktsplan.

Nationellt miljö mål	Lokalt miljö mål / Långsiktigt mål	Hänvisning
Begränsad klimatpåverkan	Energi utnyttjas effektivt.	Kap. 3.2
	Ny teknik har ökat elproduktionen vid vattenkraftstationerna.	Kap. 3.2
	För uppvärmning används vattenburen värme från fjärrvärme, fasta biobränslen eller markvärme.	Kap. 3.2
	Många privata hushåll producerar sin egen elektricitet genom små vindsnurror. Solenergi för varmvatten är vanligt för såväl fritidshus som permanentboende.	Kap. 3.2
	Successivt består fordonsparken av mer energieffektiva hybridbilar. Miljövänliga och lokalt producerade bränslen kan tankas vid kommunens tankställen.	Kap. 3.2
	Kommunens organiska avfall från hushåll, livsmedelsaffärer, restauranger och jordbruk samt avloppsslam, upparbetas till fordonsgas eller komposteras till anläggningsjord.	Kap. 3.2
	Produktionen av lokala biobränslen är stor.	Kap. 3.2
	Alternativ odling av grödor för energiändamål är väl utvecklad.	Kap. 3.5
	Förädling av renprodukter och fisk sker lokalt.	Kap. 3.6
	Lokala råvaror förädlas i hög grad inom kommunen.	Kap. 3.8
	Gång- och cykelvägar är utbyggda och täcker aktuellt behov. (passar även in under miljö målet frisk luft)	Kap. 3.9
	Efterfrågan på miljövänliga transporter är stor. Spårbunden trafik är betydelsefull för både person- och godstrafik.	Kap. 3.9
	Godsterminalen i Bastuträsk har fått en central betydelse för regionen.	Kap. 3.9
Giftfri miljö	Skolskjuts, färdtjänst och taxi utnyttjas för resenärerna ute i periferin, som erbjuds ”hela resan”, med flera trafikslag, till enhetliga taxor.	Kap. 3.9
	God samordning sker mellan de olika transportslagen. Norsjöns resecentra (i Norsjö och Bastuträsk) är integrerade med alla kollektiva trafiksystem i norra Sverige.	Kap. 3.9
Ingen övergödning	Kollektivtrafik finns till närliggande flygplatser.	Kap. 3.9
	Förorenad mark i kommunen är inventerad och de mest prioriterade områdena är åtgärdade.	Kap. 3.3
	Orsak till övergödning av Norsjön och andra vattendrag är utredd och tillflödet av näringsämnen har minskat.	Kap. 3.3

	Konstgödsling av skogsmark har ersatts med naturgödsel	Kap. 3.3
Levande sjöar och vattendrag	Kommunens sjöar och vattendrag ska ha god ekologisk status.	Kap. 3.3
Grundvatten av god kvalitet	Kommunens vattenförsörjning ska garanteras med avseende på vattenkvalitet och kvantitet.	Kap. 3.2
	Enskilda brunnars vattenkvalitet är känd.	Kap. 3.3
	Naturgrusavlagringar med stort värde för dricksvattenförsörjningen och för natur- och kulturlandskapet bevaras.	Kap. 3.7
Myllrande våtmarker	Våtmarker av klass 1 och 2, enligt länsstyrelsens våtmarksinventering och våtmarker inom riksintresse för naturvård undantas från arbetsföretag som påtagligt kan skada våtmarkernas naturvärden.	Kap. 3.4
	Övriga opåverkade våtmarker och våtmarker med höga natur- och kulturmiljövärden skyddas så långt möjligt mot åtgärder som kan skada dem.	Kap. 3.4
Levande skogar	Inom Norsjö kommun bedrivs miljöanpassat skogsbruk.	Kap. 3.5
Ett rikt odlingslandskap	Ett aktivt jordbruk är viktigt för att ge möjlighet att behålla byarnas karaktär och en levande landsbygd.	Kap. 3.5
God bebyggd miljö	Attraktiva, miljövänliga och hälsosamma boendemiljöer byggs av lokala råvaror och med lokalt utvecklad teknik.	Kap. 3.1
	Norsjö planerar innovativt och inspireras av "Goda exempel" på miljö- och kretsloppslösningar. Konsulter, entreprenörer, underentreprenörer och materialleverantörer jobbar enligt kretsloppsprincipen.	Kap. 3.1
	Inomhusmiljön är trygg och säker genom bättre underhåll och säkrare byggande.	Kap. 3.1
	Flera av kommunens företag ingår i företagsnätverk som exporterar miljöteknik och hållbart byggande till världsmarknaden.	Kap. 3.2
	Bebyggelse, exploatering och övrig mark- och vattenanvändning planeras utifrån kunskaper om områdets naturvärden och sker i överensstämmelse med ekologisk hållbar utveckling.	Kap. 3.4
	Ett aktivt jordbruk är viktigt för att ge möjlighet att behålla byarnas karaktär och en levande landsbygd.	Kap. 3.5
	Överskottsmaterial som uppkommit i samband med tidigare bedrivna större anläggningsarbeten, främst kraftutbyggnad och gruvverksamhet, utnyttjas i första hand.	Kap. 3.7
	Redan etablerade och strategiskt placerade naturgrustäkter nyttjas för särskilda ändamål, som t.ex. råvara till betongindustrin.	Kap. 3.7
	Inne- och utemiljön vid skolor och förskolor är utvecklande och stimulerande.	Kap. 3.13
	De kulturbyggnader och kulturmiljöer som finns idag skall underhållas och räddas för framtiden.	Kap. 3.15

9. KONSEKVENSER AV ÖVERSIKTSPLANEN

9.1 Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvensbeskrivningen är gjord av Emcon miljökonsult ab.

9.1.1 Avgränsning

Miljökonsekvensbeskrivningen behandlas de frågor och planer som beskrivs i Norsjö kommuns översiktsplan. Kommungränsen är den geografiska avgränsningen. I detaljplaner och tillståndsärenden behandlar mer detaljerade miljökonsekvenser vidare, varpå dessa inte nämns i detta kapitel. Bedömning har gjorts utifrån kommunens ambitioner och beslut om åtgärder som ska genomföras samt hur miljön skulle påverkas om inget av det skulle genomföras, det vill säga ett nollalternativ.

9.1.2 Nuvarande miljöförhållanden

Inom Norsjö kommun finns idag ett antal miljöfrågor som utsläpp till luft, övergödning samt förorening i mark och vatten som hanteras. Ingen av miljöfrågorna är dock av så stor omfattning att det berör hela kommunens yta.

I dagsläget finns fjärrvärme i delar av Norsjö tätort, ytterligare utbyggnad i Norsjö och Bastuträsk är möjlig. Fjärrvärme minskar olje-, och vedeldningen och därmed utsläppen till luft, men mer finns att göra. Transporter inom kommunen sker idag vanligen med bil och användningen av kollektivtrafik är låg. Många områden med förorenad mark finns inom kommunen, många är undersökta men inte alla.

Saneringsarbeten finns kvar att genomföra på många platser. Övergödning är ingen vanlig förekomst i kommunen. Det finns dock ett antal grunda sjöar som har problem med algblooming, däribland Norsjön. Dricksvattenkvaliteten är för de allra flesta innevånare mycket god, inga problem finns med de kommunala täkterna. Enskilda brunnar kan dock ha förekomst av t ex arsenik eller radon, på vissa platser i så stor mängd att vattnet klassas som otjänligt. De flesta våtmarker i kommunen är påverkade av mänsklig aktivitet, ett fåtal orörda eller oskadade våtmarker finns dock. Skogsbruket bedrivs idag i första hand med moderna metoder, liksom jordbruket som koncentreras till ett fåtal större specialiserade gårdar.

9.1.3 Klimatfrågor

Allt tyder på att den förändring i klimatet som vi ser innebär att vi i denna del av värden kommer att få mer nederbörd. En aktuell klimatfråga blir därmed risken för översvämning, ras och skred. Enligt översiktsplanen har Skellefteälven översiktligt karterats för dessa risker vid ett 100-årsflöde. Arbetet med att ta fram en beredskapsplan har inletts. Inom Norsjö kommun identifierades tre områden med risk för ras och skred; Övre och Nedre Båtfors, Petiknäs och Svansle. Områdena beskrivs på bilagd karta, nr 10. På dessa platser krävs noggrannare studier om bebyggelse ska etableras. Då beredskapsplanen inte är färdig har kommunen inte tagit några vidare beslut om hantering av frågan. Lokal risk för skred finns vid korsningen i centrala Norsjövallen.

9.1.4 Nollalternativ

Ett nollalternativ skulle innebära att kommunens arbete och arbetssätt skulle förbli som i dagsläget utan större förändringar men med fullföljande av befintliga planer och nya planer med samma målsättning. Utan reviderad översiktsplan skulle dock den övergripande synen på kommunens markanvändning och planering saknas.

Nollalternativet skulle innebära att det sker satsningar på alternativa energikällor i samma omfattning som idag. Att fjärrvärmesätet sakta utökas. Att vattenkraftverks byggs om och verkningsgraden förbättras i anläggningar med minskad energi och råvaruförbrukning som följd.

Ett nollalternativ utan begränsning i avlopp och gödsling skulle också innebära en risk för ökad övergödning av främst Norsjön. Utan restriktioner för avlopp och gödsling är risken stor att den

biologiska mångfladen minskar. Utan den nya översiktsplanens ställningstagande att undersöka förorenade områden kommer med största sannolikhet både större och mindre föroreningar finnas kvar i marken och spridning från dessa att fortgå. Det kan t ex leda till förorening av grundvatten och dricksvatten.

Ett nollalternativ innebär att det inte kommer att göras några ytterligare satsningar på gång- och cykelvägar eller några satsningar för att samordna kollektivtrafiken vilket skulle göra att bilberoendet blir fortsätta stort i kommunen. Det i sin tur gör det svårare att uppnå miljömålen Begränsad klimatpåverkan och Frisk luft.

9.1.5 Alternativ

Enligt miljöbalken ska rimliga alternativ med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd identifieras, beskrivas och bedömas.

Inget alternativ som väsentligt avviker från det berörda planförslaget har formulerats vid arbetet med översiktsplanen. Motivet till detta är att Norsjö, utifrån sina förutsättningar, bedöms komma att kunna bibehålla sitt befolkningsunderlag. Norsjö som tätort är förhållandevis stor och har därmed en tillräcklig attraktionskraft och kan erbjuda arbete till befolkningen. En mindre befolkningstillväxt liksom en mindre minskning av folkmängd i kommunen skulle inte ha någon större påverkan på ställningstagandena i miljökonsekvensbeskrivningen varpå detta inte beskrivs i enskilda alternativ.

9.1.6 Bedömningsgrunder

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormerna infördes med miljöbalken för att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor, som till exempel trafik och jordbruk. Miljökvalitetsnormerna innehåller t ex högsta tillåtna halt av vissa ämne i luft, mark, eller vatten. Utgångspunkten för en norm är kunskaper om vad människan och naturen tål. Idag finns det miljöbalkens kvalitetsnormer för:

- utomhusluft
- fisk- och musselvatten
- omgivningsbuller
- kvalitetskrav för vattenförekomster

Om det är nödvändigt för att uppfylla en norm ska ett åtgärdsprogram upprättas som ska leda till att normen nås. Norsjö berörs av förordningen

om utomhusluft, förordningen om fisk- och musselvatten samt föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i Bottenvikens vattendistrikt men inte av förordningen om omgivningsbuller.

9.1.7 Samlad bedömning

Utifrån förhållandena i Norsjö kommun har en bedömning gjorts av vilka miljökonsekvenser som kan komma att uppstå till följd av de ställningstaganden och planerade åtgärder som gjorts i översiktsplanen.

Markanvändning

Skogsbruket är en stor och viktig näring för kommunen som helhet. I översiktsplanen anges att sambruk med andra intressen är viktigt, exempelvis friluftsliv och bevarande av nyckelbiotoper. Val av metod för brukandet av skogsmarken är av stor betydelse för den biologiska mångfalden och variationsrikedomen. Målet att ett miljöanpassat skogsbruk ska bedrivas i kommunen bedöms bli av stort värde för att bidra till måluppfyllelsen av Levande skogar likväl som målet Ingen övergödning.

Rennäring bedrivs i stora delar av kommunen, med många områden som klassats som riksintresse. Vid exploatering av markområden inom kommunen, exempelvis för gruvindustri eller vindkraft, är det viktigt att ta hänsyn till den verksamhet som samerna bedriver i området. Enligt översiktsplanen ska områden av betydelse för rennäringen så långt som möjligt skyddas och samråd med berörd sameby ska genomföras när deras marker berörs av exploatering. Vidare anges också att vid planering av exempelvis infrastruktur ska det tas hänsyn till framkomligheten för rennäringen. Norsjö kommun har därmed ett tydligt ställningstagande för att bevara rennäringen och dess riksintressen i kommunen.

En annan viktig näring är gruvindustrin och i dagsläget finns en öppen gruva inom de delar av Skellefteåfältet som finns i Norsjö kommun. Betydligt fler har dock beviljade brytningstillstånd.

I översiktsplanen har kommunen valt ställningstagandet att prospektering och gruvdrift är något som ska fortsätta tillåtas. Gruvdrift har en mer påtaglig effekt på naturen då brytningen ger effekter som alltid finns kvar och att markområdet inte kan nyttjas för annan näring under pågående drift. Dock nyttjas betydligt mindre områden än för de andra näringarna. Gruvdrift kan med rätt kunskaper bedrivas utan att orsaka större skada, i form av

utsläpp, och med god efterbehandling. Områden av riksintresse för värdematerial finns inom kommunen och värnas genom detta.

Utsläpp till luft och mark sker främst från skogsbruket och gruvindustrin. Utsläppen kommer i första hand från arbetsmaskiner, gödsling av skogsmark samt lakning från upplag av malm och gråberg. Kunskap och val av metoder kan för båda näringarna begränsa utsläppen.

Andra verksamheter som kan komma i strid mot dessa intressen är jordbruket och bebyggelse. Att främja jordbruket ger ett öppnare landskap och bidrar till ökad biologisk mångfald, vilket är en del i att uppfylla miljömålet: ett rikt odlingslandskap. Enligt översiktsplanen anser kommunen att det är viktigt att främja lokalt producerade varor och att förhindra att andra näringar tar värdefull jordbruksmark i anspråk. Det jordbruk som bedrivs bör inte ha någon större negativ effekt på omgivningen, även om en mindre specialiserad verksamhet skulle vara att föredra. Prövning av ny bebyggelse sker mot detaljplaner där eventuellt intrång i andra näringar behandlas. Viktigt är också att bebyggelse inte skapar barriärer mellan flera mindre naturområden. Enligt översiktsplanen tas det hänsyn till bland annat landskapsbild, platsens förutsättningar för exempelvis avlopp samt övriga tekniska förhållanden. Inga stora förändringar i bebyggelsen är planerade enligt översiktsplanen och några större miljöproblem beräknas inte heller uppstå.

Eftersom det finns flera olika stora markintressen inom kommunen är det viktigt att berörda har förståelse för varandras verksamhet och god kommunikation är viktigt. I många fall går det att samnyttja marken.

Förorenade områden finns på flertalet ställen inom kommunen, främst i anslutning till nedlagda gruvor men även runt gamla bensinstationer och tippar. Detta är ett miljöproblem, men kommunen arbetar med inventering och särskilt hänsynstagande vid nyetablering i dessa områden. Kommunens ställningstagande i översiktsplanen är så tillvida positiv för miljöutvecklingen även om arbete återstår.

Ny bebyggelse planeras inte i någon större utsträckning. När ny mark tas i anspråk ska andra intressen som exempelvis skogsbruket iaktas.

Ny bebyggelse bedöms inte ge någon större miljöpåverkan.

Vattenmiljöer

Inom Norsjö kommun finns en sjö som har haft kraftig algblomning till följd av övergödning. I översiktsplanen anges att kommunen kan komma att införa restriktioner för användning av mark- och vattenområden för att komma till rätta med problemet, exempelvis gällande enskilda avlopp. Skogsbruket tillför i många fall mycket näringsämnen via konstgödsel och kommunen har i översiktsplanen satt upp målet att en förändring ska ske mot naturgödsel. Övergödning är inget stort problem i hela kommunen, men det är viktigt att åtgärder vidtas enligt översiktsplanen där problemen finns. I övrigt utgör sjöar och vattendrag i kommunen inget problem, utan god ekologisk status förekommer i de allra flesta fall.

Vid kommunens mest förorenade områden, främst i anslutning till gamla nedlagda gruvor, är riskerna för läckage och förorening till vatten uppenbara och dokumenterade. Miljöskadliga ämnen i halter som kan ha negativ påverkan på miljö och hälsa riskerar på dessa platser att långsiktigt påverka kommunens sjöar och grundvatten.

Kommunens sjöar och vattendrag har under lång tid utsatts för fysiska förändringar. Dammar och vägtrummor som utgör vandringshinder för fisk är ett exempel på detta. Förutom de positiva effekterna för produktion och samhälle, har förändringarna också medfört konsekvenser för den ekologiska statusen i vattnet. Åtgärder för att återställa fysiskt påverkade vatten pågår i kommunen.

Grundvattnet i Norsjö kommun utgör på sina håll ett problem till följd av de naturligt mineralrika markerna inom Skellefteåfältet. Kommunala vattentäkter har inga problem, men det förekommer enskilda brunnar med höga halter av skadliga ämnen som radon och arsenik. Undersökningar och tester med åtgärder har genomförts under 2006 och 2007. Det är viktigt att enskilda brunnar undersöks, vilket också är ett av kommunens mål, och att åtgärder vidtas för att kommuninnevånarna inte ska utsättas för otjänligt vatten. För att säkra vattentillgångarna har kommunen också tagit ställning till nyttjandet av naturgrus och angett att dricksvattenförsörjningen har högre prioritet. Det är viktigt för att försäkra sig om goda vattentillgångar, särskilt som föroreningar finns på vissa håll i kommunen.

Stor del av våtmarkerna inom Norsjö kommun är redan påverkade av mänsklig aktivitet. Kommunen har dock som mål att de myrar som hyser höga naturvärden och de som ännu är opåverkade ska skyddas mot exploatering. Att tillåta nyttjande av redan påverkade myrar och undanta övriga är bra ur naturvårdssynpunkt och ger miljömässigt bäst resultat.

Transport och kommunikation

I Norsjö kommun är invånarna idag, som i så många andra inlandskommuner, beroende av bil för transporter i vardagen, både i arbetet och på fritiden. Det ger stora utsläpp till luft, främst för korta resor, men även för resor för att ta hem och lämna familjemedlemmar och för varor som transporteras till kommunen.

För att förbättra den situationen har Norsjö kommun i översiktsplanen angett en rad mål och åtgärder som de vill vidta. Områdena de vill satsa på är en godsterminal till järnvägen strax utanför Bastuträsk, förbättra vägnätet, öka möjligheterna till kollektivtrafik samt bygga ut gång- och cykelvägar. Alla dessa åtgärder var för sig är en strävan efter att minska påvekan på miljön genom minskade utsläpp till luft och är goda initiativ som förbättrar förhållandena inom kommunen.

Riksintressen och andra värden

Inom Norsjö kommun finns fem områden av riksintresse för naturvård till följd av rik växtlighet och djurliv samt intressant geomorfologi. Enligt översiktsplanen ska dessa områden skyddas mot skadlig påverkan till exempel av bebyggelse eller skogsbruk. Kommunen poängterar också vikten av samråd. Detta ställningstagande gäller även andra värdefulla naturmiljöer som naturreservat och biotopskydd mm. Det är viktigt att skydda dessa områden, översiktsplanen drar upp riktlinjerna som sedan ska följas för detaljerade beslut. Översiktsplanen bidrar till områdenas skydd.

Två områden, med översilningsängar och dammängar, är klassade som riksintresse för kulturmiljö i Norsjö kommun. Arbetet med ett kulturminnesvårdsprogram är igång och beräknas antas under 2010. Inom kommunen finns många kulturhistoriska värden, alla har dock inte knytning till naturen som dessa ängar. Enligt översiktsplanen läggs stor vikt i att bevara alla kulturvärden och att skadliga intrång inte ska förekomma.

Översiktsplanen har på så sätt en positiv inverkan på kulturmiljövärdena.

Områden som har skydd av Natura 2000, som naturreservat eller biotopskydd påverkas inte av översiktsplanen. Skyddet av dessa områden finns oavsett kommunens beslut.

Betydande miljöaspekter

I tabellen nedan sammanfattas vilka miljöaspekter som har en betydande miljöpåverkan utifrån planförslaget samt en kort kommentar om varför. I denna bedömning har hänsyn tagits till både de miljömässiga, sociala och ekonomiska faktorerna som samverkar för en hållbar utveckling.

Miljöaspekt	Påverkan			Kommentar
	Ja, positiv	Ja, negativ	Nej	
Biologisk mångfald	x			Norsjö kommun arbetar med att främja ett aktivt jordbruk och miljöanpassat skogsbruk.
Befolkning			x	Befolkningens mängd påverkas inte nämnvärt av någon del i planen i förhållande till nuläget.
Hälsa	x			Några av de lokala miljö kvalitetsmål som är uppsatta bidrar till förbättrad hälsa för befolkningen, t.ex. att förbättra och trygga tillgången till dricksvatten, förorenad mark ska undersökas, minskade utsläpp till luft med ökad satsning på kollektivtrafik, förbättring av skolans inne- och utemiljöer.
Djurliv			x	Riksintresseområden för rennärings och naturvård till följd av bl.a. djurliv prioriteras i samband med exploateringsärenden, varpå djurlivet inte ska påverkas negativt.
Växtliv			x	Områden med värdefull växtlighet finns inom kommunen, bl.a. som riksintresseområden för naturvård. Dessa uppmärksammas i planen och hänsynstagande ska tas vid bebyggelse och skogsbruk, varpå någon betydande miljöpåverkan inte ska uppstå.
Mark	x	x		Genomförandet av planen innebär betydande miljöpåverkan, i vissa avseenden positiv och vissa negativ. Målsättningen att driften av skogsbruk ska vara miljöanpassat är bra medan ett positivt ställningstagande till gruvdrift leder till stora sår i marken inom kommunen.
Vatten	x			Den lokala målsättningen är att minska tillförseln av näringsämnen från skogsbruk och avlopp och miljögifter från gruvverksamhet till de redan utsatta vattendragen och sjöarna samt att undersöka kvaliteten på dricksvattnet inom kommunen. Genomförandet av planen innebär ingen förändring gällande återställningen av fysiskt förändrade sjöar och vattendrag.
Luft	x			I och med översiktsplanens ställningstagande om att öka resandet med kollektivtrafik samt utöka möjligheterna att gå och cykla inom kommunen ska utsläppen till luft minska.
Klimat	x			Ett stort antal lokala miljö kvalitetsmål är uppsatta för att uppfylla det nationella miljömålet Begränsad klimatpåverkan, bland annat effektivare energiutvinning från vattenkraften, flertalet åtgärder för att minska utsläpp till luft samt öka återvinningen.
Materiella tillgångar	x			I och med genomförande av översiktsplanen finns en positiv inställning till drift av skogsbruk, jordbruk och gruvnäring för att nyttja de tillgångar som landskapet erbjuder.
Landskap	x			Planen förespråkar jordbruk för att hålla landskapet öppet och fortsatt skogsbruk för att behålla karaktären på landskapet. Exploatering i form av t.ex. gruvor ger en negativ påverkan på landskapet, men gruvorna omfattar så pass liten yta av kommunen så i ett helhetsperspektiv räknas det inte som betydande.
Bebyggelse	x			Flertalet mål har satts upp för att uppnå det nationella målet God bebyggd miljö, bl.a. att skolmiljöer ska vara utvecklande och stimulerande och att lokala råvaror ska nyttjas vid nybyggnationer samt att ekologisk hållbarhet ska eftersträvas.
Forn- och kulturlämningar samt annat kulturarv	x			Översiktsplanen har som målsättning att bevara kulturmiljöer och byggnader.

Åtgärder för att förebygga, hindra eller motverka negativ miljöpåverkan

De åtgärder som Norsjö kommun vidtar för att minska miljöpåverkan sammanfattas i de lokala målen och i översiktsplanen beskrivs ställningstaganden om hur det ska arbetas med målen. Kommunen arbetar genom översiktsplanen aktivt med de miljöaspekter som finns för att minska den negativa påverkan som finns idag. Utifrån de mål kommunen har ställt upp så kommer översiktsplanen i första hand ge en positiv betydande miljöpåverkan. I många fall anger dock översiktsplanen bara att arbetet ska skötas på en mer detaljerad nivå och därigenom hanteras negativa miljöpåverkan på en lokal nivå.

Bedömning av nollalternativet

Nollalternativet beskriver hur förhållandena skulle bli i kommunen om de ställningstaganden som gjorts i översiktsplanen inte skulle genomföras och styra arbetet. Utifrån den situationen skulle förhållandena i Norsjö kommun förbli de samma som idag. Idag sker ett arbete för att förbättra kvaliteten på

luften, undersöka dricksvattnet, öka artrikedomen, undersöka föroreningsgraden m.m. Risken med nollalternativet skulle då kunna vara att delar av befolkningen från sämre hälsa till följd av luftutsläpp och otjänligt dricksvatten samt att oersättliga natur- och kulturmiljövärden går förlorade. Det skulle också innebära att kommunen inte skulle arbeta efter de mål och riktlinjer som Sverige som nation arbetar efter. Norsjös nuläge innebär inga stora omfattande miljöproblem men för den enskilda invånaren kan kommunens arbete vara mycket viktigt.

9.1.8 Samlad bedömning

Sammanställning nedan försöker så strikt som möjligt att redovisa en sammanfattande jämförelse mellan översiktsplanen och nollalternativet med avseende på positiva och negativa konsekvenser på olika miljömål och miljöaspekter. 0 betyder varken positiv eller negativ påverkan. +2 betyder mycket positiv påverkan och -2 betyder mycket negativ påverkan.

Miljöaspekt	Översiktsplan	Nollalternativ
Begränsad klimatpåverkan	+2	-1
Giftfri miljö	+1	-2
Ingen övergödning	+1	-1
Levande sjöar och vattendrag	+1	-1
Grundvatten av god kvalitet	+1	-1
Myllrande våtmarker	+1	-1
Levande skogar	+1	0
Ett rikt odlingslandskap	+1	0
God bebyggd miljö	+1	0
Bebyggelse, befolkning och hälsa	+1	-1
Vatten, luft och klimat	+1	-1
Mark, landskap och forn- och kulturlämningar	+2	0
Materiella tillgångar	+1	0
Riksintressen	+2	0

9.1.9 Referenser

Norsjö kommuns översiktsplan 2010
Länsstyrelsen i Västerbottens hemsida;
www.ac.lst.se/naturochmiljo

Rennäringens markanvändning; www.ren2000.se
Sveriges miljö kvalitetsmål; www.miljomal.se

9.2 Övriga konsekvenser

9.2.1 Bostäder och bebyggelse

Lägenheter och tomter finns tillgängliga vilket medför att det är lätt att få bostad för inflyttande. Användning av lokala råvaror i byggandet stärker lokala företag och bidrar till minskade transporter.

Användandet av kretsloppslösningar i byggandet ökar kunskapen hos både byggare och användare och bidrar till utvecklingen av nya kretsloppslösningar, vilka kan exporteras.

9.2.2 Energi, vatten och avlopp, avfall

Ökad användning av fjärrvärme ger bättre luft i centralorten. Negativ konsekvens för den enskilde blir dock att de är låsta till en leverantör. Biobränsleanvändning och markvärme är båda bra för klimatet. Ökad användning av solenergi medför endast positiva konsekvenser, då solenergin är både tyst och ren. Ökat antal små vindsnurror kan medföra störningar om de tillåts i tätare bebyggelse.

Riktlinjer för prövning av sådana gårdsverk bör arbetas in i det planerade tillägget för vindkraft i översiktsplanen. Miljövänliga bränslen på mackarna kan medföra att andelen hybridbilar ökar. Tillvaratagandet av organiskt avfall och avloppsslam till gasproduktion eller kompostering till anläggningsjord medför dels minskad mängd avfall till förbränning och dels återföring till kretsloppet.

9.2.3 Miljö och hälsa

Konsekvensen av att dricksvattenkvaliteten är känd i enskilda brunnar är att ingen ska behöva dricka otjänligt vatten. Brunnsägarna kan dock behöva byta vattentäkt eller installera filter för att uppnå tjänlig kvalitet på vattnet.

Resultatet av utredning om orsaker till övergödningen av Norsjön kan medföra restriktioner för vad som kan tillåtas kring sjön. För att uppnå eller bibehålla god status, enligt EG:s ramdirektiv, på kommunens sjöar och vattendrag kan vissa inskränkningar på mark- och vattenanvändningen bli aktuella.

Inventering av förorenade områden medför att lokaliseringen av föroreningar blir känd och omedveten spridning kan förhindras. Den mest akuta spridningen av gifter upphör när de högst prioriterade områdena åtgärdas.

9.2.4 Naturvård

Kommunen har den högsta andelen dikningspåverkad våtmark i länet – 98% av våtmarkerna har någon form av hydrologisk skada. De uppställda målen om att opåverkade våtmarker och våtmarker med höga natur- och kulturmiljövärden undantas från åtgärder som kan skada dem medför att det bevaras. Ett miljöanpassat skogsbruk innebär bl.a. att mer död ved och lövträd lämnas. Bebyggelse, exploatering och användning av mark- och vatten utifrån kunskaper om naturvärden och i överensstämmelse med ekologiskt hållbar utveckling medför just en hållbar utveckling av kommunen.

9.2.5 Jord-, skogsbruk och rennäring m.m.

Ett aktivt jordbruk ger ett rikt odlingslandskap och förhindrar förbuskning av åkermark. Om brukningsvärd åkermark tas i anspråk för andra ändamål kan det få negativa konsekvenser för näringen. Alternativ odling av energigrödor hjälper till att hålla landskapet öppet och grödan används

dessutom till förnyelsebar energi vilket är till fördel för klimatet.

Knappt 1 % av skogsarealen inom kommunen kommer årligen att slutavverkas om skogsbruket bedrivs i samma omfattning som i dagsläget. Då snittet på skogstillväxten beräknas till ca 1 % per år medför detta att skogsbruket fortsättningsvis är hållbart.

Sambruk mellan de olika areella näringarna leder till ökad förståelse för varandras verksamheter och ger upphov till färre konflikter och större möjligheter att samsas om mark- och vattenområdena.

9.2.6 Värdefulla ämnen och material

Områden som redan är påverkade av gruvnäring kan fortsättningsvis användas för samma ändamål underförutsättning att sanering och återställning inte skett. Restriktivitet gäller vid ianspråktagande av opåverkade områden då miljökonsekvenserna av gruvnäringen ofta är omfattande.

Långsiktig dricksvattenförsörjning ska gå före användningen av ändliga naturresurser i form av naturgrus. Överskottsmaterial ska nyttjas i första hand eftersom det har minst påverkan på miljön.

9.2.7 Näringsliv, handel och service

Högre grad av förädling av lokala råvaror samt produkt- och marknadsutveckling leder till fler, stabilare och starkare företag. Fler tjänsteföretag breddar arbetsmarknaden och gör den mindre konjunkturkänslig. Bättre företagsklimat med fler företag leder till ökad inflyttning och att fler unga återvänder till kommunen. Väl utbyggd kommersiell och offentlig service gör kommunen mer attraktiv för invånare, näringsliv och besökare.

9.2.8 Kommunikationer

Utökad nät av gång- och cykelvägar ökar trafiksäkerheten och lockar allmänheten att gå eller cykla i stället för att ta bilen, vilket är positivt för miljön, klimatet och folkhälsan. Etablering av omlastningsterminal i Bastuträsk ökar godstransporterna på järnvägen vilket medför färre långa vägtransporter. Även ökad persontrafik på järnvägen är till gagn för miljön och klimatet. God samordning mellan transportslagen samt ”hela resan” för enhetliga taxor förenklar användningen och ökar intresset för kollektiva färdmedel. Standardhöjning på strategiska vägstråk medför högre komfort i kollektiva färdmedel och att transporter till och från Norsjö underlättas.

IT-infrastrukturens höga tillgänglighet och kapacitet medför att både privatpersoner och företag med fördel och utan problem kan använda tekniken.

9.2.9 Omsorg, skola och flyktingverksamhet

Med en ökad andel äldre befolkning är målsättningen att fler ska bo längre i sina egna invanda hem.

Efterfrågan på senior- och särskilda boenden väntas ändå öka. Aktiv ålderdom medför ökad hälsa.

Skolan jobbar mycket med värdegrunds frågor vilket medför att kommunens barn och ungdomar blir trygga och glada samt visar respekt för andra. Gymnasiet fortsätter att utvecklas med arbetsmarknaden främst mot vård och omsorg och träteknik, vilket dels ger anställningsbara ungdomar och konkurrenskraftiga företag i vår kommun.

Kommunen fortsätter att ta emot flyktingar och utvecklar en modell för integration som leder till att många trivs i kommunen och väljer att stanna och arbeta i något av företagen eller inom offentlig sektor.

9.2.10 Kultur, fritid och turism

Bevarandet av kulturbyggnader och kulturmiljöer innebär också att kommunens historia och särprägel bevaras.

Ett rikt utbud av media på biblioteket ger nyckeln till läsningens värld. Här finns möjlighet till kunskap om exempelvis andra länder, andra företeelser och andra sätt att leva, möjlighet till att få förståelse för andra, reflektera, utveckla tänkande och ge fantasi. Läsningen hjälper också till att utveckla språket och ordförrådet. Ett välutrustat skolbibliotek ger möjlighet för eleverna att utveckla god läs- och skrivförmåga, vilket också leder till bättre resultat i andra ämnen.

Norsjö Arena utvecklas med nya anläggningar och verksamheter vilket ökar det regionala intresset med ökad nyttjandegrad och utökad lägerverksamhet som följd. Det påverkar även kommuninnevanorna positivt med ett ökat utbud av verksamheter och en aktiv fritid vilket på sikt leder till ökad folkhälsa. Förutsättningar att bedriva elitidrott ökar liksom intresset att överhuvudtaget utöva fritidsaktiviteter av alla slag.

En stor turistnäring inom olika intresseområden, vildmarks-, litterär- och kultur samt klimatturism, ger ett brett spektrum av besökare. Många besökare lockas på så sätt till kommunen och det ökande antalet turistföretag kan sysselsätta fler anställda.

10. KARTMATERIAL

Karta 1 – Vatten och avlopp

- Vattenskyddsområden
- Avloppsreningsverk
- Kalkade sjöar

Karta 2 – Förorenade områden

Karta 3 – Natur- och kulturområden

- Naturreservat
- Blivande naturreservat
- Kulturresevat
- Bevarandevärda kulturmiljöer
- Frivilliga avsättningar

Karta 4 – Natura 2000 m.m.

- Natura 2000
- Biotopskyddsområden
- Ängs- och hagmarksinventering

Karta 5 - Våtmarker

Karta 6 - Rennäring

Karta 7 – Värdefulla ämnen och material

- Gruvor i drift och planerade
- Beviljade bearbetnings-koncessioner
- Täkter
- Kraftledningar

Karta 8 – Gång- och cykelvägar

Karta 9 – Besöksmål och sevärdheter

Karta 10 – Inventerade ras- och skredriskområden

Karta 11 – Fördjupning Norsjö

Karta 12 – Fördjupning Bastuträsk

Karta 13 – Fördjupning Kvarnåsen

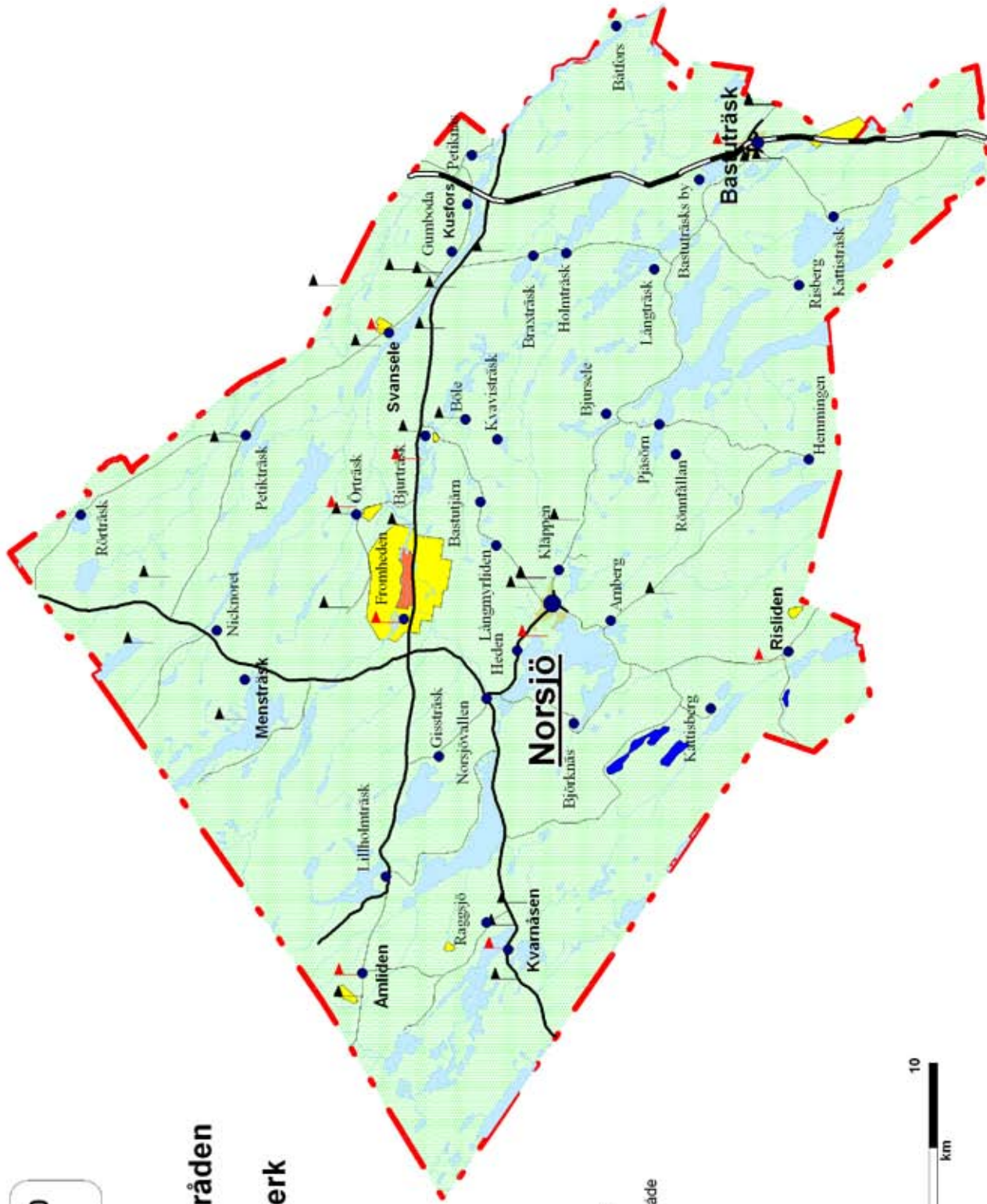
Karta 14 - Riksintressen

- Naturvård
- Kulturmiljövård
- Friluftsliv
- Rennäring
- Kommunikationer och eldistribution
- Värdefulla ämnen och material
- Mineralutvinning

Översiktsplan 2010
Norsjö kommun

Karta 1
Kap.3:3

Vattenskyddsområden
Kalkade sjöar
Avloppsreningsverk

Beskrivning

- Vattenskyddsområde
- Inre vattenskyddsområde
- Kalkade sjöar

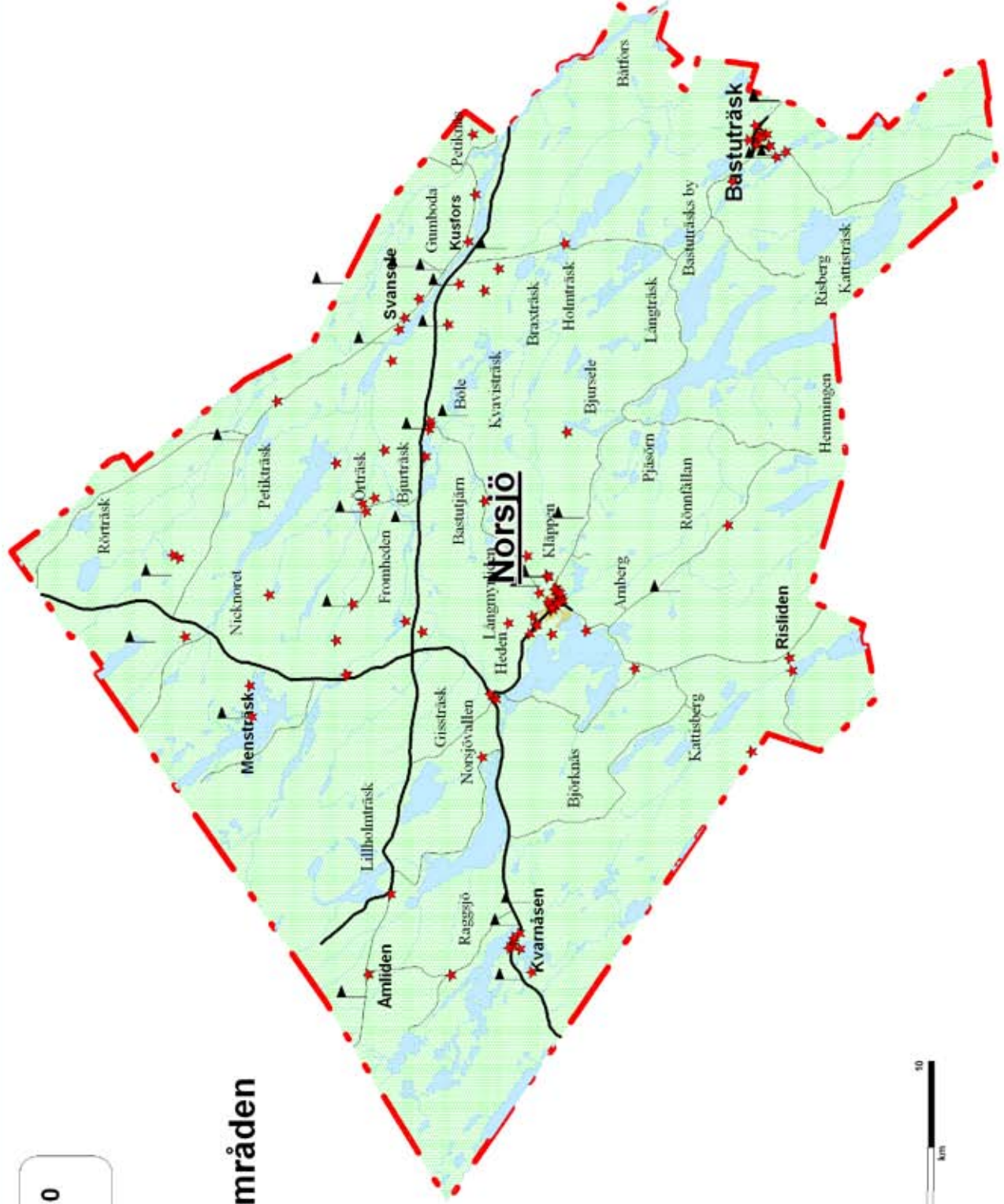
Avloppsreningsverk

Översiktsplan 2010
Norsjö kommun

Karta 2
Kap. 3:3

Företrade områden

Beskrivning

▲ Avfallsanläggningar,
i drift eller avslutade

★ Företrade områden

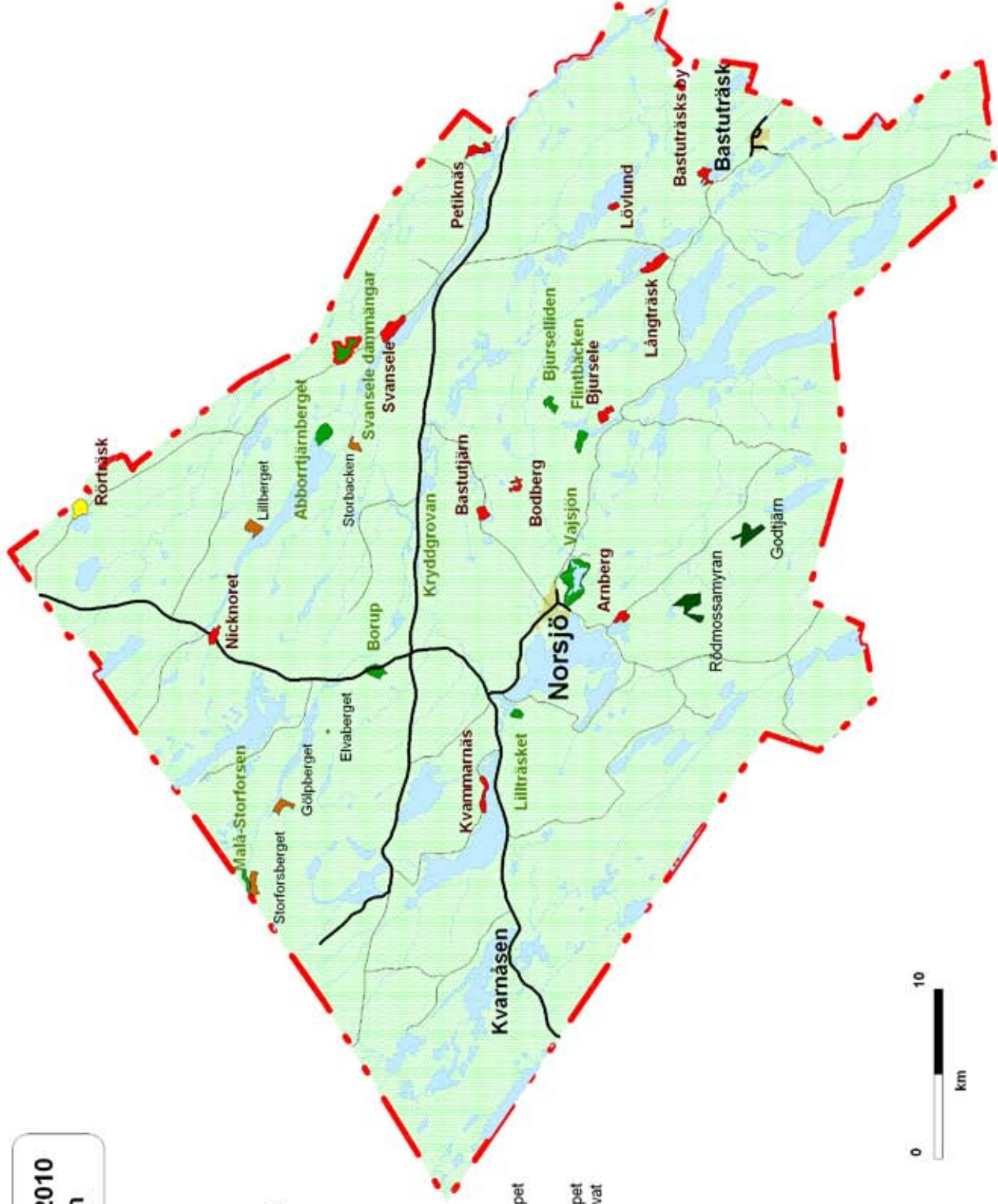
Översiktsplan 2010 Norsjö kommun

Karta 3
Kap.3:4

Natur- och kulturvärden

Beskrivning

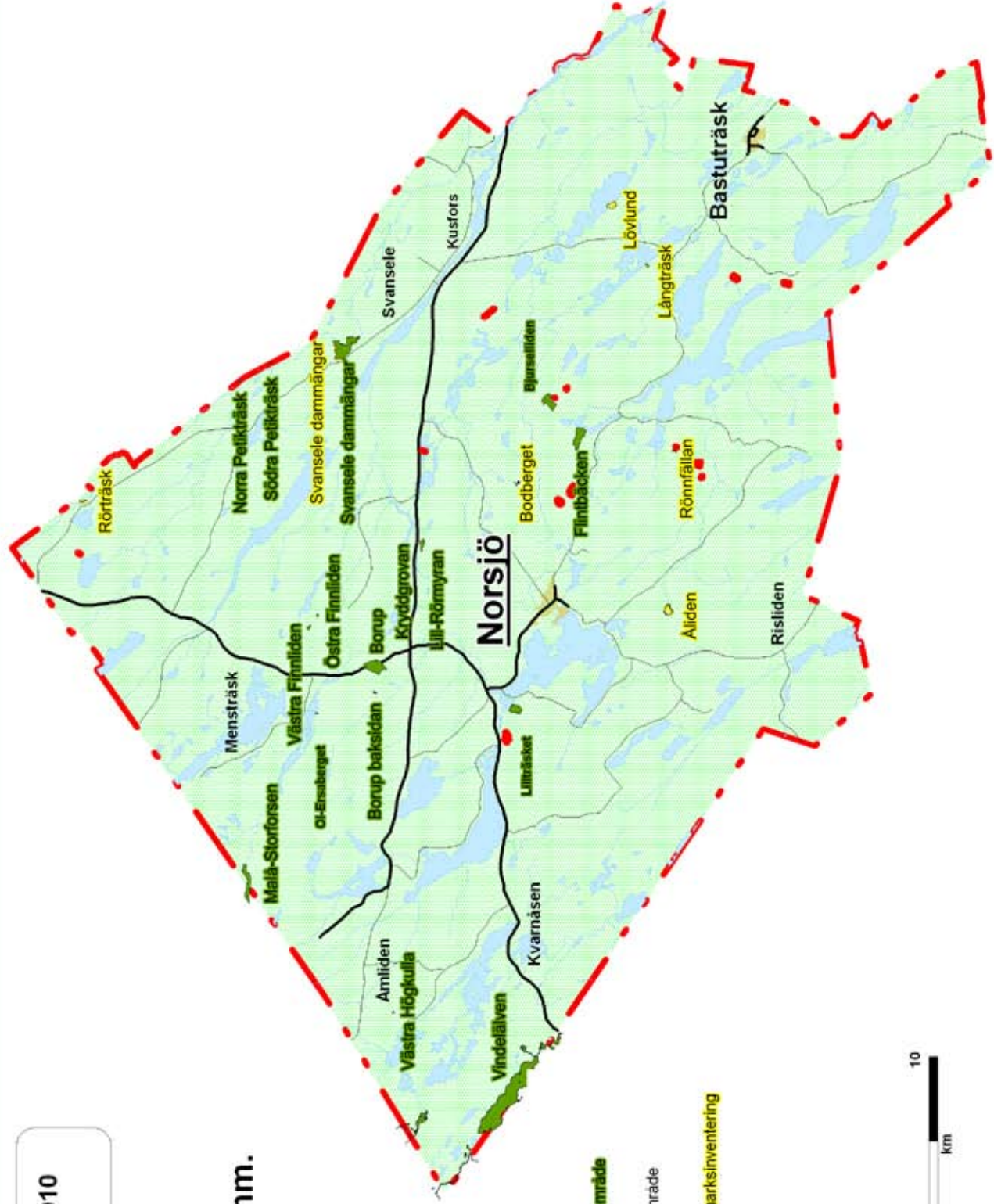
- Det värdefulla odlingslandskapet
- Det värdefulla odlingslandskapet och Naturreservat
- Kulturresevat
- Naturresevat
- Blivande naturresevat
- Frivilliga avsättningar

Översiktsplan 2010
Norsjö kommun

Karta 4
Kap. 3:4. 3:5

Natura 2000 mm.

Beskrivningar

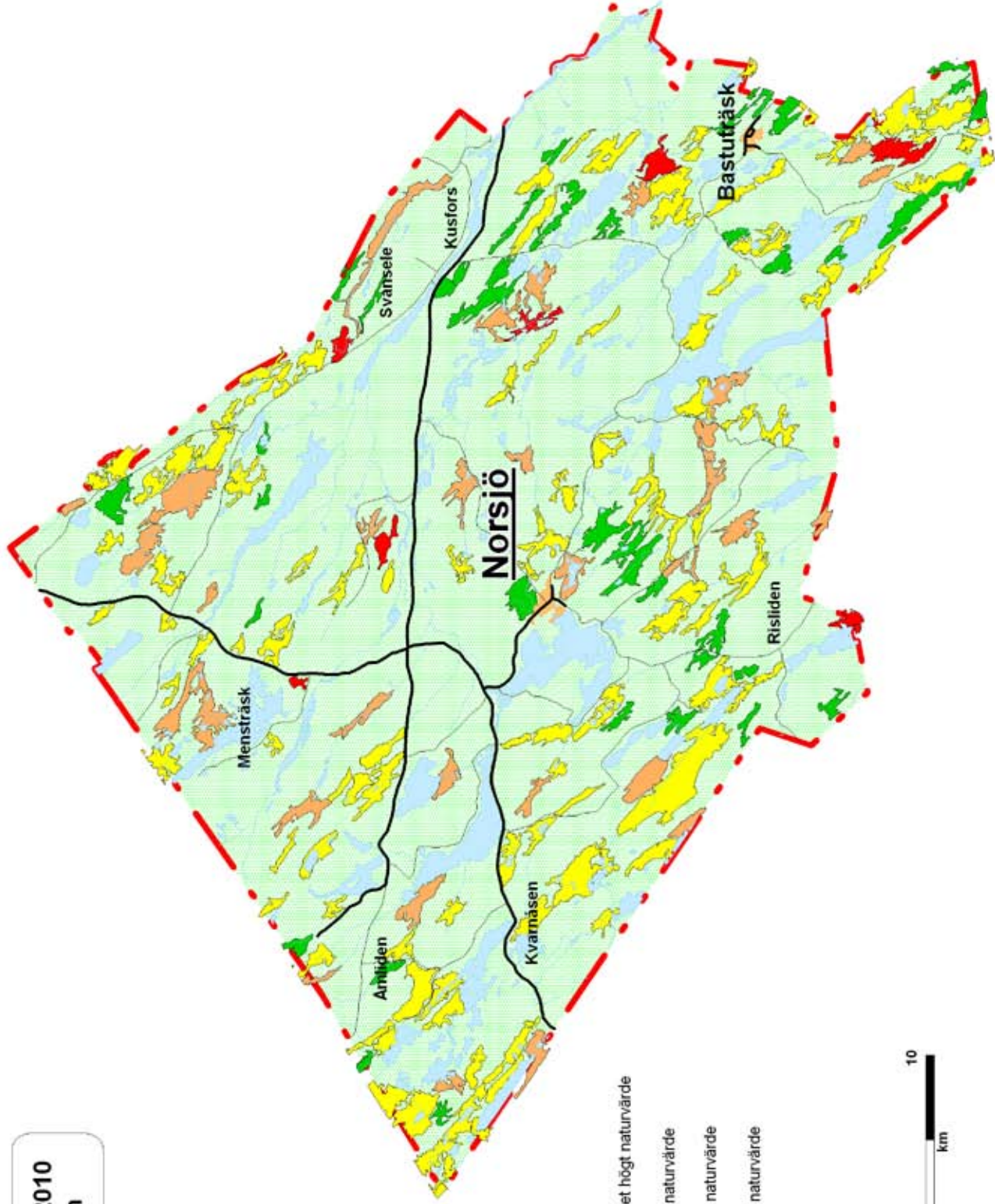
- Natura 2000 - område
- Biotopskyddsområde
- Ängs-och hagmarksinventering

Översiktsplan 2010
Norsjö kommun

Karta 5
Kap. 3:4

Våtmarker

Våtmarksklassning

- Klass 1 Mycket högt naturvärde
- Klass 2 Högt naturvärde
- Klass 3 Vissat naturvärde
- Klass 4 Lågt naturvärde

Översiktsplan 2010
Norsjö kommun

Karta 6
Kap. 3:6

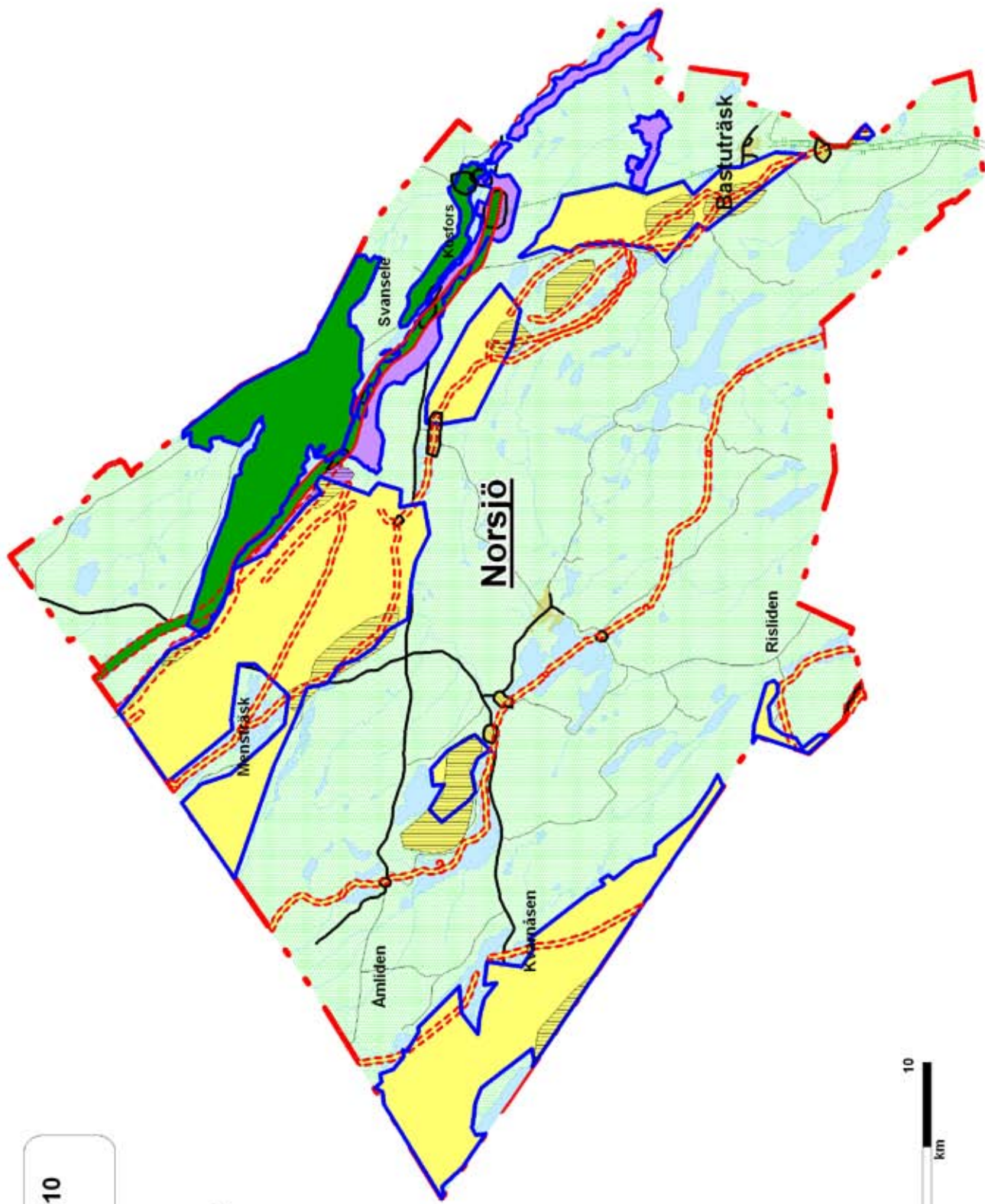
Riksintresse Rennäring

Samebyar

	Maskaure
	Mala
	Mausjaure
	Gran

Beskrivning

	Kärnområde
	Rastbete
	Flyttled
	Svar passage
	Stängsel

**Översiktsplan 2010
Norsjö kommun**

Karta 7
Kap.3:2, 3:7

**Täkter, gruvor och
kraftledning**

Beskrivningar

Täkter

- Grustäkter
- Övriga täkter
- Bergtäkter för kross
- Sand
- Torvtäkt

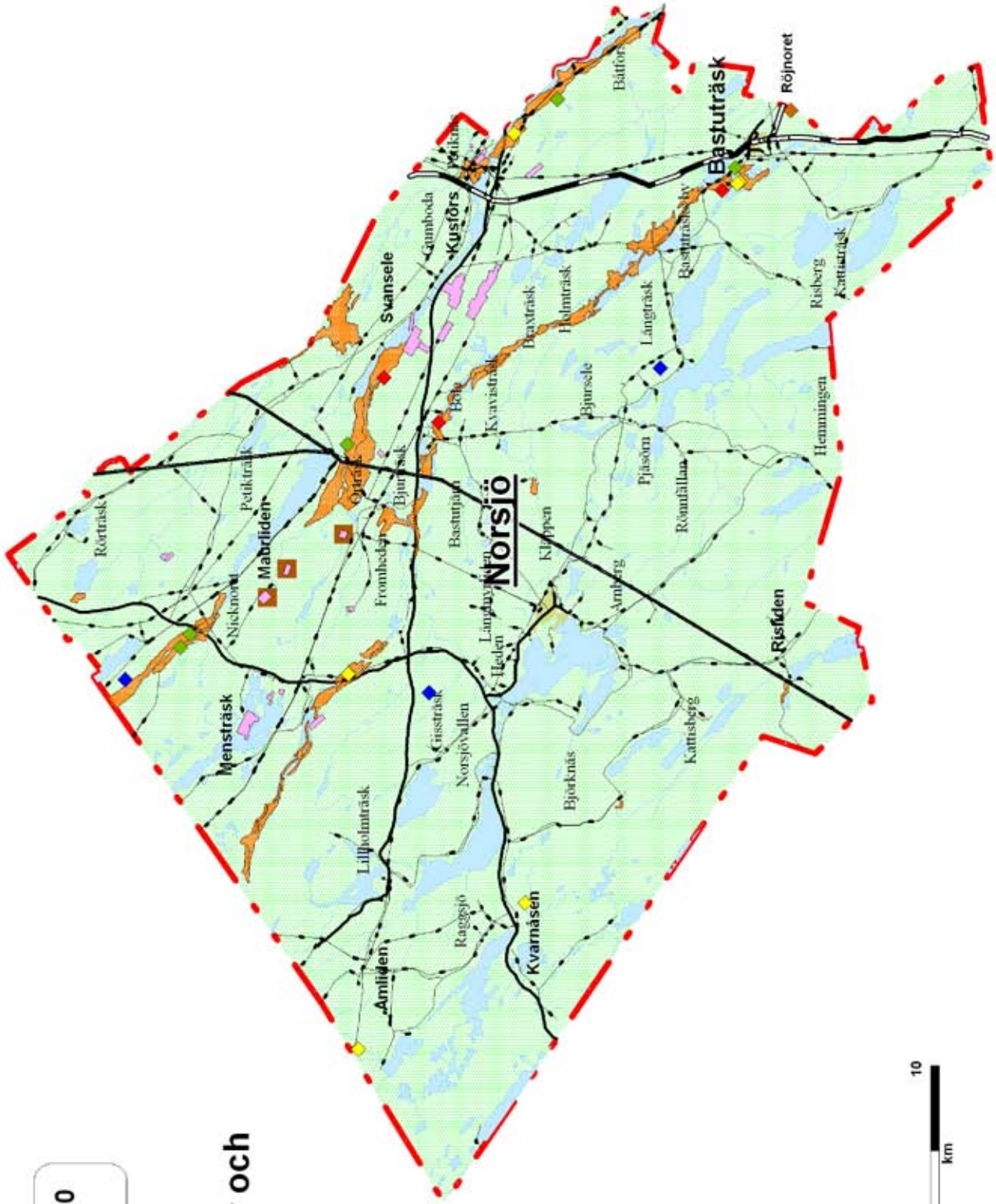
Gruvor

- Gruvor blivande och i drift

- Bearbetningskoncessioner

Eldistribution

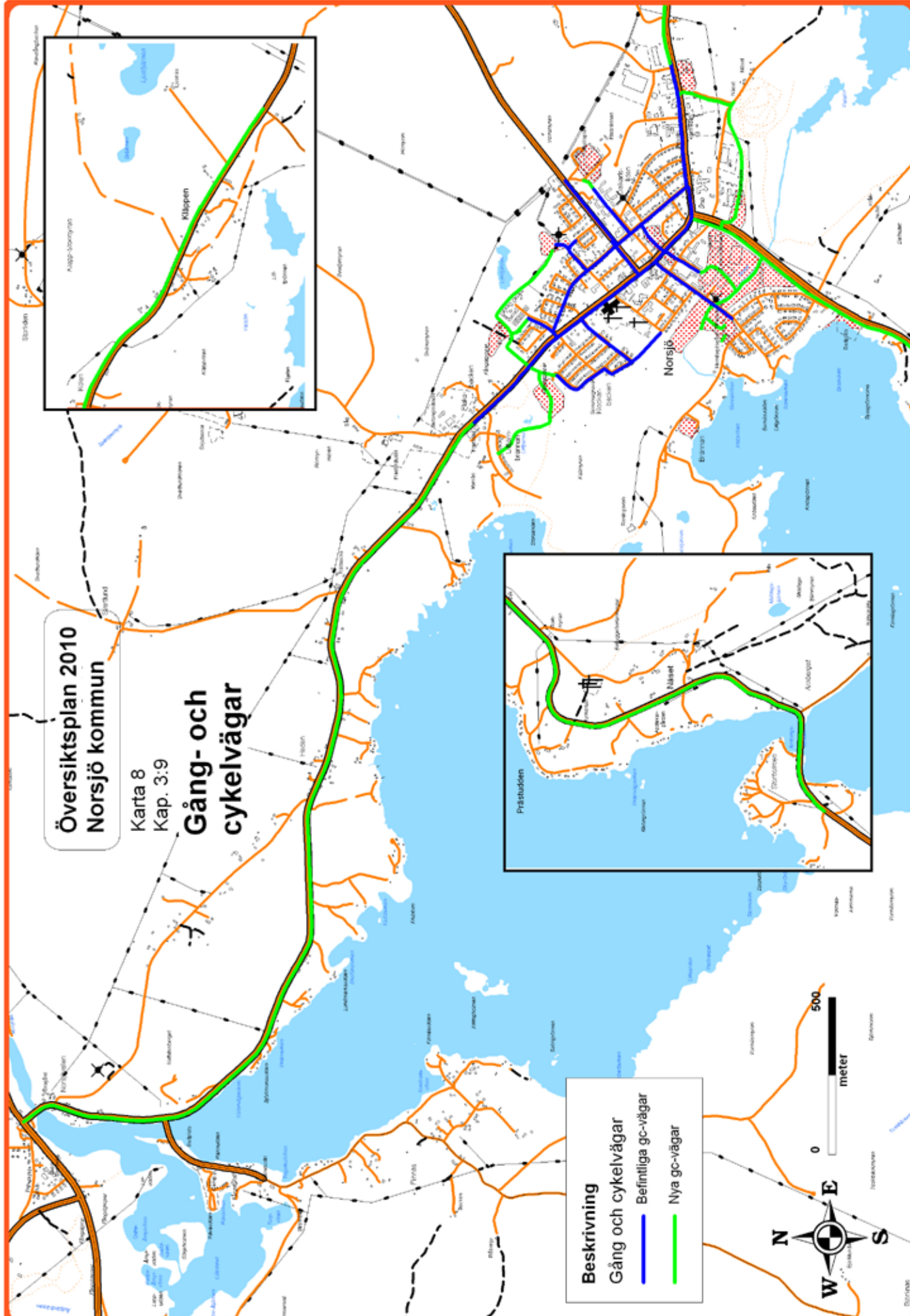
- Linje
- Kraftledning
- Grusinventering

Översiktsplan 2010
Norsjö kommun

Karta 8
Kap. 3:9

Gång- och
cykelvägar

Beskrivning
Gång och cykelvägar

- Befintliga gc-vägar (Blue line)
- Nya gc-vägar (Green line)

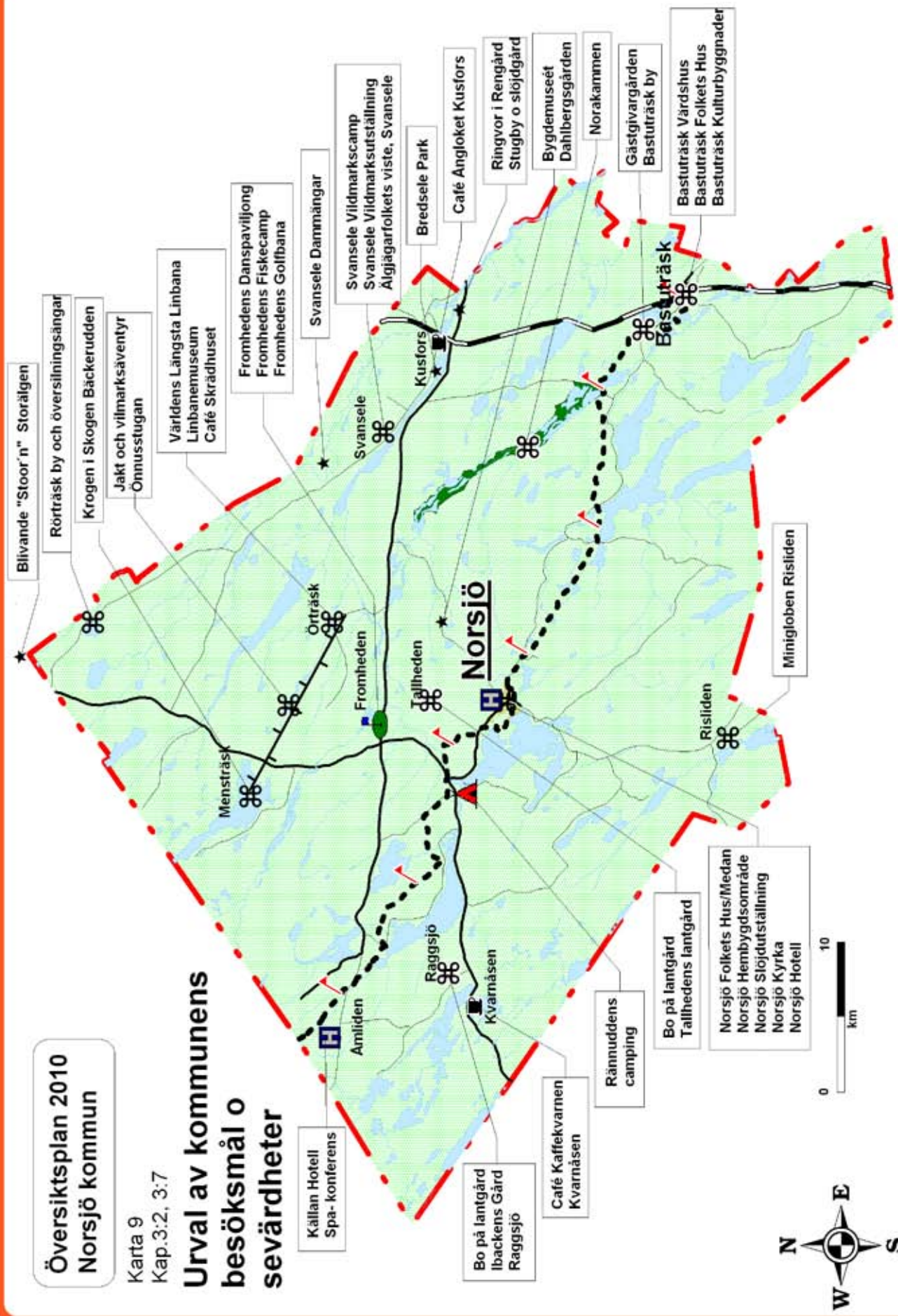
0 500
meter

© 2010

Översiktsplan 2010 Norsjö kommun

Karta 9
Kap.3:2, 3:7

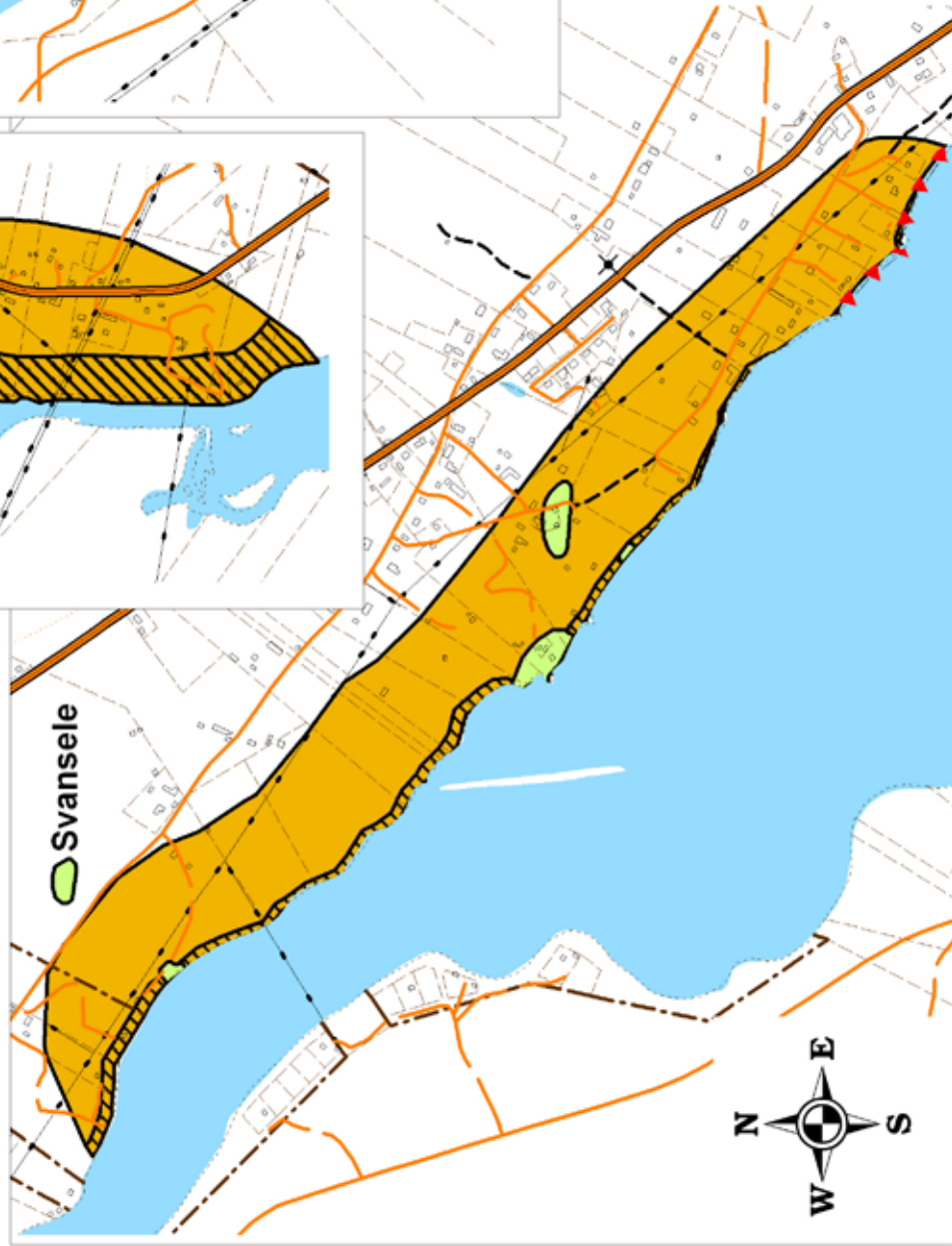
Urval av kommunens besöksmål o sevärdheter

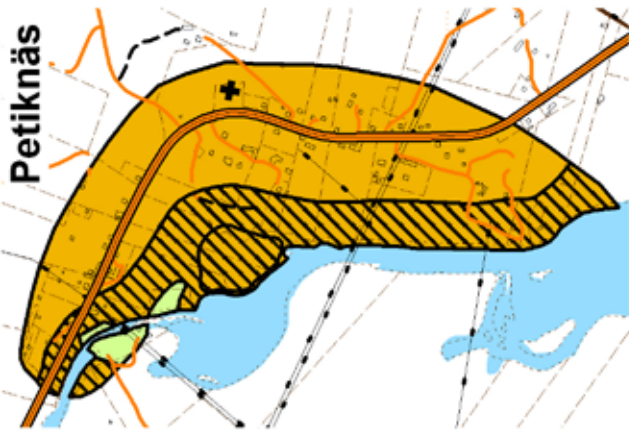
**Översiktsplan 2010
Norsjö kommun**

Karta 10
Kap. 5

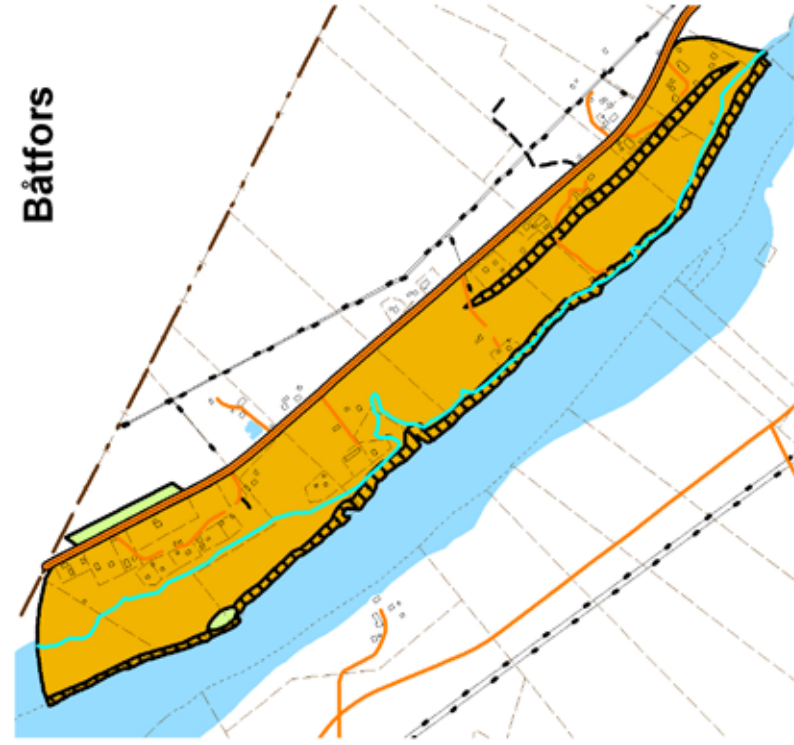
Rasrisk

Petiknäs

Båtfors

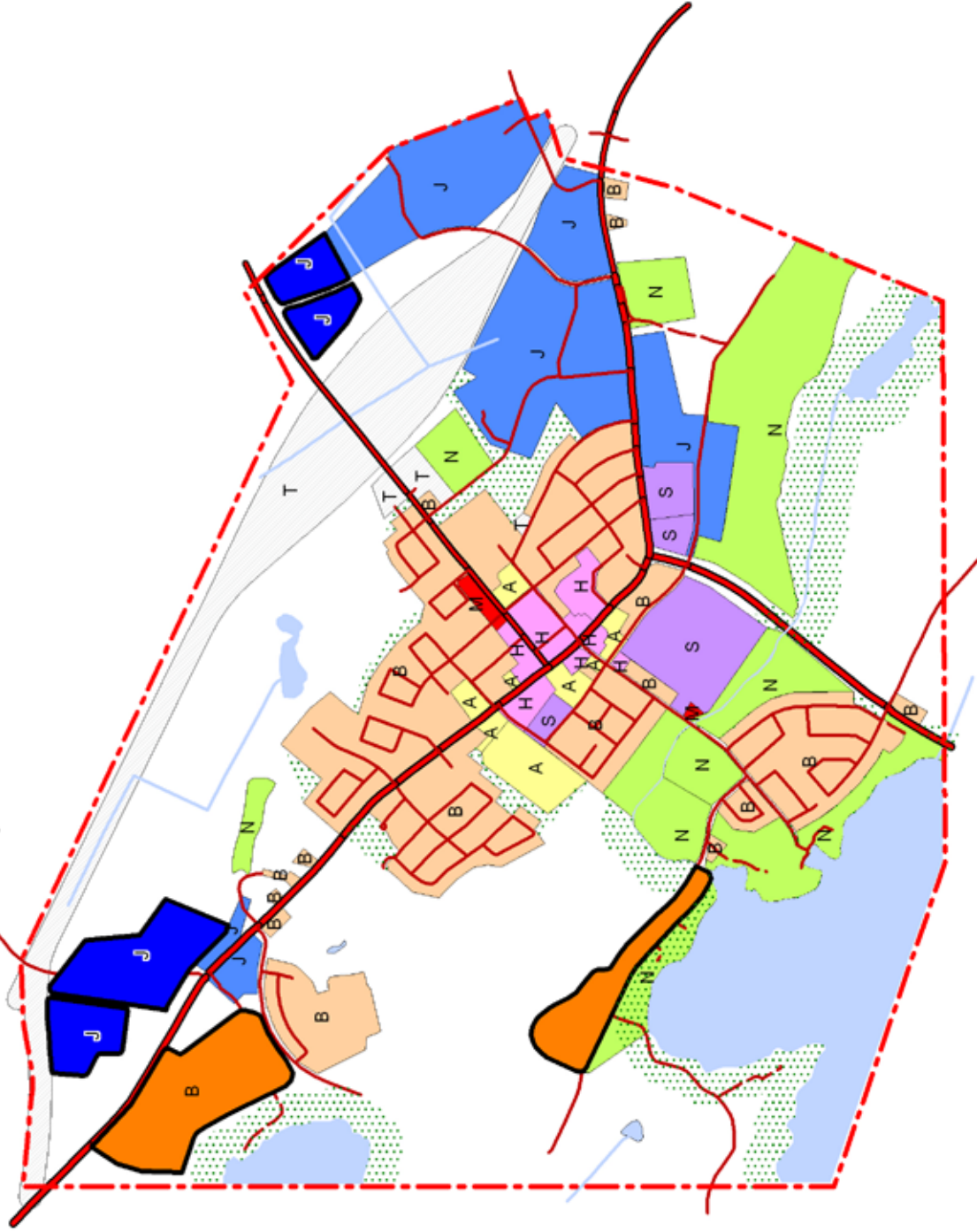
Beskrivningar

	Stabilitetszon I
Spontana eller provocerade skred kan förekomma
	Stabilitetszon II
Kan beröras av skred som initieras zon I
	Stabilitetszon III
Inga förutsättningar för skred eller ras
	Erosion

Översiktsplan 2010 Norsjö kommun

Karta 11
Kap. 5

Fördjupning Norsjö

Beskrivningar

Mark för:

Allmänt ändamål (A)

Bostäder (B)

Handel och service (H)

Industriell verksamhet (J)

Bensinstation, garage,
verkstad el. dyl. (M)

Fritidsändamål, fritidsliv,
idrottsplats (N)

Skola, vård eller omsorg (S)

Infrastrukturändamål,
tekniska anl. (T)

Framtida Bostäder (B)

Framtida industri (J)

Mark ej avsedd för bebyggelse

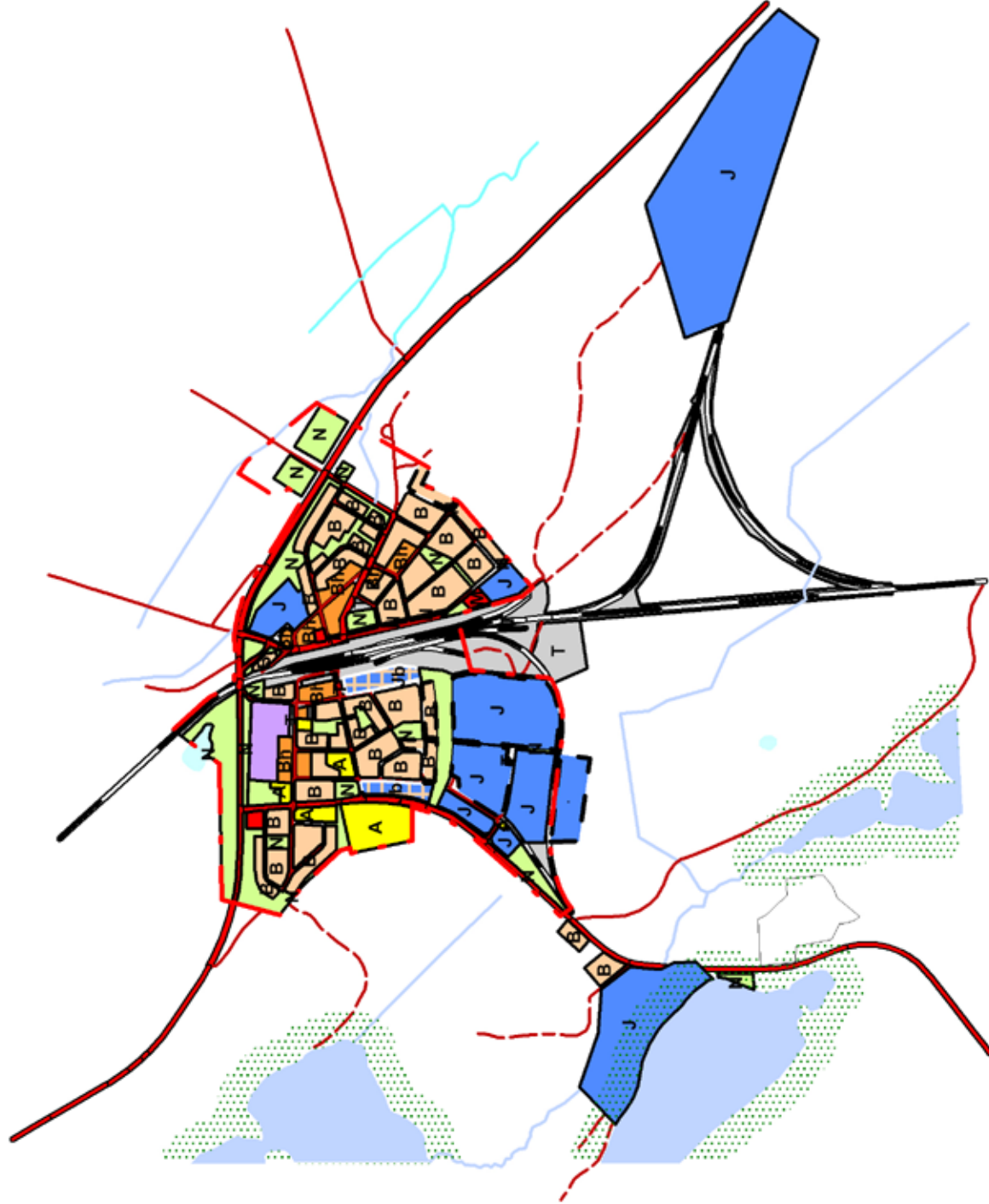
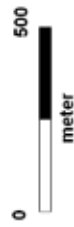
Gräns för fördjupning

Karta 12
Kap. 5

Beskrivningar

	Allmänt ändamål (A)
	Bostäder (B)
	Bostäder och handel (Bh)
	Industriell verksamhet (J)
	Industri och bostäder (Jb)
	Bensinstation, garage, verkstad el. dyl. (M)
	Fritidsändamål, friluftsliv, idrottsplats (N)
	Skola, vård, omsorg (S)
	Infrastrukturändamål, tekniska anläggningar (T)
	Framtida bostäder (B)
	Framtida industri

Översiktsplan 2010 Norsjö kommun

Fördjupning Kvarnåsen

Karta 13
Kap.5

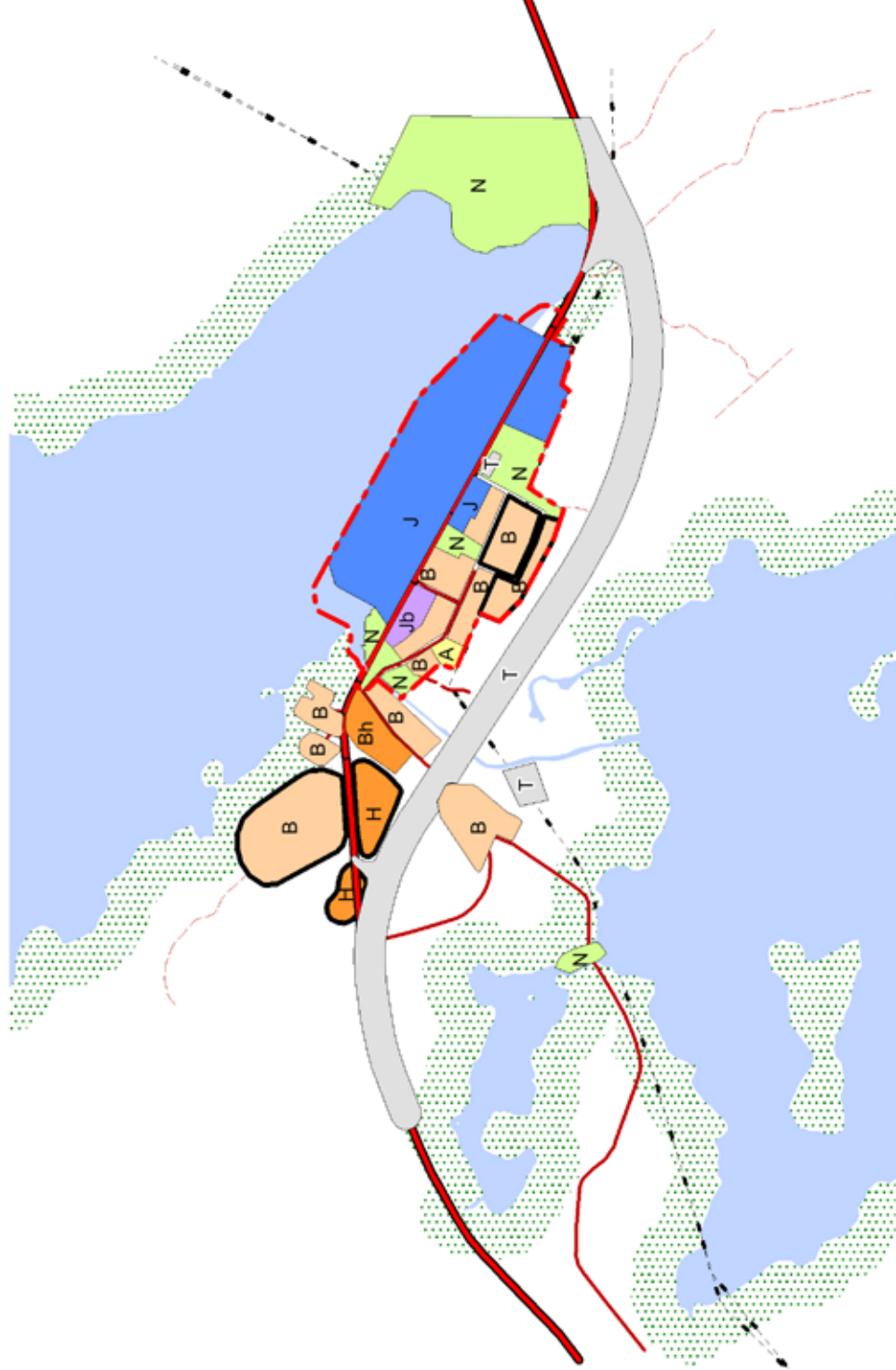
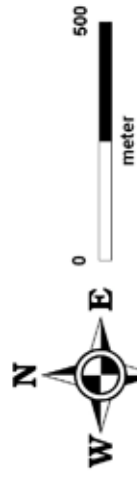
Beskrivningar

Mark för:

- Allmänt ändamål (A)
- Bostäder (B)
- Bostäder och handel (Bh)
- Industriell verksamhet (J)
- Industri och bostäder (Jb)
- Fritidsändamål, friluftsliv, idrottsplats (N)
- Infrastrukturändamål tekniska anläggningar (T)
- Framtida bostäder (B)
- Framtida handel och service (H)

Mark ej avsedd för bebyggelse

Gräns för detalplanerat område

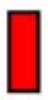

Översiktsplan 2010
Norsjö kommun

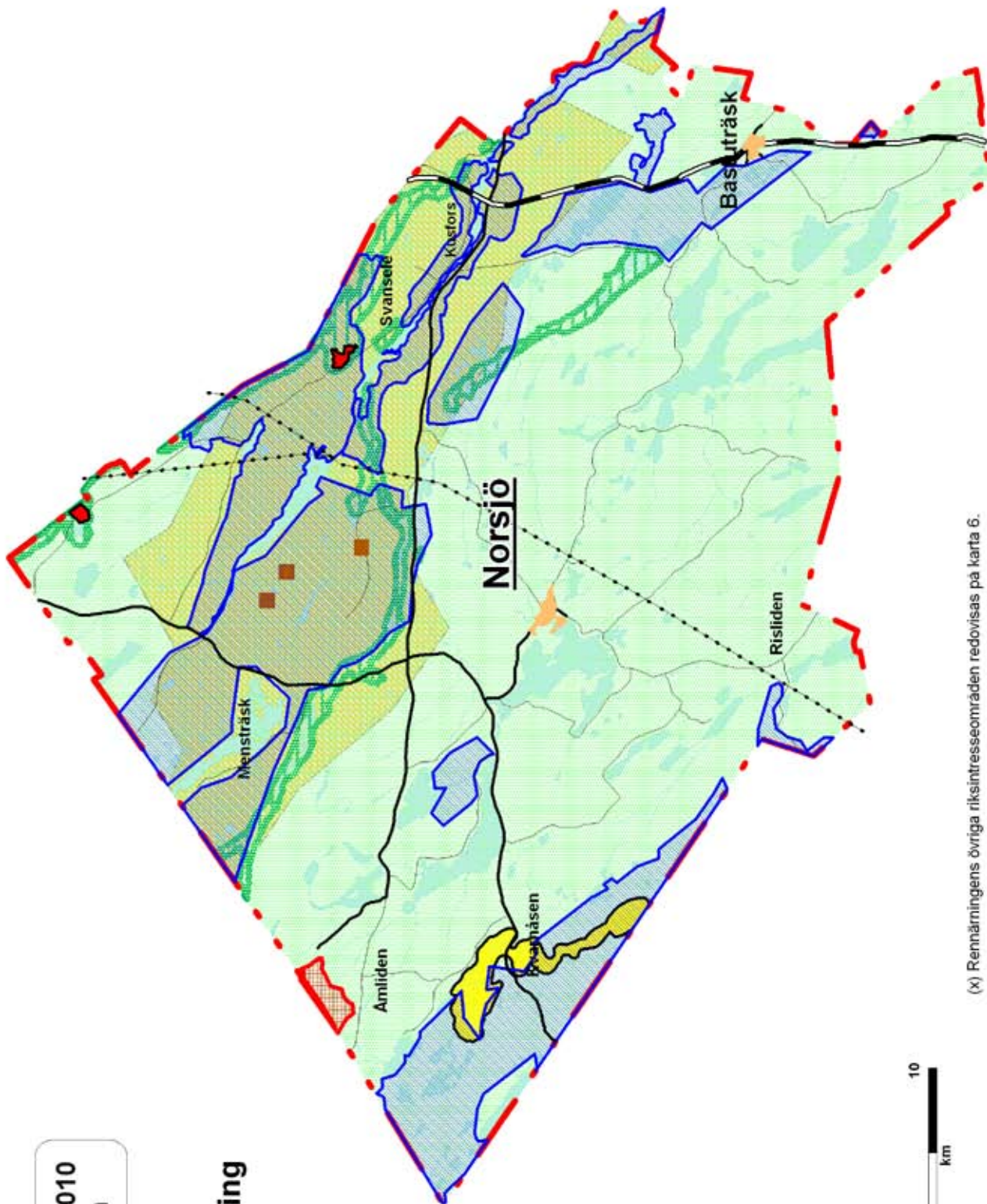
Karta 14
 Kap. 7

Sammanställning
Riksintressen

Beskrivningar

Riksintresse för:

- Naturvård
- Kulturmiljö-
vård
- Kämnadsområde (x)
för rennäringsen
- Friluftsliv
- Värdefulla
ämnen
- Linje
- Järnväg
- Mineralutvinning
- Vindbruk

(x) Rennäringsens övriga riksintresseområden redovisas på karta 6.

Översiktsplan 2010, Norsjö kommun - Samrådsredogörelse

Norsjö kommun har reviderat kommunens översiktsplan. Förslaget (samrådshandling 2010-03-16) har varit ute på samråd under perioden 2010-04-06 – 2010-05-06.

Samrådshandlingarna har funnits tillgängliga på kommunens hemsida samt på kommunkontoret, biblioteket och folkets hus i Bastuträsk.

I nedanstående tabell redovisas en sammanfattning av inkomna synpunkter samt på vilket sätt dessa beaktats och inarbetats i planen.

Inkom	Talande	Yttrande	Kommentarer
2010-04-22	Lycksele kommun	Lycksele kommun har inga synpunkter på förslaget.	
2010-04-07	Holmen skog, Norsjö	Varför bör utnyttjande av grenar, rötter och toppar (GROT) vid avverkning ske återhållsamt? Avsättningen i närområdet är begränsat.	<i>Texten om GROT på sidan 11 stryks.</i>
		”en del företag inom skogs- och jordbruksnäringen” Holmen har ca 70 årsarbeten – stor del av kommunens näringsliv? (hur ska detta formuleras?) Vad innebär ordet ”skogsbearbetning”? Bör förtydligas.	<i>Texten ändras genom att ”en del företag” byts ut mot ”betydelsefulla företag” och ”skogsbearbetning” byts ut mot ”träförädling”.</i>
		Kommunikationer; byt ut ”bränsleeffektivare fordon” mot möjlighet att använda järnväg.	Effektiva trafiksystem omfattar även järnväg. <i>Föranleder ingen ändring i planen.</i>
		Kap. 9.2.4; Vad menas med ”mindre kalhyggen”, i förhållande till vaddå?	<i>”Mindre kalhyggen” stryks i aktuell mening.</i>
		Kap 9.2.5; ”... skogstillväxten beräknas till 1%” av vad? Förtydliga.	<i>Föranleder ingen ändring i planen.</i>
2010-04-19	Skogsstyrelsen, Norsjö	Den enda saken som jag har synpunkter på gäller det som står längst upp på sidan 11: ”Utnyttjande av GROT vid avverkning bör ske återhållsamt och föregås av en miljövärdering”. GROT-uttag anmäls alltid till Skogsstyrelsen när det ska göras i samband med en avverkning och detta sker när avverkningsanmälan görs. Därefter görs en utvärdering av oss på Skogsstyrelsen ifall det är lämpligt med GROT-uttag på området ifråga. I regel sker anmälan på marker som är lämpliga för GROT-uttag. Ett fåtal gånger har vi rekommenderat att man ej gör GROT-uttag och då har det gällt på svagare tallmarker eller i samband med gallring.	

		<p>Det finns dock en betydande potential inom Norsjö kommun (till skillnad mot Malå kommun) att öka GROT-uttaget i samband med slutavverkning i och med att vi har rätt stora arealer med grandominerade skogar i främst södra och sydöstra delen av kommunen där GROT-uttag kan vara lämpligt. På sådana marker kan GROT-uttag göras en gång under en omloppstid utan att kompensationsgödsling/askåterföring behöver göras.</p> <p>På sidan 10 står det som ett långsiktigt mål att "Produktionen av lokala biobränslen är stor" och här kan GROT komma ifråga i rätt stor omfattning i framtiden. Detta kan ju ske parallellt med att industriella biprodukter som spån, bark etc. utnyttjas mera.</p>	
2010-04-27	SGU	<p>Vattenförsörjning</p> <p>Förutom föroreningsriskerna för de kommunala vattentäkterna belägna i närheten av väg 370 respektive stambanan saknas beskrivning av om det finns föroreningskällor som riskerar att påverka grundvattnets kvalitet negativt, antingen i händelse av olycka eller på längre sikt genom diffusa utsläpp. Av plankartorna framgår att åtminstone ett av utpekade förorenade områdena ligger inom vattenskyddsområdet för den största kommunala vattentäkten, vilket inte nämns vidare i planen. I planen kan ej heller utläsas om eventuell reservvattenförsörjning finns för de kommunala vattentäkterna.</p>	<p>Det utpekade förorenade område som ligger inom vattenskyddsområdet för den största kommunala vattentäkten är ett asfaltverk som stod uppställt där periodvis under 1970- och 1980-talen. Detta område har inventerats av Länsstyrelsen och fått riskklass 3.</p> <p>Det finns inte några reservvattentäkter inom kommunen, däremot finns temporär reservvattenförsörjning.</p> <p><i>Föranleder ingen ändring i planen.</i></p>
		<p>Det är positivt att kommunen har som mål att all bebyggelse inom allmänt verksamhetsområde för kommunal VA-anläggning ska anslutas till denna. För att minska antalet personer som dricker vatten med höga radon eller arsenikhalter vore det önskvärt om kommunen även såg över möjligheten att ansluta vissa av områdena med de högsta halterna av radon, arsenik m.m. till det kommunala dricksvattnätet.</p>	<p>På grund av stora avstånd och ett fåtal boende blir samhällskostnaden orimligt hög för att ansluta vissa områden till kommunalt VA.</p> <p><i>Föranleder ingen ändring i planen.</i></p>

		<p>För att säkerställa den långsiktiga försörjningen av vatten rekommenderar SGU att en vattenförsörjningsplan tas fram av kommunen. För att synliggöra de mest värdefulla områdena för dricksvattenförsörjning vore det önskvärt att dessa redovisas och beskrivs i planen.</p>	<p>Framtagande av vattenförsörjningsplan kommer att aktualiseras inom vattenrådssamverkan.</p> <p><i>Föranleder ingen ändring i planen.</i></p>
		<p>Miljö- och hälsa Radon i mark och dricksvatten liksom risken för arsenik i dricksvatten behandlas på ett föredömligt sätt i översiktsplanen.</p>	
		<p>Värdefulla ämnen och mineral I planen anges hur lokalisering av grustäkter i närheten av bl.a. sjöar och vattendrag ska ske samt att täkter som kan skada eller försvåra friluftsliv inte ska tillåtas. För att tydliggöra kommunens intentioner rekommenderar SGU att stycket kompletteras med information om hur kommunen ställer sig till grustäktsverksamhet inom områden för nuvarande eller framtida dricksvattenförsörjning.</p>	<p>Kommunen har redovisat ett långsiktigt mål under kap. 3.7; ”Naturgrusavlagringar med stort värde för dricksvattenförsörjningen och för natur- och kulturlandskapet bevaras.”</p> <p><i>Föranleder ingen ändring i planen.</i></p>
		<p>Naturgrusleveranserna inom Norsjö kommun är ca 150 000 ton d.v.s. ca 80 procent av de totala ballastleveranserna, vilka utgör ca 185 000 ton (SGUs grusdatabas). Med tanke på kommunens låga befolkningstal innebär detta en hög naturgrusanvändning, 34 ton per person, att jämföra med den genomsnittliga naturgrusanvändningen i Sverige som är 2 ton per person.</p> <p>På flera ställen i översiktsplanen anges att ”Redan etablerade och strategiskt placerade naturgrustäkter nyttjas för särskilda ändamål, som t.ex. råvara till betongindustrin”. Av den produktionsstatistik som är inrapporterad har endast ca 30 000 ton av naturgruset nyttjats som betongråvara d.v.s. en femtedel av de totala grusleveranserna. Större delen, ca 90 000 ton, har angivits gått till annan materialanvändning.</p> <p>Den framtida tillståndsgivningen av naturgrustäkter kommer att bli restriktiv och enbart tillåta nyttjande av naturgrus för de tänkta användningsområdena då det inte går att ersätta med ett material som är tekniskt möjligt att framställa och ekonomiskt rimligt att använda.</p>	<p>Naturgruset som redovisas ha gått till annan användning har troligen gått till återfyllnad av gruvor utanför kommunen.</p> <p><i>Målet ”Redan etablerade och strategiskt placerade naturgrustäkter nyttjas för särskilda ändamål, som t.ex. råvara till betongindustrin” kompletteras med ”och sandningssand”.</i></p>

		I översiktsplanen finns aktiva berg-, sand- och grustäkter samt utförda grusinventeringar redovisade (karta 7). Legenden till karta 7 anger att sandtäkter förekommer inom kommunen (orange färgad romb). Dessa går inte att återfinna på kartan.	Det finns en sandtäkt inom kommunen och den finns redovisad på kartan, men den döljs till hälften av området för grusinventering. <i>Kartan omarbetas och förtydligas.</i>
		SGU anser att översiktsplanen även bör kompletteras med en karta över aktuella undersökningstillstånd. Det ger en god överblick över vilka områden som kan komma att bli intressanta för gruvnäringen i framtiden.	Endast bearbetningskoncessioner har redovisats p.g.a. att de är giltiga i 25 år. Undersökningstillstånd gäller ca 3 år om de inte förlängs. <i>Föranleder ingen ändring i planen.</i>
2010-05-05	Skellefteå museum	I första hand lämnas kommentarer kring kulturmiljöavsnitten och dess formuleringar. Kap 2.2, s. 7: Fångstgropssystemet i Svansele behöver inte särskilt framhållas. ”Talrika fornlämningar från stenåldern” är en heltäckande formulering. Gruvdriften i Skelleftefältet inleddes på 1920-talet, bl a i Holmtjärn, Norsjö.	<i>Texten ändras enligt muséets förslag.</i>
		Kap 3.15, s. 25: Rörträsk silängar är kulturresevat och det bör tydligt redovisas på liknande sätt som naturreservaten under 3.4. De tolv områden som utpekats av Länsstyrelsen är miljöer med värdefulla odlingslandskap i som redovisas i Västerbottens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden, ”Det värdefulla odlingslandskapet”. Detta bör framgå av texten, samt även av tillhörande karta (se nedan).	<i>Föranleder ingen ändring i planen.</i> <i>Text och karta förtydligas så att det framgår att det är ”Det värdefulla odlingslandskapet” som redovisas.</i>
		Kap 4.2.9, s 29: En tydligare hänvisning till kulturmiljöprogrammet i kapitlets inledning är önskvärd. Programmet kommer att vara färdigt våren 2010 och en precisare formulering kring det vore lämplig.	<i>Stycket om kulturmiljöprogrammet flyttas längst upp i avsnittet, samt att programmet kommer att antas under 2010.</i>
		Kap 9.1.6, s 37, Vattenmiljöer Om ekologisk återställning av flottleder planeras inom Norsjö kommun vore det intressant om det redovisades, helst med redovisning av berörda kulturmiljöer och kulturmiljövärden.	<i>Ingen återställning utöver redan tidigare åtgärdade flottleder planeras i dagsläget.</i>

		<p>Karta 3 (kap 3.4), Natur- och kulturvärden: ”Bevarandevärda kulturmiljöer” (röd färg) ersätts med ”VÄRDEFULLA ODLINGSLANDSKAP” (redovisade i rapporten ”Det värdefulla odlingslandskapet”).</p> <p>I övrigt inga kommentarer till översiktsplanen.</p>	<p><i>Text och karta förtydligas så att det framgår att det är ”Det värdefulla odlingslandskapet” som redovisas.</i></p>
2010-05-06	Arvidsjaur kommun	Arvidsjaur kommun har inget att erinra mot det upprättade förslaget till översiktsplan 2010.	
2010-05-06	Skellefteå kommun	I planen redovisas Trekom Norr som ett mellankommunalt intresse där Skellefteå, Norsjö och Malå kommuner ingår. Skellefteå kommun stödjer det fortsatta samarbetet inom ramen för Trekom Norr.	
		Skellefteå kommun ser positivt på ett fortsatt gott samarbete med Norsjö kommun inom gymnasieskolan. Vidare dialog mellan kommunerna om respektive kommuners gymnasieskolors utvecklingsmöjligheter välkomnas.	
		Skellefteå kommun ser positivt på Norsjö kommuns mål om väl utbyggd kommersiell och offentlig service. För Skellefteå kommuns västra del är det viktigt med ett fortsatt gott och eventuellt utvecklat samarbete för hemsändning och varuförsäljning.	
		Inom Norsjö kommun finns också flera intressanta besöksmål och Skellefteå kommun anser att det är värdefullt med ett gott samarbete inom turistnäringen.	
		Ett samarbete sträcker sig över de kommunala verksamheterna och de geografiska kommungränserna är Trekom Leader. Vilket är ett offentligt, privat och ideellt samarbete för att främja landsbygdsutveckling.	
		Gällande infrastruktur vill Skellefteå kommun betona betydelsen av väg 370 för skogs-, besöks- och gruvnäringen. Kommunen anser också att det är viktigt med en väl fungerande godsterminal i anslutning till järnvägsstationen i Bastuträsk och stödjer projektet enligt tidigare överenskommelse.	
		Utöver de gemensamma intresseområdena ovan vill Skellefteå kommun påpeka att Norsjö kommun pekar ut ett område med befintlig industriell verksamhet strax sydöst om Bastuträsk samhälle (karta 12). Enligt Skellefteå kommuns vetskap finns ingen industriell verksamhet i detta område och borde istället benämnas som ett framtida industriområde.	<p>För det utpekade området i karta 12 finns i dagsläget en aktuell detaljplan för en godsterminal. I dagsläget finns ingen verksamhet på platsen, men arbete med en</p>

			godsterminal pågår. <i>Föranleder ingen ändring i planen.</i>
2010-05-06	Trafikverket	Trafikverket ser positivt på att Norsjö kommun tar fram en ny översiktplan som tar hänsyn till rådande förhållanden och förutsättningar. Det hade varit önskvärt med en tydligare belysning av kommunens arbete med klimat- och hållbarhetsfrågor och konkreta mål för det lokala miljöarbetet.	Lokala miljömål redovisas i kap. 8. Kommunens arbete med klimat- och hållbarhetsfrågor framgår av tidigare LIP och KLIMP utredningar. I samband med revideringen av energiplanen kommer klimatfrågan att ånyo aktualiseras. <i>Föranleder ingen ändring i planen.</i>
		Avsnittet 5. Vissa geografiska områden behöver konkretiseras med beskrivningar av framtida markanvändning som föreslås i karta 11-13.	<i>Avsnittet kompletteras med; Markanvändning framgår av bilagda fördjupningskartor.</i>
		Vägar Under avsnitt 3.9 beskrivs vägnätet inom Norsjö kommun. Kommunen ligger i de norra delarna av länet och har därmed sina främsta kopplingar mot Skellefteå i egenskap av regioncentrum. Avsnittet behöver även kompletteras med att byggnationer intill väg, för vilken bygglov inte fordras, krävs Trafikverkets tillstånd inom vägområdet alternativt Länsstyrelsens tillstånd inom ett avstånd av tolv meter från vägområdet.	<i>Kap. 4 Lämplighetsprövning/ riktlinjer kompletteras enligt Trafikverkets önskemål.</i>
		Järnvägar Norsjö kommun har en rekommendation i översiktsplanen i avsnitt 4.2.15 att särskild prövning ska ske av ny bebyggelse inom 50 meter från järnväg. Trafikverkets syn är att det finns verksamheter och markanvändning som kan vara lämplig närmare järnvägen än ovanstående 50 meter för att inte skapa döda ytor i tätorter, exempelvis parkeringar och garage. Ett avstånd på 50 meter från järnvägen är inte heller tillräckligt för att kunna avfärda buller- och vibrationsstörningar vid nybyggnation.	<i>Föranleder ingen ändring i planen.</i>

		<p>Generellt hävdar trafikverket att ingen ny bebyggelse ska ske närmare än 30 meter från spårmittpå närmaste spår. Det ger ett skyddsavstånd för farligt gods vid urspårning samt utrymme för eventuella räddningsinsatser. Avståndet möjliggör också viss utveckling av järnvägsanläggningen. Järnvägens influensområde är svårt att beskriva generellt och varierar beroende bland annat på trafikering och omgivande terräng. Om bebyggelse planeras i områden nära järnvägen måste en bedömning göras för den specifika platsen. Som underlag krävs i de flesta fall en buller- och vibrationsutredning.</p>	
		<p>Buller Vad gäller buller och vibrationer tillämpar Trafikverket de riktvärden för trafikbuller som är beslutade av riksdagen i prop. 1996/97:53 och gäller störningar från alla trafikslag. Texten i 4.2.15 ska således ändras.</p>	<p><i>Texten under rubriken 4.2.15 ändras enligt Trafikverkets yttrande.</i></p>
2010-05-07	Länsstyrelsen	<p>Planförslagets upplägg, innehåll och presentation Översiktsplanen har en god kvalitet och är föredömligt lättläst. Förslaget är översiktligt med tydlig struktur och har en tilltalande layout. Planförslaget är lagom omfattande även om vissa delar bör utvecklas.</p>	
		<p>Riksintressen Vad som är riksintressen och hur avvägningen ska ske mellan olika riksintressen framgår av miljöbalken. Den mest långsiktiga hushållningen ska ges företräde och en sådan bedömning ska innefatta ekologiska, sociala, kulturella och samhällsekonomiska hänsynstaganden. Att peka ut ekonomisk tillväxt och sysselsättning som prioritet vid avvägningen är inte lämpligt.</p>	<p><i>Föranleder ingen ändring i planen.</i></p>
		<p>Översiktplanens konsekvenser och MKB Syftet med miljöbedömningen och MKB:n ska vara att integrera miljöaspekterna i planen och en koppling till inverkan på miljön, betydelse för hälsa och säkerhet, hushållning med naturresurser samt samhällsekonomiska aspekter ska tydligt framgå och hur de ska uppnås. Som MKB:n är utformad finns inte denna koppling och bör förbättras på denna punkt.</p>	<p><i>Länsstyrelsens yttrande har vidarebefordrats till anlita konsult.</i></p>
		<p>Miljöbedömningen bör med hänsyn till planens syfte fokusera på den betydande miljöpåverkan som planens genomförande kan antas orsaka. Enligt en miljöbedömning av planer ska rimliga alternativ med hänsyn till planens syfte och</p>	

		geografiska räckvidd identifieras, beskrivas och bedömas. De bedömningar som sedan görs och de skäl som ligger bakom gjorda val ska sedan vägas för och emot.	
		Miljö kvalitetsnormer Länsstyrelsen saknar en redogörelse om åtgärdsprogram och förvaltningsplan för vatten som har antagits 2009-12-18. I översiktsplanen borde det framgå att kommunen hanterat åtgärdsprogram och förvaltningsplan för vatten, vilket sedan kan utvecklas till en fristående temaplan.	<i>Text om förvaltningsplan och åtgärdsprogram arbetas in i texten.</i>
		Kulturmiljö Kulturmiljöerna bör presenteras i ett eget avsnitt, inte blandas samman med övrig kultur och fritid. Det framgår i syftet med översiktsplanen att den bl.a. ska redovisa bevarandevärden inom kulturområdet. De långsiktiga målen under 3:15 Kultur och fritid anger att de kulturbyggnader och kulturmiljöer som finns idag skall underhållas och räddas för framtiden. Däremot finns inte någon redovisning över vilka dessa kulturmiljöer är. Det hänvisas till det kulturmiljöprogram som är under utarbetande, men det framgår inte om det kommer att resultera i ett tillägg till översiktsplanen eller hur det i annat fall kommer att behandlas, hur kulturmiljöerna kan underhållas och räddas för framtiden. Är arbetet med kulturmiljöprogrammet så långt framskridet att det går att infoga i översiktsplanen?	<i>Texten om kulturmiljöprogrammet utvecklas i översiktsplanen, t.ex. en hänvisning till kommunens hemsida. Om kulturmiljöprogrammet ska vara ett tillägg till översiktsplanen är en fråga för kommunfullmäktige vid antagandet av programmet.</i>
		De tolv miljöer som nämns på sid 25 och redovisas på karta 3 (f ö tillsammans med naturvärden), utgör endast de miljöer som ingår i länsstyrelsens program för bevarande av det värdefulla odlingslandskapet. Att det är odlingslandskap det handlar om framgår emellertid inte vare sig i texten eller på kartan. Eftersom de övriga kulturmiljöerna inte redovisas på någon annan karta får man intrycket att dessa 12 miljöer är den totala mängden värdefulla kulturmiljöer i kommunen.	<i>Text och karta förtydligas så att det framgår att det är "Det värdefulla odlingslandskapet" som redovisas.</i>
		Även de områden som utgör kulturmiljöer av riksintresse bör beskrivas under avsnittet med kulturmiljö. Det saknas även en redovisning på hur kommunen avser att tillgodose riksintressena.	<i>Riksintressena redovisas under kap 3.15 Kultur och fritid.</i>
		För att underlätta för en läsare att själv söka ytterligare information vore det bra med en avslutande litteraturlista/länklista.	<i>Föranleder ingen ändring i planen.</i>

		<p>Naturvård I den relativt begränsade omfattning som planen har finns ur naturvårdssynpunkt huvuddelen av relevant naturvårdsrelaterat underlagsmaterial med.</p> <p>Det kan vara lämpligt att komplettera med uppgifter om skyddad natur avseende nyckelbiotoper, naturvärden, sumpskogar, och naturvårdsavtal. Materialet återfinns på http://www.svo.se</p>	<p>Under kap. 3.4 Naturvård, underrubrik biotopskyddsområden, finns en hänvisning till Skogsstyrelsens hemsida för mer information om bl.a. naturvårdsavtal och nyckelbiotoper.</p> <p><i>Föränleder ingen ändring i planen.</i></p>
		<p>Under rubriken <i>Markanvändning</i> bör Kommunen överväga att lägga till en mening om hänsyn i skogsbruket för att gynna vattenmiljöerna.</p>	<p><i>Föränleder ingen ändring i planen.</i></p>
		<p>Länsstyrelsen saknar någon form av ställningstagande i form av en policy och gärna att underlagskartor tas fram för skyddsnivåer på sjöar och vattendrag. Viktigt är att framtagandet av en sådan policy sker i nära samarbete med vattenmyndigheters och länsstyrelsers arbete med att kartera och klassificera yt-, kust- och grundvatten. I glest bebyggda områden är de enskilda tomtorna/fastigheterna vanligtvis större och avståndet till närmsta granne stort. Om inte särskilt känsliga objekt såsom badvatten, dricksvattentäkter eller andra skyddsvärda objekt riskerar att påverkas, kan man välja en avloppsrening som bygger på mindre avancerade metoder och då bedöma att en lägre skyddsnivå väljs.</p>	<p><i>Föränleder ingen ändring i planen.</i></p>
		<p>När prövningar i olika ärenden beskrivs bör det tydligare framgå vilken myndighet som prövar frågan. När det gäller 12:6 samråd har t.ex. Länsstyrelsen hand om alla samråd som inte rör skogliga åtgärder.</p>	<p><i>Texten under kap 4.2.11 ändras så att det framgår att anmälan för samråd skall lämnas till Länsstyrelsen.</i></p>
		<p>Vindkraft Det tillägg till översiktsplanen som planeras avseende vindkraft kan komma att beröra frågan om ledningsdragningar från vindkraftsparker. Det bör dock även i denna översiktsplan framgå hur kommunen avser att hantera ev. kraftledningar från vindkraftsparker med avseende på landskapsbild, naturvård, rennäring etc.</p>	<p>Frågan kan ej besvaras i dagsläget då inga områden ännu är klara för etablering.</p> <p><i>Föränleder ingen ändring i planen.</i></p>
		<p>Rennäring Kap 3:6 Rennäring. Något som gärna kan förtydligas är att det är av största betydelse att de funktionella sambanden mellan olika typer av riksintressen; flyttvägar, kärnområden, svåra</p>	<p><i>Texten kompletteras enligt Länsstyrelsens yttrande.</i></p>

		passager, kalvningsområden etc fungerar för att renskötelsen ska vara möjlig.	
		Länsstyrelsen vill påminna om lydelsen i 20§ Skogsvårdslagen ”20 § Innan avverkning sker inom ett område där renskötelse får bedrivas enligt rennäringslagen (1971:437) under hela året (renskötelsens året-runt-marker) skall berörd sameby beredas tillfälle till samråd enligt föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.”	20 § Skogsvårdslagen finns omnämnd i kap 3.6. <i>Föranleder ingen ändring i planen.</i>
		Kap 4.2.6 Rennäring. Det får gärna framgå att texten i stycket är hämtat från miljöbalken 3 kap 5§ som hanterar riksintressen för rennäringsområdet. Sametinget är den myndighet som beslutar om riksintressen för rennäringsområdet.	<i>Texten kompletteras enligt Länsstyrelsens yttrande.</i>
		Rennäring s 33. Samebygränserna för vissa samebyar och sträckningar inom Norsjö kommun är ännu inte fastställda (sametingets beslut 2009 har upphävts och det är osäkert när något nytt kommer). Sametinget har däremot nyligen (mars 2010) uppdaterat markredovningsanvändningen för Maskaure, Mausjaure m fl. Skikten kan vid intresse laddas ner från sametinget alt länsstyrelsens distributionswebb.	Gränserna för de olika samebyarna redovisas ej i planen. <i>Föranleder ingen ändring i planen.</i>
		Alla riksintressen för rennäringsområdet bör finnas redovisade i samma kartbild. Karta 6 Rennäring. Det bör framgå vad som redovisas i kartbild. 1. Samebyar - om det avser gränser (fastställda) för samebyarna eller deras markredovisning (områden samebyn redovisar att de nyttjar) 2. Beskrivningar - om det avser riksintressen för rennäring (observera att inte alla kärnområden, flyttled, rastbeten och svåra passager skyddas som riksintressen)	1. Samebyarnas gränser redovisas ej på kartan. 2. Rennäringsområdets riksintressen finns redovisade i kartan. <i>För att förtydliga ändras rubriken på karta 6 till ”Riksintressen för rennäringsområdet”.</i>
		Karta 14 Sammanställning riksintressen. Alla fastlagda typer av riksintressen för rennäringsområdet bör ingå i kartbild för att man ska kunna se helheten dvs flyttvägar, kärnområden, svåra passager, kalvningsområden. Aktuella uppgifter finns att ladda hem från länsstyrelsens hemsida www.gis.lst.se/lstgis	Endast kärnområden av riksintresse för rennäringsområdet redovisas i sammanställningskartan (karta 14). Detta på grund av att kartan annars blir för gyttrig. <i>Hänvisning till rennäringsområdets övriga riksintressen (karta 6) läggs in i karta 14.</i>

		<p>Odlingslandskapet Jordbrukets storlek i Norsjö kommun är av liten omfattning. Små och spridda arealer ger inte möjlighet till annat än få aktiva jordbruksföretag. Den redovisade översiktplanen betonar ändå jordbrukets vikt för såväl byarnas bevarande och därmed attraktionskraft för boende som en utvecklingsmöjlighet för lokalt producerade råvaror. I närområdet finns förädlingsföretag inom livsmedelsområdet och alla små bäckar behövs för att behålla och utveckla en rationell verksamhet inom detta område.</p> <p>Översiktplanen betonar därför att jordbrukets intressen bör tas till vara så att brukningsvärd åkermark bevaras som åkermark. Översiktplanens positiva syn på jordbrukets betydelse delas av länsstyrelsen.</p>	
		<p>Bebyggelse mm På karta 11 framgår att nya områden i väster avsätts för industri och bostäder. Man bör betänka att viss industriverksamhet kan förorsaka störningar och höga halter av flyktiga organiska ämnen (VOC) som kan påverka bostadsområden, vilket bör framgå av handlingarna.</p>	<p>Industriverksamhet som kan förorsaka störningar och höga halter VOC kommer att styras till andra redan befintliga och detaljplanelagda industriområden.</p>
		<p>Allmänt 4.2 generella riktlinjer s 28. Den nya plan- och bygglagen föreslås träda i kraft den 2 maj 2011 och inte vid årsskiftet.</p>	<p><i>Nytt datum för nya PBL införs i planen.</i></p>
		<p>4.2.2 bebyggelselokalisering s 28 I första stycket anges att inom samlad bebyggelse ska bygglov sökas för nybyggnation, mindre tillbyggnader samt för uppförande av komplementbyggnader. I plan- och bygglagen är utgångspunkten bygglovsbefrielse för sistnämnda byggnader upp till 15 m² enligt 8 kap. 4 § p 3 b PBL.</p> <p>Är tanken att kommunen genom områdesbestämmelser enligt 8 kap. 6 § p 2 PBL ska besluta att det krävs bygglov för komplementbyggnaderna utom detaljplan? Ett förtydligande vore bra.</p>	<p><i>Texten förtydligas enligt Länsstyrelsens önskemål.</i></p>

		<p>4.2.12 strandskydd s 30</p> <p>I första stycket anges i sista meningen att som exempel kan nämnas att befintlig byggnad inte får ändras för att tillgodose ett väsentligt annat ändamål än det som byggnaden tidigare varit använd för. Formuleringen i 7 kap. 15 § p 2 är om byggnader eller byggnaders användning ändras om det hindrar eller avhåller allmänheten... Det finns inget krav på väsentligen annat ändamål, denna formulering gäller för bygglovplikt.</p>	<p><i>Texten ändras utifrån formuleringen i nya strandskyddslagstiftningen.</i></p>
		<p>I sista stycket anges att LIS-områden ger visa lättnader i strandskyddet. Denna formulering ger en något missvisande bild av vad sådana områden står för. Det är bättre att uttrycka det som att inom ett sådant område finns det ytterligare/ fler omständigheter som får beaktas som särskilda skäl för dispens än inom övriga områden. Länsstyrelsen menar också att det är olämpligt att föregå den prövning av LIS-områdena som ska göras genom tillägget till översiktsplanen, genom att uttala att kommunen anser att landsbygdsutveckling i strandnära lägen är aktuellt vid redan etablerade fritidshusområden kring kommunens sjöar.</p>	<p><i>Föranleder ingen ändring i planen.</i></p>
		<p>EXTERNA STATLIGA MYNDIGHETER (som ej redan redovisats)</p>	
		<p>Försvaret</p> <p>Det bör läggas in en generell text om riksintresset för totalförsvaret i och med att huvuddelen av landets kommuner är berörda. Ett förslag följer nedan.</p> <p><i>”Riksintresset för totalförsvarets militära del Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresset. I Malå och Norsjö kan riksintresset framför allt påverkas av uppförande av höga byggnadsobjekt som master och vindkraftverk. Därför bör Försvarsmakten kontaktas i tidigt skede i sådana plan- och bygglovärenden. Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför tätort och högre än 50 m inom tätort.”</i></p>	<p><i>Försvarets generella text om riksintresset förs in i planen, med viss redigering.</i></p>

		<p>SGI, Sveriges geotekniska institut</p> <p>I samrådshandlingen redovisas inte något om markförhållanden under avsnitt 4.1 ”allmän lämplighetsprövning av bebyggelse för utbyggnadsområden inom kommunen”. En översiktlig redovisning rekommenderas också med hänsyn till framtida klimatförändringar.</p>	<p>Under kap. 4.1 framgår att mark som ska användas för bebyggelse ska vara lämplig för ändamålet.</p> <p><i>Föranleder ingen ändring i planen.</i></p>
		<p>Under avsnittet 4.2.13 behandlas geotekniska riskfaktorer vad gäller ras och skred utifrån översiktlig kartering av stabilitetsförhållanden (SRV 1997). När det gäller ras- och skredrisker vill SGI rikta uppmärksamhet på att räddningsverkets kartering (numera Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB) endast omfattar begränsade och vid karteringstillfället bebyggda delar av kommunen. Noteras bör dessutom att karteringen endast gäller områden med lös jord (silt och lera). Det kan således finnas även andra områden med risker för ras- och skred i lös jord och risker för ras i fast jord och berg som bör tydliggöras i planen. Inom planerade utbyggnadsområden bör därför områden med förutsättningar för skred och ras översiktligt identifieras, förslagsvis utifrån tillgängligt geologiskt och topografiskt kartmaterial.</p>	<p><i>Föranleder ingen ändring i planen.</i></p>
		<p>Den utförda stabilitetskarteringen, där tre områden namnges i planen, är en schematisk utredning där behov finns att kartlägga stabilitetsförhållanden för <i>befintlig</i> bebyggelse. SGI föreslår att information om hittills utfört arbete med detaljutredningar/åtgärder redovisas.</p>	<p>Detaljutredningar och åtgärder har ej genomförts i nämnda områden.</p> <p><i>Föranleder ingen ändring i planen.</i></p>
		<p>Räddningsverkets översiktliga översvämningsskarta från 2006, Rapport 51 för Skellefteälven karta 13, 14 och 15 visar på översvämningssområden som anges i planen utifrån en grov höjdmodell. Nivåer och extrema flöden i övriga större vattendrag och sjösystem bör översiktligt belysas. Med användning av den nya höjdmodellen som Lantmäteriet upprättar de närmaste åren kommer planeringsunderlag att få högre noggrannhet avseende risk för översvämningar.</p>	

		<p>Jordförhållanden i kommunen är sådana att det finns förutsättningar för erosion i vattendrag och sjöar. I ett längre tidsperspektiv kan erosionen leda till instabil mark och att befintliga och naturliga skydd mot erosion och översvämning försvinner. SGI har emellertid inga uppgifter om och inom vilka områden erosionen kan medföra risker. SGI anser att eventuella områden med förutsättningar och risk för stranderosion bör belysas i översiktsplanen. SGI vill betona vikten av att hänsyn tas till förväntade klimatförändringar vid bedömningen av risker för översvämning och stranderosion.</p>	<p>Kända områden har redovisats i planen.</p> <p><i>Föranleder ingen ändring i planen.</i></p>
		<p>Sammanfattningsvis finner SGI att det är angeläget med komplettering av översiktsplanen med tydligare redovisning av aktuella geotekniska riskfaktorer eftersom dessa utgör viktiga utgångspunkter vid strategisk val av lämplig markanvändning. SGI föreslår vidare att en strategi inkluderas för hur geotekniska säkerhetsfrågor och geoteknikinformation bör hanteras vid framtida detaljplaneläggning och bygglovprövning.</p>	<p><i>Föranleder ingen ändring i planen.</i></p>
		<p>SGI bedömer att det inom kommunen kan finnas risker för naturolyckor för vissa redan befintliga byggnader och anläggningar. SGI kan i detta sammanhang upplysa om att det finns statliga bidragsmedel för förebyggande åtgärder mot naturolyckor för befintlig bebyggelse. Medel för sådana åtgärder kan sökas hos MSB.</p>	

Översiktsplan 2010, Norsjö kommun – Utlåtande

Norsjö kommun har reviderat kommunens översiktsplan. Förslaget (utställningshandling 2010-06-04) har varit utställt under perioden 2010-06-15 – 2010-09-15.

Utställningshandlingarna har funnits tillgängliga på kommunens hemsida samt på kommunkontoret, biblioteket och folkets hus i Bastuträsk.

I nedanstående tabell redovisas en sammanfattning av inkomna synpunkter samt på vilket sätt dessa beaktats och inarbetats i planen.

Inkom	Talande	Yttrande (utdrag ur skrivelserna)	Kommentarer
2010-08-31	Länsstyrelsen Västerbotten	Granskningsyttrande Enligt bestämmelserna i 4 kap 2 § PBL ska granskningsyttrandet fogas till planen. Det har begränsats till de frågor som anges i 4 kap 9 § PBL.	<i>Granskningsyttrandet följer som bilaga till planen.</i>
		Riksintressen Rennäringens olika typer av riksintressen bör beskrivas i löptext. Det bör framgå att för att renskötsel långsiktigt ska vara möjlig krävs att de funktionella sambanden mellan olika marker och funktioner upprätthålls och särskilt beaktas i planeringen.	Rennäringens olika typer av riksintressen framgår av karta 6. <i>Kapitel 3.6 kompletteras i övrigt enligt Länsstyrelsens yttrande.</i>
		Gällande övriga riksintressen inom tilläggsplanen bedömer Länsstyrelsen att riksintressena är tillgodosedda.	
		Hälsa och säkerhet I detta skede har länsstyrelsen inte någon erinran utifrån PBL 4 kap 9 § punkt 4. Detta hindrar inte att det senare i planeringen kan visa sig nödvändigt att ompröva föreslagen mark- och vattenanvändning i vissa delar.	<i>Föranleder ingen ändring i planen.</i>
		Miljö kvalitetsnormer Länsstyrelsen bedömer att miljö kvalitetsnormerna bör kunna tillgodoses genom de riktlinjer för fortsatt planering som kommunen redovisar.	
		I kapitlet konsekvenser av översiktsplanen, redogörs för befintliga miljöproblem och konsekvenser av översiktsplanen i vattenmiljöer. Arbetet med översyn av dricksvattenskyddet saknas i planen samt vilka konsekvenser det kan få om skyddet är otillräckligt.	<i>Kapitel 3.2 kompletteras med "Kommunen deltar i Region Västerbottens samverkansgrupp "VA-sen" vilken syftar till att säkerställa en hållbar vatten- och avloppsförsörjning i hela länet."</i> Reservvattenförsörjningen kommer även att ses över och beskrivas i samband

			med pågående översyn av kommunens förslag till åtgärder inom samhällsskydd och beredskap.
		En ”ekologisk balanserad bergshantering” behöver förtydligas för att man ska kunna bedöma risken att miljökvalitetsnormerna för vatten inte följs eller inte kommer att uppnås inom angiven tid.	<i>Kapitel 4.2.7 förtydligas.</i>
		Betydande miljöpåverkan i olika aspekter listas i en tabell. Under Vatten tar man upp problematiken kring övergödning samt dricksvattenkvalitet men inte frågor kring miljöproblemen miljögifter, främmande arter eller fysiska förändringar. Om man inte ser dessa som problem i kommunen så bör det i alla fall framgå att man bedömt även de problemområdena.	<i>Tabellen med betydande miljöaspekter och stycke 9.1.7 under rubriken ”vattenmiljöer” kompletteras med två stycken om miljögifter och fysiska förändringar.</i> Främmande arter ses idag inte som något miljöproblem i kommunen.
		Strandskydd Länsstyrelsen har ingen erinran men vill påpeka att generella riktlinjer i översiktsplanen inte kan anses vara en prövning av strandskyddsdispens och därmed utgöra ett skäl för avsteg från strandskyddsbestämmelserna.	Översiktsplanen används som underlag vid bedömning av strandskyddsdispens. <i>Föranleder ingen ändring i planen.</i>
		Mellankommunala intressen Länsstyrelsen har ingen erinran utifrån PBL 4 kap 9§ punkt 3.	
		SGU, Sveriges Geologiska Undersökning SGU vill trycka på vikten av att det i planen redovisas geologiskt och hydrologiskt underlag vilket bland annat kan ge en indikation om sårbarheten i olika områden samt synliggöra isälvsavlagringarnas utbredning i stort. För att säkerställa en tillfredställande dricksvattenförsörjning även i framtiden bör det vidare lyftas fram huruvida reservvattenförsörjningen finns i kommunen liksom vilka de största riskerna är för den ordinarie vattenförsörjningen.	<i>Kapitel 3.2 kompletteras med ”Kommunen deltar i Region Västerbottens samverkansgrupp ”VA-sen” vilken syftar till att säkerställa en hållbar vatten- och avloppsförsörjning i hela länet.”</i> Reservvattenförsörjningen kommer även att ses över och beskrivas i samband med pågående översyn av kommunens förslag till åtgärder inom samhällsskydd och beredskap.
2010-08-31	Länsstyrelsen Västerbotten	PM Övriga Synpunkter på översiktsplanen för Norsjö Miljökvalitetsnormer Bra att man redan i översiktsplanens syfte och innehåll refererar till vattendirektivet och kommunernas roll i	

		vattenplaneringen. Långsiktiga mål finns angående t ex god vattenförsörjning.	
		Planen anger att samtliga åtta vattenverk har skyddsområde och föreskrifter fastställda av Länsstyrelsen men nämner inte att de är fastställda enligt äldre lagstiftning och att man bör se till att område och föreskrifter uppfyller kraven enligt miljöbalken.	<i>Kapitel 3.2 kompletteras med ” För samtliga vattenverk (8st) finns skyddsområden och föreskrifter fastställda av länsstyrelsen enligt då gällande lagstiftning.”</i>
		Bra långsiktiga mål angående miljö och hälsa! Mycket bra att man tar upp vattenförekomster med egen rubrik och refererar till vattenmyndighetens miljö kvalitetsnormer och åtgärdsprogram men man borde också ange hur många eller hur stor del av de ”ca 140 vattenförekomsterna” i kommunen som finns med i åtgärdsprogrammet.	<i>Kapitel 3.3 kompletteras med ”Cirka 30 % av dessa vattenförekomster finns med i åtgärdsprogrammet.”</i>
		Det vore bra att i kartbilagor också ha med kartor som visar ekologisk status i ytvattenförekomster samt kemisk/kvantitativ status i grundvattenförekomster. Alternativt skulle man i en tabell kunna redovisa vattenförekomsterna och vilken ekologisk, kemisk och kvantitativ status eller ekologisk potential som vattenförekomsterna har idag, vilken norm som gäller samt vilket miljöproblem som orsakar behovet av åtgärder. På sikt behöver planeringen av vattenmiljön utvecklas ytterligare, gärna i form av en vattenplan för kommunen.	På sikt strävar kommunen efter att utarbeta en vattenplan. <i>Föranleder ingen ändring i planen.</i>
		Det är bra att man inom samarbete Trekom tar upp Vattenförvaltningens arbete och kort beskriver vattendistriktens och vattenrådets arbetsuppgifter. För att bedöma ifall kommunens mellankommunala samordning i vattenfrågorna är tillräcklig behövs mer information om hur kommunen avser att engagera sig i samverkan inom vattenråden.	<i>Kapitel 6 kompletteras med: ”Kommunen har en plats och deltar aktivt i Skellefteälvens vattenråd”</i>
		<i>Rennäringen</i> Det bör framgå, under kap 3.6 lägesbeskrivning, att rennäringen är en extensiv och areell näring i behov av stora arealer marker. Avsnittet bör utvecklas att det inte bara är rennäringens förhållande till skogsbruk som är av betydelse utan också samhällsutveckling och exploatering i stort. Att t.ex. gruvor,	<i>Stycke 3.6 kompletteras enligt Länsstyrelsens synpunkter.</i>

		vägar, vindkraft, bebyggelse tar mark i anspråk och splittrar upp renbetesmarker och därför kan få betydelse för möjligheten att bedriva renskötsel.	
		Hur renens årstidsmarker ser ut i Norsjö kommun får gärna översiktligt beskrivas och nämnas att kommunen ligger inom vinterbeteslandet.	<i>Att Norsjö kommun ligger inom vinterbeteslandet införs i kapitel 3.6. ’</i>
2010-08-31	Statens Geotekniska Institut, SGI	När det gäller ras och skredrisker vill SGI rikta uppmärksamhet på att räddningsverkets kartering (numera myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB) endast omfattar begränsande och vid karteringstillfället bebyggda delar av kommunen. Det kan således finnas även andra områden med förutsättningar för ras och skred i lös jord och för ras i fast jord och berg. Inom planerade utbyggnads-områden bör förutsättningar för ras och skred översiktligt värderas utifrån tillgängligt geologiskt och topografiskt kartmaterial.	<i>Kapitel 4.2.13 kompletteras enligt SGI:s yttrande.</i>
		Vid värdering av geotekniska säkerhetsfrågor är det angeläget att ta hänsyn till framtida klimatförändringar.	<i>Kapitel 4.2.13 kompletteras enligt SGI:s yttrande.</i>
		De utförda stabiliseringskarteringarna där tre områden redovisas i planen på karta 10 föreslår SGI redovisning av under kapitel 5.	<i>Föranleder ingen ändring av planen.</i>
		Jordförhållanden i kommunen är sådana att det finns förutsättningar för erosion i vattendrag och sjöar. SGI föreslår att en strategi inkluderas i planen för hur geotekniska säkerhetsfrågor bör hanteras vid framtida detaljplaneläggning och bygglovgivning.	<i>Kapitel 4.2.13 har kompletterats med: ”Geotekniska säkerhetsfrågor ska alltid beaktas vid detaljplaneläggning och bygglovgivning”</i>
2010-09-17	Skellefteå kommun	Skellefteå kommun har tidigare yttrat sig på planen under samrådsperioden. På grund av att utställningshandlingarna inte innehåller några större ändringar som påverkar Skellefteå kommun har kommunen inga ytterligare synpunkter på planen.	

Länstyrelsen
Västerbotten

Granskningsyttrande

Datum
2010-08-27

Ärendebeteckning
401-4583-2010
Arkivbeteckning

1(2)

Norsjö kommun
Bygg- och miljöenheten

935 81 NORSJÖ

Utställning av översiktsplan 2010 för Norsjö kommun, Västerbotten län

Översiktsplanen är utställd för granskning under tiden 15 juni till 15 september 2010.

Efter genomförd utställning avser kommunen att anta översiktsplanen enligt 4 kap 11 § plan- och bygglagen (PBL).

Länstyrelsen har tidigare avgivit ett från statlig sida samordnat samrådsyttrande daterat 2010-05-06 och noterar att de flesta av synpunkterna i samrådsyttrandet har tillgodosetts i utställningshandlingen.

Planförslaget i dess utställningsversion, som har varit tillgänglig på kommunens hemsida, har remitterats till berörda statliga myndigheter och sakområden inom länsstyrelsen.

GRANSKNINGSYTTRANDE

Enligt bestämmelserna i 4 kap 2 § PBL ska granskningsyttrandet fogas till planen. Det har begränsats till de frågor som anges i 4 kap 9 § PBL.

Övriga synpunkter av vikt inarbetas också i granskningsyttrandet.

Riksintressen

Rennäringen

Rennäringens olika typer av riksintressen bör beskrivas i löptext. Det bör framgå att för att renskötsel långsiktigt ska vara möjlig krävs att de funktionella sambanden mellan olika marker och funktioner upprätthålls och särskilt beaktas i planeringen.

Övriga riksintressen

Gällande övriga riksintressen inom tilläggsplanen bedömer länsstyrelsen att riksintressen är tillgodosedda.

Hälsa och säkerhet

Med hänsyn till översiktsplanens utformning i detta planeringsskede har länsstyrelsen, inte någon erinran utifrån PBL 4 kap 9 § punkt 4. Detta hindrar inte att det senare i planeringen, som detaljplanering eller miljöbalksprövning kan visa sig nödvändigt att ompröva föreslagen mark- och vattenanvändning i vissa delar.

Miljö kvalitetsnormer

Länsstyrelsen bedömer att miljö kvalitetsnormerna bör kunna tillgodoses genom de riktlinjer för fortsatt planering som kommunen redovisar.

I kapitlet *Konsekvenser av översiktsplanen*, redogörs för befintliga miljöproblem och konsekvenser av översiktsplanen i vattenmiljöer. Arbetet med översyn av dricksvattenskyddet saknas i planen samt vilka konsekvenser det kan få om skyddet är otillräckligt. En ”ekologisk balanserad bergshantering” som behöver förtydligas för att man ska kunna bedöma risken att miljö kvalitetsnormerna för vatten inte följs eller kommer att uppnås inom angiven tid.

Betydande miljö påverkan i olika aspekter listas i en tabell. Under Vatten tar man upp problematiken kring övergödning samt dricksvattenkvalitet men inte frågor kring miljöproblemen miljögifter, främmande arter eller fysiska förändringar. Om man inte ser dessa som problem i kommunen så bör det i alla fall framgå att man bedömt även de problemområdena.

Strandskydd

Länsstyrelsen har ingen erinran, emellertid vill Länsstyrelsen påpeka att generella riktlinjer i översiktsplanen inte kan anses vara en prövning av strandskyddsdispens och därmed utgöra ett skäl för avsteg från strandskyddsbestämmelserna.

Mellankommunala intressen

Länsstyrelsen har ingen erinran utifrån PBL 4 kap 9 § punkt 3.

Övriga synpunkter

Sveriges geologiska undersökning (SGU) vill trycka på vikten av att det i planen redovisas geologiskt och hydrologiskt underlag vilket bland annat kan ge en indikation om sårbarheten i olika områden samt synliggöra isälvsavlagringarnas utbredning i stort. För att säkerställa en tillfredsställande dricksvatten försörjning även in framtiden bör det vidare lyftas fram huruvida reservvattenförsörjningen finns i kommunen liksom vilka de största riskerna är för den ordinarie vattenförsörjningen.

Peder Seidegård
Bitr. länsarkitekt

Maria Hessel
Planarkitekt

NORSJÖ
kommun

Norsjö kommun, 935 81 Norsjö

Besöksadress: Storgatan 67

Telefon: 0918-140 00

Fax: 0918-141 00

E-post: info@norsjo.se

www.norsjo.se